

Programmabegroting 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Beschouwingen 2015	4
3. Planning- en controlcyclus 2015	5
4. Vaststelling	7
5. Het hoogheemraadschap in één oogopslag	8
5.1 Kerncijfers 2015.....	8
5.2 Begroting 2015 naar programma's en kostendragers	9
6. Programmabegroting 2015	10
Programma 1: Waterveiligheid	11
Programma 2: Oppervlakte- en grondwater	19
Programma 3: Afvalwaterketen en emissies	27
Programma 4: Wegen	35
Programma 5: Omgeving en organisatie	39
Ondersteunende producten	50
7. Waterschapsbelastingen	53
7.1 Algemeen.....	53
7.2 Tarieven 2015	57
7.3 Rekenvoorbeelden 2015.....	58
8. Overige financiële aspecten	60
8.1 Kostentoerekening	60
8.2 Financiering.....	63
8.3 Risicomanagement	66
8.4 Risico's	67
8.5 Weerstandsvermogen	69
8.6 Begroting naar kosten- en opbrengstensoorten	70
8.7 EMU-saldo.....	72
8.8 Incidentele baten en lasten	73
8.9 Verbonden partijen.....	73
8.10 Mutaties overige bestemmingsreserves en voorzieningen	75
9. Investerings	77
9.1 Verzamelkrediet 2015.....	77
9.2 Nog te voteren investeringen.....	79
10. Begroting in meerjarenperspectief 2015 – 2018	81

Foto: 'Groen' dak, Maasboulevard Rotterdam

1. Inleiding

2015 is voor het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard een jaar van afsluiting en een nieuw begin. Het is de laatste begroting van het huidige bestuur en het laatste uitvoeringsjaar van het Waterbeheerplan. In 2015 wordt een nieuw bestuur gekozen en stellen zij een nieuw Waterbeheerplan voor de komende zes jaar vast.

De verkiezingen voor het algemeen bestuur van de waterschappen vinden in maart 2015 plaats en zijn voor het eerst een stembusverkiezing gecombineerd met de verkiezing van de Provinciale Staten. De zittingstermijn van het huidige algemeen bestuur loopt uiterlijk 26 maart 2015 ten einde. Dit betekent dat het nieuwe bestuur deze begroting grotendeels uitvoert.

2015 is het laatste jaar van uitvoering van het Waterbeheerplan 2009-2015 dat aan het begin van deze bestuursperiode voor zes jaar is vastgesteld. Op veel plaatsen in ons gebied voeren we in 2015 werkzaamheden uit om Europese, nationale en eigen doelen te behalen. Het gaat voornamelijk om dijkversterkingen, diverse maatregelen om klimaatbestendig het water op het juiste peil te kunnen houden, renovatie en verbetering van verschillende afvalwaterzuiveringen en vernieuwing van diverse wegen en wegbruggen. De doelen en maatregelen voor 2015 staan toegelicht in hoofdstuk 6.

Het nieuwe Waterbeheerplan 2016-2020 wordt samen met het nieuwe bestuur op- en vastgesteld.

De afgelopen bestuursperiode heeft de economische crisis het hoogheemraadschap voor allerlei uitdagingen gesteld. Door de crisis zijn diverse werkzaamheden in de omgeving niet of in beperkter mate uitgevoerd, rente en aanbestedingsprijzen zijn gedaald, waardoor de geplande uitgaven daarvoor achterbleven. Daar tegenover staan echter nieuwe en aanzienlijk hogere kosten doordat de waterschappen een aanzienlijke structurele bijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma van het Rijk zijn gaan betalen, waardoor het een gezamenlijk programma is geworden. Ook hebben de waterschappen taken overgenomen van andere overheden zonder de bijbehorende middelen. Het bestuur heeft een zogenaamd duurzaam financieel beleid vastgesteld om onze taken ook in de toekomst tegen een aanvaardbaar tarief te kunnen blijven uitvoeren ondanks deze ontwikkelingen. Ook in 2015 zetten we de lijn daarvan voort. Dit betekent een kritische integrale beschouwing van wat nodig en wat effectief is. Daarbij kijken we vooruit, acteren tijdig en combineren slim. Deze programmabegroting met de daaraan gekoppelde belastingtarieven is een uitwerking van de in de voorjaarsnota in meerjarenperspectief gemaakte zorgvuldige afweging van de inzet van middelen enerzijds en een verantwoorde benadering van ons financieel beleid voor de lange en korte termijn in relatie tot de maatschappelijke draagkracht anderzijds.

De begroting voor 2015 kent een tekort van € 6,2 miljoen. Dit tekort is mede het gevolg van het eerder vastgestelde, duurzaam financieel beleid. Om de maatschappelijk aanvaardbaar geachte tariefontwikkeling te kunnen hanteren, kiezen we er ook in deze begroting voor om de extra lasten niet te financieren vanuit een aanvullende verhoging van de belastinginkomsten, maar met een verantwoorde inzet van reserves in combinatie met de oplopende opbrengsten vanuit het structurele besparingsprogramma dat eerder deze bestuursperiode is ingezet. Dit betekent dat het tekort in de begroting wordt afgedekt vanuit de daarvoor beschikbare tariefegalisatiereserves. De begroting 2015 is een verdere uitwerking en concretisering van jaarschijf 2015 van de voorjaarsnota 2014. Wijzigingen zijn met een nadere toelichting opgenomen in hoofdstuk 8.6

Wij verwachten met deze begroting zowel de uitvoering van onze taken als ons financieel beleid een toekomstbestendig fundament te geven op een wijze waarbij we de financiële draagkracht van de burgers en bedrijven in ons gebied op dit moment zoveel mogelijk ontzien.

2. Beschouwingen 2015

Algemeen

Zoals in de inleiding staat beschreven is 2015 het laatste uitvoeringsjaar van het lopende Waterbeheerplan. Wij verwachten in 2015, soms in samenwerking met andere overheden, onze doelen nagenoeg geheel te behalen. Daarnaast zijn er al voor 2015 extra activiteiten opgenomen die voortkomen uit het nieuwe Deltaplan.

Het begrotingstekort komt voor 2015 uit op € 6,2 miljoen. Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2014, jaarschijf 2015 is dit een verlaging van het tekort met ruim € 926.000. De belangrijkste reden voor deze aanpassing is een verlaging van de berekende financieringsrente, die wij nu verantwoord vinden. Daarnaast zijn er minder afschrijvingslasten als gevolg van een aantal projecten, die we niet in 2014 kunnen afronden en nog in 201 doorlopen. In hoofdstuk 8.6 Begroting naar kosten- en opbrengstensoorten staan de verschillen van de kostensoorten ten opzichte van de voorjaarsnota 2014, jaarschijf 2015 nader toegelicht.

De financiële kaders

Twee keer per jaar, bij het maken van de programmabegroting en de voorjaarsnota worden de in gebruik zijnde financiële uitgangspunten opnieuw beoordeeld en zo nodig aangepast aan recente economische ontwikkelingen. De gebruikte bronnen zijn onder andere het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Centraal Planbureau (CPB), het Financieel Dagblad en de Thesor groep (een onafhankelijke organisatie die ondersteuning biedt bij het vervullen van de treasuryfunctie). In hoofdstuk 8.2 wordt de renteontwikkeling verder toegelicht.

Prognose financieringsrente:

- De rente op kort geld is verlaagd van 0,5% naar 0,25%;
- De rente op lang geld is verlaagd van 3,0% naar 2,5%;
- De bouwrente wordt verlaagd van 3,0% naar 2,5%.

3. Planning- en controlcyclus 2015

De planning- en controlcyclus stelt het bestuur en het management in staat om de organisatie te sturen en te beheersen. Op grond van het Besluit Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (BBVW) dient deze cyclus door het algemeen bestuur te worden vastgesteld. Deze is ingericht op transparantie op het gebied van begroting en verantwoording.

Programmabegroting 2015, vaststelling: november 2014

Deze programmabegroting is een nadere uitwerking van de eerste jaarschijf (2015) van de voorjaarsnota 2014 en concretiseert voor het komende begrotingsjaar de uit te voeren plannen met de daarbij benodigde inzet van middelen. De afdelingsplannen en voorjaarsnota zijn hiervoor de belangrijkste bronnen. Nieuw beleid, anders dan wat er al in de voorjaarsnota is goedgekeurd, heeft hierin in principe geen plaats. De begroting wordt jaarlijks door het algemeen bestuur vastgesteld en geeft het dagelijks bestuur het mandaat om aan de slag te gaan. De begroting is de basis voor de belastingtarieven voor het komende jaar die het algemeen bestuur, in dezelfde vergadering, in separate belastingverordeningen vaststelt.

Voorjaarsnota 2015, vaststelling: juni 2015

De voorjaarsnota 2015 actualiseren we medio volgend jaar met het meerjarenbeeld. De voorjaarsnota geeft, op basis van de missie en strategie, de financiële en beleidsmatige kaders voor de komende vijf jaar aan, en wordt jaarlijks door het dagelijks en algemeen bestuur aangeboden. Het algemeen bestuur stelt de voorjaarsnota vast en daarmee ook de eventuele daarin verwerkte begrotingswijzigingen. Het opstellen van de voorjaarsnota is het moment om de meerjarige beleidsdoelen (zoals benoemd in het huidige Waterbeheerplan) en ook de lopende begroting bij te stellen. Een en ander op basis van nieuwe inzichten, ondermeer uit de bestuursrapportage over het voorgaande jaar en autonome ontwikkelingen.

Bestuursrapportages 2015, aanbieden: september 2015 en maart 2016

Het dagelijks bestuur rapporteert twee keer per jaar aan het algemeen bestuur over de uitvoering van de begroting.

De eerste bestuursrapportage heeft betrekking op de maanden januari tot en met juni 2015 en wordt in september aangeboden. Begrotingswijzigingen als gevolg van deze rapportage worden ter besluitvorming voorgelegd aan het algemeen bestuur.

De tweede bestuursrapportage heeft betrekking op het gehele voorafgaande jaar. Deze omvat een rapportage van de voortgang van doelen, (bestuurlijk relevante) maatregelen en mogelijk enkele specifieke onderwerpen. De tweede bestuursrapportage kan aanleiding geven om tot bijstellingen van doelen uit het Waterbeheerplan te komen. Deze zijn vervolgens het kader voor de meerjarenraming in de voorjaarsnota 2015.

Jaarverslag 2015, vaststelling: juni 2016

Het jaarverslag is het document waarmee het dagelijks bestuur verantwoording aflegt aan het algemeen bestuur over het uitgevoerde beleid en de daarbij ingezette middelen. Het document wordt opgesteld door de ambtelijke organisatie en na goedkeuring van de directie en de externe accountant aan het dagelijks bestuur aangeboden. De rekeningcommissie voorziet het algemeen bestuur van advies bij het aanbieden van het jaarverslag door het dagelijks bestuur. Sinds 2009 valt onder de accountantscontrole ook de controle op rechtmatigheid, waardoor het verslag nog transparanter wordt.

Bestuurlijke audits 2015

In 2015 voeren we, overeenkomstig de verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid, onderzoek uit naar:

- 1) de effectiviteit van de bijdrageregeling afkoppelen bestaand verhard oppervlak en
- 2) de efficiëntie en effectiviteit van de reconstructies aan de regionale waterkeringen

Ad 1

De bijdrageregeling "afkoppelen bestaand verhard oppervlak" is in 2010 ingevoerd en is geldig tot en met 31 december 2014. De doelstelling van de regeling is het bevorderen dat regenwater niet via het riool wordt afgevoerd (betreft relatief schoon water waardoor zuivering niet noodzakelijk is). De vraag die we beantwoord willen hebben is of het beleidseffect, zoals is vastgesteld bij de invoering van de subsidieregeling, is bereikt.

Ad 2

Het hoogheemraadschap heeft de zorg voor circa 200 kilometer regionale kaden in het beheergebied. Doordat deze zettingsgevoelig zijn, worden ze op basis van een meerjarig onderhoudsplan regelmatig opgehoogd om ze weer op of boven keurhoogte te brengen. De vraag die we beantwoord willen hebben is in hoeverre het beoogde waterveiligheidseffect hiermee wordt bereikt en of dit effect ook op een efficiënte wijze wordt bereikt. Objecten van onderzoek betreffen alleen fysiek en financieel afgeronde projecten.

4. Vaststelling

Ingevolge artikel 100 van de Waterschapswet opgemaakt door de dijkgraaf en de hoogheemraden van het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard,

Rotterdam, 7 oktober 2015

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris-directeur,

dijkgraaf,

M.J.H. van Kuijk

mr. J.H. Oosters

Aldus, tezamen met de Planning en Control Cyclus voor het jaar 2015, vastgesteld door de verenigde vergadering van Schieland en de Krimpenerwaard,

Rotterdam, 26 november 2014

secretaris-directeur

voorzitter

M.J.H. van Kuijk

mr. J.H. Oosters

5. Het hoogheemraadschap in één oogopslag

5.1 Kerncijfers 2015

Omschrijving	2014	2015
Algemeen		
Grootte beheersgebied in ha.	35.571	35.571
Aantal inwoners	598.000	598.000
Aantal gemeenten	13	9*
Aantal woonruimten	254.800	256.300
Waterveiligheid: dijken in beheer		
Lengte primaire waterkeringen (rivierdijken) in km.	71	71
Lengte regionale waterkeringen (o.a. secundair en boezem) in km.	216	216
Lengte overige waterkeringen- scheidings (o.a. polderkaden) in km.	131	131
Oppervlaktewater: watergangen en kunstwerken in beheer		
Lengte boezemwatergangen in km.	100	100
Lengte hoofdwatgangen in km.	800	800
Lengte overige watergangen in onderhoud in km.	150	150
Lengte overige watergangen niet in onderhoud in km.	5.000	5.000
Lengte vaarwegbeheer in km.	15	15
Aantal boezemgemalen	2	2
Aantal poldergemalen	68	68
Aantal aanvoer- en gebiedsbemalingen	25	25
Totale bemalingscapaciteit in m ³ per minuut	6.500	6.500
Zuiveringen: installaties, gemalen en leidingen in beheer		
Aantal afvalwaterzuiveringsinstallaties	9	9
Totale capaciteit awzi's in inwonerequivalent (i.e.)	709.000	709.000
Aantal rioolgemalen	22	22
Lengte persleiding in km	79	79
Te zuiveren afvalwater in miljoen m ³	54	54
Te verwijderen stikstof in (minimaal 75%)	75	75
Te verwijderen fosfaat in (minimaal 75%)	75	75
Te verwerken zuiveringsslib in gewichtstonnen	28.600	28.400
Wegen: wegen en fietspaden in beheer		
Lengte wegen in km.	131	131
Lengte fietspaden in km.	40	40

Projecten

Een overzicht van de lopende projecten vindt u op onze website www.hhsk.nl.

* Met ingang van 2015 zijn er vier gemeenten minder, omdat dan de nieuwe gemeente Krimpenerwaard vanuit een fusie van de gemeenten Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven en Vlist is ingevoerd.

5.2 Begroting 2015 naar programma's en kostendragers

Bedragen x € 1.000

Programma's	Begroting 2014 na vjn	VJN 2014 Jaarschijf 2015	Begroting 2015	Verschil VJN-Begroting 2015	Watersysteem beheer 2015	Zuiverings beheer 2015	Wegen beheer 2015
Programma 1: Waterveiligheid							
Eigen plannen	575	599	364	-235	364	0	0
Plannen van derden	41	42	30	-12	30	0	0
Beheersinstrumenten waterkeringen	876	896	895	-1	895	0	0
Aanleg en onderhoud waterkeringen	9.344	11.356	11.515	159	11.515	0	0
Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	233	259	290	31	290	0	0
Totaal waterveiligheid	11.069	13.152	13.094	-58	13.094	0	0
Programma 2: Oppervlakte en grondwater							
Eigen plannen	2.513	2.262	2.374	112	2.251	122	0
Plannen van derden	65	65	67	2	67	0	0
Beheersinstrumenten watersystemen	1.371	1.546	1.551	5	1.551	0	0
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	6.829	7.535	7.533	-2	7.533	0	0
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	4.370	4.506	4.502	-4	4.502	0	0
Beheer hoeveelheid water	7.741	8.324	7.732	-592	7.732	0	0
Calamiteitenbestrijding watersystemen	181	183	186	3	186	0	0
Monitoring watersystemen	1.220	1.167	1.160	-7	1.160	0	0
Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	63	64	64	0	64	0	0
Totaal Oppervlakte- en grondwater	24.352	25.652	25.169	-483	25.047	122	0
Programma 3: Afvalwaterketen en emissies							
Eigen plannen	417	433	418	-14	0	418	0
Plannen van derden	12	12	12	0	0	12	0
Getransporteerd afvalwater	6.483	6.264	6.227	-37	0	6.227	0
Gezuiverd afvalwater	11.212	11.675	11.853	178	0	11.853	0
Verwerkt slib	5.032	5.274	5.100	-174	0	5.100	0
Afvalwaterbehandeling door derden	11.059	11.104	11.125	21	0	11.125	0
Rioleringsplannen en subsidies lozingen	966	1.061	1.003	-58	502	502	0
Aanpak diffuse emissies derden	118	121	118	-2	59	59	0
Totaal Afvalwaterketen en emissies	35.300	35.943	35.856	-87	561	35.295	0
Programma 4: Wegenbeheer							
Eigen plannen	35	37	31	-5	0	0	31
Plannen van derden	22	23	23	0	0	0	23
Beheersinstrumenten wegen	59	60	43	-17	0	0	43
Aanleg en onderhoud wegen	3.011	3.035	2.829	-205	0	0	2.829
Wegenverkeersregeling en-verkeersveiligheid	485	500	474	-26	0	0	474
Totaal Wegen	3.612	3.655	3.401	-254	0	0	3.401
Programma 5: Omgeving en organisatie							
Eigen plannen	1.064	1.044	1.063	19	997	66	0
Plannen van derden	346	277	271	-5	271	0	0
Keurkwart.+VTH beleid.	0	0	497	497	389	92	16
Vergunningverlening en advies	1.988	2.088	1.557	-531	1.219	289	49
Toezicht en handhaving	2.177	2.195	2.317	121	1.890	369	58
Belastingheffing	3.554	3.803	3.424	-379	1.404	1.797	223
Invordering	705	723	380	-343	152	209	19
Bestuur	1.253	1.348	1.700	351	880	492	328
Externe communicatie	1.102	1.089	1.085	-3	695	336	54
Algemeen	-1.049	-1.119	-1.119	0	-638	-358	-123
Totaal Omgeving en organisatie	11.141	11.447	11.176	-272	7.260	3.292	623
Totale kosten	85.473	89.849	88.696	-1.153	45.962	38.709	4.025
Dekking							
Belastingopbrengsten: Watersysteemheffing	38.248	40.160	40.160	0	40.160	0	0
Belastingopbrengsten: Zuiveringsheffing	38.101	38.007	37.872	-135	0	37.872	0
Belastingopbrengsten: Wegenheffing	4.550	4.550	4.459	-91	0	0	4.459
Totale dekking	80.899	82.717	82.491	-226	40.160	37.872	4.459
Resultaat voor bestemming (tekort)	4.574	7.132	6.206	927	5.802	838	0
Resultaat voor bestemming (overschot)	0	0	0	0	0	0	434
Bestemmingsreserve							
Watersysteemheffing	-83	-87	-87	0	-87	0	0
Zuiveringsheffing	-199	-199	-199	0	0	-199	0
Totaal bestemmingsreserve	-282	-286	-286	0	-87	-199	0
Resultaat na bestemming (tekort)	4.292	6.847	5.920	927	5.715	639	0
Resultaat na bestemming (overschot)	0	0	0	0	0	0	434

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

6. Programmabegroting 2015

Dit hoofdstuk bevat de vijf programma's, die in grote lijnen gebaseerd zijn op de thema's uit het Waterbeheerplan 2010-2015 (WBP):

- Programma 1: Waterveiligheid
- Programma 2: Oppervlakte- en grondwater
- Programma 3: Afvalwaterketen en emissies
- Programma 4: Wegen
- Programma 5: Omgeving en Organisatie

Elk programma is opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel geeft de relatie aan tussen de maatregelen die genomen worden in 2015 en de strategische doelstellingen uit het geldende Waterbeheerplan.

Het eerste deel begint met de inhoud van het betreffende programma op hoofdlijnen (wat zijn de belangrijkste taken) en welk effect wordt hiermee beoogd (wat ervaart de omgeving ervan). In het Waterbeheerplan is dit per programma verder uitgewerkt in doelen voor de planperiode 2010-2015. In de programmabegroting wordt beschreven welke specifieke ontwikkelingen het komende jaar gaan spelen en wat de organisatie in grote lijnen gaat doen, om de specifieke doelen, zoals benoemd in het Waterbeheerplan, te bereiken. De maatregelen, genoemd in het WBP, zijn slechts indicatief. In de programmabegroting worden deze maatregelen jaarlijks geconcretiseerd, waarbij het accent ligt op de bestuurlijk relevante maatregelen. Dit deel heeft dus duidelijk een meer dynamisch karakter en kan per jaar andere accenten en onderwerpen laten zien.

In het tweede deel wordt ingegaan op de financiën van het betreffende programma. Allereerst worden de verwachte exploitatiekosten weergegeven met daarbij een toelichting op de eventuele wijzigingen. In 2015 zijn de verdeelsleutels huisvesting en werkplekken gewijzigd door het vertrek van de Regionale Belasting Groep uit het gemeenlandhuis. Deze wijziging heeft tot gevolg dat de doorberekende kosten herverdeeld zijn over programma 1 t/m 5 en de ondersteunende producten. De totale rentekosten zijn circa € 925.000 lager, hetgeen effect heeft op de doorberekende rentelasten. De reden hiervoor staat toegelicht in hoofdstuk 8.6 Begroting naar kosten en opbrengsten.

Tot slot wordt in hoofdstuk 6 het herziene investeringsprogramma met een nadere beschouwing op de geplande investeringen beschreven.

Programma 1: Waterveiligheid

Inhoud programma

Het hoogheemraadschap draagt zorg voor veilige waterkeringen en bevordert de veilige inrichting van het beheersgebied. Dit houdt in:

- het voorkomen van een overstroming,
- het beperken van de gevolgen van een overstroming,
- het bestrijden van incidenten, calamiteiten en rampen.

Hiervoor zijn landelijke en provinciale programma's waaraan HHSK uitvoering geeft, zoals het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en het Deltaprogramma.

Beoogd effect

Het achterland voldoende beschermen tegen overstroming, zoveel mogelijk beperken van de gevolgen van overstromingen en in stand houden van het boezem(kade)stelsel.

Ontwikkelingen en maatregelen 2015

In 2014 zijn in het kader van het Deltaprogramma verschillende beslissingen genomen. In 2015 geven we hieraan een vervolg. HHSK zal dit verwerken in de ontwikkeling van het nieuwe Waterbeheerplan.

In 2015 krijgt het Hoogwaterbeschermingsprogramma verder vorm en inhoud. Binnen de samenwerking met alle waterschappen en het rijk levert het hoogheemraadschap daar zijn aandeel aan. Landelijk beginnen een aantal project overstijgende verkenningen waarbij het hoogheemraadschap participeert of als trekker optreedt. De complexiteit van de eigen projecten evenals de afspraken met de partners zorgen er voor dat het hoogheemraadschap zich verder moet ontwikkelen op het gebied van projectmatig werken, risico gestuurde projectbeheersing, verschillende soorten contractvormen en systeemgerichte contractbeheersing. Daarnaast moeten we werken aan het omgevingsmanagement en moeten we een slimme en passende werkwijze ontwikkelen om met gebiedspartners te werken aan meekoppel kansen om bijvoorbeeld de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren.

De zorgplicht die vanuit het Rijk wordt vormgegeven en opgelegd voor de primaire waterkeringen zorgt er voor dat het hoogheemraadschap het werk nog transparanter en meer navolgbaar moet uitvoeren. In combinatie met de risicobenadering vergt dit een aanpassing van ons beheer.

Om onderstaande ambities en doelen te bereiken, nemen we in 2015 de volgende algemene en specifieke maatregelen en activiteiten.

Ambitie: *Basisgegevens op orde.*

Doel planperiode 2010-2015:

De leggers en beheersregisters van de genormeerde waterkeringen voldoen aan de wettelijke eisen.

De volgende prestaties, producten en resultaten voeren we in 2015 uit.

- Het besluitvormingstraject voor de legger van de primaire waterkeringen is afgerond.
- De actualisatie van de legger voor de overige waterkeringen is begonnen.
- Alle door het hoogheemraadschap en derden uitgevoerde onderhoudswerken leggen we vast in Iris.
- Het hoogheemraadschap participeert in het Hoogwaterbeschermingsprogramma en levert tijdig de benodigde informatie voor het programma en de diverse projecten.
- Het hoogheemraadschap voert de inspecties van de primaire, regionale en overige waterkeringen uit volgens het inspectieplan en zorgt voor opvolging van de constatering, hetzij door zelf in actie te komen, hetzij door handhaving. De resultaten van de inspecties (stand van zaken van de waterkeringen) maken we via een openbare rapportage bekend.

- In 2015 wordt de nota waterkeringen met daarin de uitgangspunten voor het beheer opgeleverd. Het hoogheemraadschap implementeert DAM en maakt gebruik van de mogelijkheden die dit biedt.
- Het hoogheemraadschap gaat aan de slag met het implementeren van het overstromingsrisico, bepaalt het hydraulische belastingniveau en zorgt voor aanvullende geotechnische gegevens passend bij de nieuwe normering.
- Het hoogheemraadschap bepaalt de ambities en benodigde ontwikkelingen om te kunnen voldoen aan de zorgplicht en begint met de implementatie daarvan.

Verder werkt het hoogheemraadschap aan het opstellen van geharmoniseerde en geactualiseerde beleidsregels voor het beheer en onderhoud van de waterkeringen:

- De beleidsregel bomen en beplantingen op primaire waterkeringen wordt vastgesteld;
- Er wordt gewerkt aan een beleidsregel voor bomen en beplantingen op regionale waterkeringen.

Ambitie: *Prominente rol bij beleidsontwikkelingen en ruimtelijke ordening aangaande waterveiligheid.*

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap draagt bij aan de ontwikkeling van veiligheidsnormen, hydraulische randvoorwaarden en het toetsingsinstrumentarium.

Deze bijdrage krijgt in 2015 vorm in de volgende maatregelen:

- Het hoogheemraadschap brengt zijn kennis in en wisselt deze uit door deel te nemen aan landelijke en regionale overleggen/ commissies, zoals de werkgroep waterkeringen van de Unie van Waterschappen, de watersysteemgroep (nieuwe hydraulische randvoorwaarden), de POV macrostabiliteit, het project verbeteren faalkans stormvloedkering Hollandsche IJssel, implementatie Richtlijn overstromingsrisico's (ROR), onderzoek nut en noodzaak van compartimentering- en voorlandkeringen.
- Het hoogheemraadschap werkt mee aan implementatie van de deltabeslissingen vanuit het Deltaprogramma en levert een bijdrage aan de governance waaronder het gebiedsoverleg Rijnmond-Drechtsteden en de pilot Krimpenerwaard.
- Het hoogheemraadschap levert een bijdrage aan de samenwerking binnen en sturing van het Hoogwaterbeschermingsprogramma en actualisering/prioritering van het programma.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap adviseert bij de (her-)inrichting van gebieden en toetst in het kader van de watertoets de inrichting van het gebied aan het overstromingsrisico.

Het hoogheemraadschap voert in 2015 de volgende maatregelen uit in dit kader:

- Het hoogheemraadschap adviseert bij formele planwijzigingen over de gevolgen voor waterveiligheid bij herontwikkeling.
- Het hoogheemraadschap is medeorganisator van planstudies en nadere analyses en neemt het initiatief tot het ontwikkelen van alternatieven waarbij de waterveiligheid beter gewaarborgd is. In 2015 betreft dit onder andere de verbinding A13-A16, Klimaatagenda Rotterdam en de Deltametropool.
- Het hoogheemraadschap bepaalt zijn rol in meerlaagse veiligheid en werkt uit wat de bijdrage kan/ moet zijn in laag 2 en 3.

We beginnen met de ontwikkeling van overstromingsmodellen voor het falen van de regionale waterkeringen.

Ambitie: *Waterkeringen op orde.*

Doel planperiode 2010-2015:

De waterkeringen zijn getoetst volgens de geldende voorschriften en leidraden.

Deze doelstelling is reeds behaald. De volgende toetsrondes moeten echter wel worden voorbereid.

- Het hoogheemraadschap werkt aan de toetsing van de regionale waterkeringen volgens het provinciale draaiboek en de geldende wet- en regelgeving.
- Het hoogheemraadschap werkt mee aan het opstellen van de landelijke kaders voor de toetsing van de primaire waterkeringen en stelt een plan van aanpak op dat daar binnen past.

Doel planperiode 2010-2015:

Afgekeurde primaire waterkeringen categorie A uit de eerste en tweede toetsronde en opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma, zijn voor 2015 verbeterd.

In 2015 worden de volgende maatregelen uitgevoerd:

- Het hoogheemraadschap voert de dijkversterkingen BAS en Krimpen uit en rond deze af zodat na 2015 alleen nog de nazorg en herinrichting resteert.

Doel planperiode 2010-2015:

Genormeerde regionale keringen voldoen aan uitkomsten van de toetsing.

Hiervoor voeren we in 2015 de volgende maatregelen uit:

- Het hoogheemraadschap voert de reconstructies van de regionale waterkeringen uit volgens het meerjarenonderhoudsprogramma. Zie ook de maatregel bij het laatst genoemde doel van dit programma.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap verbetert in de planperiode de minst veilige delen van de primaire waterkeringen categorie C langs de Hollandsche IJssel, mits over de financiering hiervan afdoende afspraken kunnen worden gemaakt met het Rijk.

Medio maart 2013 heeft het programmabureau het concept Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) gepresenteerd. Sindsdien wordt het programma jaarlijks geactualiseerd en verder uitgewerkt. Er zijn uit ons gebied vier projecten (zestien urgente van de 38 afgekeurde dijkvakken) in het HWBP 2014-2019 opgenomen waaronder het project Capelle/Moordrecht. De overige dijkvakken zijn lager geprioriteerd en volgen daarna.

In 2015 voeren we hiervoor het volgende uit:

- De verkenning van de dijkversterkingsprojecten Ouderkerk en Gouderak is begonnen.
- Het hoogheemraadschap begint met de POV (project overstijgende verkenning) Voorlanden.

Doel planperiode 2010-2015:

Het gewoon onderhoud van de waterkeringen wordt uitgevoerd door de onderhoudsplichtigen, overeenkomstig Keur en legger.

In 2015 leveren we de volgende inspanningen:

- Het hoogheemraadschap onderhoudt (maait) en beheert de primaire en regionale waterkeringen volgens de streefbeelden en de richtlijnen.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap voert het buitengewoon onderhoud van de waterkeringen uit op basis van de onderhoudsprogramma's, inspectieplannen en eventuele gebreken wanneer die eerder zijn geconstateerd.

Het hoogheemraadschap voert in 2015 de volgende maatregelen uit:

- Het hoogheemraadschap voert de reconstructies van de primaire waterkeringen uit volgens het onderhoudsprogramma, voor zover het de dijkvakken betreft die in de derde toetsronde zijn goedgekeurd. Evenals in 2014 worden op basis van inspecties de reconstructies van de afgekeurde dijkvakken beperkt tot de hoogst noodzakelijke werkzaamheden, in afwachting van structurele versterking in het kader van het HWBP.
- Het hoogheemraadschap voert de reconstructies van de regionale waterkeringen uit volgens het meerjarenonderhoudsprogramma en overlegt daarbij met gemeenten, bewoners en andere partijen.

- Het hoogheemraadschap zorgt er voor dat na afloop van een reconstructie de waterkeringen in alle aspecten voldoen aan de bepalingen in de Keur en leggers.

Sinds 2011 is extra energie gestoken in de afstemming, wat geleid heeft tot een planning die door alle in- en extern betrokken partijen wordt gedragen. Intensief overleg met de gemeenten en weging van onze eigen prioriteiten voor een doelmatig en efficiënt beheer van de keringen al dan niet met een weg (fietspad) er op hebben geleid tot het bijstellen van de meerjarenplanningen. Omgevingsfactoren hebben geleid tot een verbeterde communicatiestrategie waardoor de planning voornamelijk bij werkzaamheden in de stedelijke omgeving is aangepast.

Financiën

Exploitatie

De netto exploitatiekosten voor dit programma, inclusief rente- en afschrijvingslasten van investeringen (lopend en gepland) bedragen:

Bedragen x € 1.000				
Programma 1: Waterveiligheid	Begroting 2014 na VJN	VJN 2014 Jaarschijf 2015	Begroting 2015	Vershil VJN- Begroting 2015
Eigen plannen	575	599	364	-235
Plannen van derden	41	42	30	-12
Beheersinstrumenten waterkeringen	876	896	895	-1
Aanleg en onderhoud waterkeringen	9.344	11.356	11.515	159
Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	233	259	290	31
Totaal	11.069	13.152	13.094	-58

Afrondingsverschillen mogelijk

Toelichting exploitatiekosten:

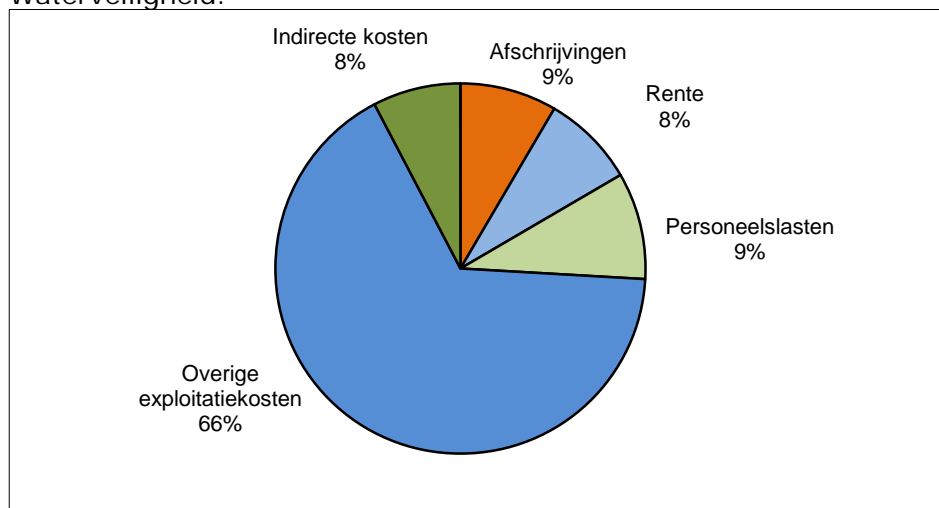
De raming van de totale kosten ten opzichte van de voorjaarsnota, jaarschijf 2015 bij programma Waterveiligheid dalen met € 58.000.

De geraamde doorberekende personeelslasten dalen met ongeveer € 90.000. Dit komt doordat we iets meer uren van eigen personeel op subsidieprojecten (HWBP) ramen. Verder is er sprake van een verschuiving van uren van het product "Eigen plannen" naar het product "Aanleg en onderhoud waterkeringen".

Daarnaast blijkt uit bestuurlijke stukken van de gemeenschappelijke regeling voor muskusrattenbestrijding dat de bijdrage aan de muskusrattenbestrijding in 2015 € 118.000 lager is dan eerder geraamd. Ook is er voor de uitwerking van de voorkeurstrategie van het Deltaprogramma eenmalig een bijdrage van € 100.000 geraamd. Tot slot dalen respectievelijk de afschrijvingskosten en indirecte kosten met ongeveer € 5.000 en € 20.000.

Tegenover de dalingen, stijgen de geraamde kosten. Allereerst stijgen de kosten met € 100.000. Dit komt omdat vanwege de uitwerking van de voorkeurstrategie Deltaprogramma in Rijnmond-Drechtsteden een gebiedspilot Krimpenerwaard wordt uitgevoerd. In de pilot worden de juridische (on)mogelijkheden en wenselijkheden verkend voor duurzame en betaalbare dijkversterkingen in samenhang met ruimtelijke ordening. Het hoogheemraadschap wordt trekker van de pilot. Verder zijn door een hoger geraamde boekwaarde van de lopende HWBP-projecten de doorberekende rentekosten gestegen met ongeveer € 180.000.

Het onderstaande diagram toont de verdeling van de exploitatiekosten voor het programma Waterveiligheid:

Investerings

Lopende kredieten

De belangrijkste lopende projecten van het programma, die doorlopen in 2015, vindt u hieronder.

Dijkversterking Bergambacht-Ammerstol-Schoonhoven (BAS) kredietbedrag: € 108.000.000

Het doel van het project is het sober en doelmatig versterken van het dijkvak BAS, zodat dit dijkvak uiterlijk medio 2015 robuust is en weer voldoet aan de nu geldende veiligheidsnormen.

Dijkversterking Krimpen kredietbedrag: € 44.150.000

Het doel van het project is om een dijkversterking voor te bereiden en uit te voeren voor 2016 voor zes afgekeurde dijkvakken langs de Lek. Het betreft in totaal (inclusief tussenstukken) 1.240 m te versterken dijk in Krimpen aan den IJssel en Krimpen aan de Lek. In 2014 is met de uitvoering van de werkzaamheden begonnen.

Dijkversterking Hollandse IJssel kredietbedrag: € 6.800.000

Het doel van het project is om een dijkversterking voor te bereiden en uit te voeren voor 2019 voor twee afgekeurde dijkvakken langs de Hollandsche IJssel bij Capelle aan den IJssel en Moordrecht. Het eindresultaat van de planuitwerkingsfase is twee definitieve projectplannen dijkversterking. Het eindresultaat van de uitvoering is oplevering van twee veilige dijktrajecten (inclusief nazorgfase).

Investeringsplannen

Onderstaande tabel toont de te voteren bedragen uit het investeringsprogramma voor het programma Waterveiligheid:

Bedragen x € 1.000

Investering	Te voteren investeringsbedragen				
	TOTAAL	2015	2016	2017	2018
Hoogwaterbeschermingsprogramma: Dijkversterking Krimpen	120	120	0	0	0
Totaal nHWBP:					
Dijkversterking Hollandsche IJssel	7.868	6.490	0	744	634
Project 1: Uitvoering Capelle/Moordrecht	6.000	6.000	0	0	0
Project 1: Subsidie Capelle/Moordrecht	0	0	0	0	0
Project 2: Uitvoering Krimpen/Ouderkerk	7.419	0	0	7.419	0
Project 2: Subsidie Krimpen/Ouderkerk	-6.675	0	0	-6.675	0
Project 3: Uitvoering Gouderak	10.980	5.490	0	0	5.490
Project 3: Subsidie Gouderak	-10.000	-5.000	0	0	-5.000
Project 4: Uitvoering Zuidplas/Capelle	1.434	0	0	0	1.434
Project 4: Subsidie Zuidplas/Capelle	-1.290	0	0	0	-1.290
Reconstructie primaire waterkeringen	3.010	640	650	860	860
Reconstructie regionale waterkeringen	9.128	3.106	2.133	2.189	1.701
Totaal programma 1	20.126	10.356	2.783	3.793	3.195

Afrondingsverschillen zijn mogelijk.

Toelichting op geplande investeringen:

Hoogwaterbeschermingsprogramma

De dijkversterking Krimpen wordt door Rijkswaterstaat gefinancierd vanuit het Hoogwaterbeschermingsprogramma. De subsidie is 100% met uitzondering van de grondaankopen. In het investeringsprogramma resteert nog een bedrag van € 120.000 voor toekomstige grondaankopen.

nHWBP

Met het opnemen van de vier projecten in het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma is aan het investeringsprogramma van waterveiligheid het label nHWBP toegevoegd. Hieronder vallen de vier projecten langs de Hollandsche IJssel, te weten:

- Project 1: Capelle/Moordrecht
- Project 2: Krimpen/Ouderkerk
- Project 3: Gouderak
- Project 4: Zuidplas/Capelle

Voor de projecten 2 tot en met 4 geldt dat daar eerst nog een startbeslissing over genomen moet worden, voor we met de voorbereiding beginnen.

Omdat project 1 (Capelle/Moordrecht) in het nHWBP 2014-2019 is opgenomen, is het risico van voorfinanciering verminderd voor het hoogheemraadschap, maar het is nog niet geheel weg. Volgens de nieuwe systematiek van het nHWBP is de verwachting dat de kosten van de verkenning en planuitwerking in 2014 zijn beschikt en uitbetaald. Voor de uitvoering wordt de beschikking in 2015 verwacht.

Ondanks de voorgenomen toewijzing van de subsidie voor de vier projecten moet het hoogheemraadschap, naast de bijdrage aan het Vereveningsfonds, uiteindelijk ook een deel van de kosten zelf opbrengen. In het Bestuursakkoord Water is vastgelegd dat 10% als doelmatigheidsprikkel voor rekening van de beheerder komt. Tot en met 2024 leidt dit tot een 10% doelmatigheidsprikkel van totaal circa € 20,5 miljoen voor de vier projecten. Daar komen de niet-subsidiabele kosten zoals grondaankopen nog bij. Hiervan is al € 1,8 miljoen als voorbereidingskrediet gevoteerd voor project 1.

Naast de 10% eigen bijdrage lopen de waterschappen ook een financieel risico. De subsidie wordt vooraf vastgesteld en de daarna optredende afwijkingen en risico's worden voor het grootste deel niet meer vergoed. In de kostenraming wordt een adequate post voor risico's, voorzien en onvoorzien, opgenomen, om dit risico te beheersen. De subsidie wordt per fase vooraf vastgesteld. Deze fasen zijn:

- Verkenning (Deze fase leidt tot de keuze van het voorkeursalternatief)
- Planuitwerking (Deze fase leidt tot het vaststellen van het dijkversterkingsplan)
- Realisatie (Deze fase leidt tot een fysieke veilige dijk)

De projectkosten van project 1 (Capelle/ Moordrecht) ramen wij nu, bij de terinzagelegging van het projectplan, op totaal €14,9 miljoen waarvan 90%, zijnde €13,4 miljoen, door ons subsidiabel wordt geacht.

Reconstructies van primaire waterkeringen

Afhankelijk van de resultaten van de veiligheidstoetsing komen delen van de primaire waterkering in aanmerking voor reconstructie. Voor de goedgekeurde dijkvakken geldt een regime van preventief onderhoud. Voor de afgekeurde dijkvakken geldt een regime van curatief onderhoud. In 2015 wordt een gedeelte van de buitenbeloop van de primaire waterkering langs de Hollandsche IJssel in de gemeente Zuidplas opgehaald en in profiel gebracht.

Reconstructie regionale waterkeringen

Het gaat hier om uitvoering van werken op basis van het aflopend 10-jaren ophoogplan 2003 en de nieuwe Meerjarenplanning regionale keringen. In 2014 is de reconstructie van diverse kadevakken in voorbereiding genomen. In 2015 gaan in uitvoering de regionale waterkering nabij het golfterrein in Capelle aan den IJssel en de regionale waterkering Dorp West 1 en 2 en Oranjewijk in de gemeente Lansingerland.

Foto: Muskusrattenvanger aan het werk

Programma 2: Oppervlakte- en grondwater

Inhoud programma

Het hoogheemraadschap draagt zorg voor de inrichting en het beheer van het oppervlaktewater, grondwater en vaarwegen in het beheersgebied. Binnen oppervlaktewater zijn drie subthema's te onderscheiden: zoetwatervoorziening en wateraanvoer, waterkwantiteit en waterkwaliteit. Hierbij wordt uitgegaan van landelijke programma's waaraan HHSK uitvoering geeft, zoals het Nationaal Bestuursakkoord Water en Kaderrichtlijn Water.

Beoogd effect

Het beoogde effect is het tegengaan van wateroverlast in stedelijk en landelijk gebied, de beschikbaarheid van voldoende zoet water in droge perioden, het voldoen aan ecologische doelstellingen en het in stand houden van bestaande gebruiksmogelijkheden door het op orde brengen en houden van het watersysteem.

Ontwikkelingen en maatregelen 2015

Naast de reguliere watersysteemtaken heeft het hoogheemraadschap met bovenstaande ambities en navolgende doelen de richting bepaald op het gebied van oppervlaktewater, grondwater en vaarwegen voor de komende planperiode. Op basis hiervan realiseren we in 2015 de volgende prestaties, producten en resultaten.

Ambitie: *Basisgegevens oppervlaktewater zijn op orde.*

Doel planperiode 2010-2015:

De basisgegevens van ten minste de hoofdwatgangen en de boezemwateren inclusief peilregelende kunstwerken, zijn op orde.

De volgende prestaties, producten en resultaten voeren we in 2015 uit:

- Het hoogheemraadschap actualiseert de leggers voor hoofd- en boezemwatgangen naar aanleiding van nieuwe peilbesluiten. In 2015 gaat het om de legger voor het gebied Schieland;
- Het hoogheemraadschap voert het meetplan 2015 voor waterkwaliteit uit, inclusief de monitoring in het kader van de KRW;
- Implementatie van het WIS (Waterkwantiteit Informatie Systeem). Het in gebruik nemen en uitrollen binnen het hoogheemraadschap;
- Het hoogheemraadschap voert watersysteemanalyses uit en actualiseert de modellen.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap beheert en onderhoudt een waterkwantiteits- en waterkwaliteitsmeetnet dat inzicht verschaft in de toestand en ontwikkelingen van het watersysteem.

De volgende prestaties, producten en resultaten voeren we in 2015 uit:

- Inrichten, opleveren en in gebruik nemen van een nieuw databeheersysteem voor waterkwaliteitsgegevens: IRIS-OWA.

Ambitie: *Robuust en veerkrachtig oppervlaktewatersysteem dat de verschillende gebruiksfuncties dient, goed inspeelt op extreme situaties en duurzaam van karakter is, waarbij de waterkwaliteit minstens op hetzelfde niveau blijft of zo mogelijk verbetert.*

Doel planperiode 2010-2015:

In 2015 voldoet het gebied van het hoogheemraadschap aan de NBW-normen, met uitzondering van het centrum van Rotterdam.

Het hoogheemraadschap werkt aan de uitvoering van de maatregelen volgens de Wateropgave 2015. Zodra nieuwe klimaatscenario's zijn geanalyseerd en doorgerekend, maken we de afweging of herijken van de NBW-opgave noodzakelijk is.

Binnen het programma NBW/Wateropgave 2015 voeren we in 2015 de volgende werkzaamheden uit:

- De voorbereiding en oplevering van het gemaal aan de A. van Stolkweg en het gemaal Overbuurtsche polder
- De voorbereiding en oplevering van de waterafvoer van Schiebroek - Bergweg-Zuid en van de hoofdwatergang Cyclamenweg
- De voorbereiding van projecten die samenhangen met het maatregelenpakket Zuidplaspolder zoals gemaal 4e Tocht en het realiseren van inlaten en aanpassingen aan watergangen
- De voorbereiding van projecten polder Bleiswijk.

Doel planperiode 2010-2015:

De overige maatregelen uit de Wateropgave 2015 en de watersysteemmaatregelen binnen de Krimpenerwaard zijn uitgevoerd.

Het watersysteem van de Krimpenerwaard optimaliseren we door de maatregelen uit te voeren vanuit het programma Watergebiedsplan Krimpenerwaard. In het kader van de Gebiedsovereenkomst Krimpenerwaard 2015-2021 worden nadere afspraken gemaakt met de provincie over de inhoud, planning en financiering van het programma voor de periode 2015-2021. Deze afspraken hebben betrekking op de maatregelen die de ontwikkeling van de EHS in de Krimpenerwaard mogelijk maken.

In 2015 voert het hoogheemraadschap de volgende maatregelen uit van het maatregelenpakket dat onafhankelijk van de planvorming en realisatie van de EHS in de Krimpenerwaard kan worden uitgevoerd:

- Vervanging en uitbreiding van gemaal Achterbroek
- Vervanging en verplaatsing van gemaal Vlist-westzijde
- Renovatie van de molen Beneden-Haastrecht
- Voorbereiding optimalisatie watersysteem ter hoogte van de Ringvaart, Zuidbroekse Opweg
- Realisatie van een wegbrug in de Benedenberg over de Coxvliet (knelpunt Benedenberg)
- Realisatie van een hoofdwatergang tussen de Stolwijkse Boezem en de Ringvaart
- Realisatie van een hoofdwatergang en robuuste verbinding tussen de Loet en de Berkenwoudse vliet
- Realisatie van een lokale verbreding van de Loet nabij natuurgebied Goudmijntje

Doel planperiode 2010-2015:

De KRW-maatregelen 2010-2015 waarvoor het hoogheemraadschap verantwoordelijk is, zijn uitgevoerd en het hoogheemraadschap coördineert de uitvoering van KRW-maatregelen door andere instanties.

Het hoogheemraadschap voert in 2015 de volgende maatregelen uit in het kader van het programma KRW 2010-2015:

- De realisatie van het plan ter verbetering van de bedrijfsvoering en vispasseerbaarheid van het gemaal Schilthuis
- De realisatie van het project natuurvriendelijke oevers in lijnvormige wateren
- De realisatie van het project waterharmonica Berkenwoude
- De realisatie van het project natuurvriendelijke oevers Rottemeren en Rotteboezem

Eveneens leveren we in 2015 het volgende op:

- Het concept KRW-plan 2016-2021
- De reacties op de terinzagelegging van het conceptplan worden in het definitieve KRW-plan 2016-2021 verwerkt; dit plan wordt in de vv-vergadering van november 2015 vastgesteld, als onderdeel van het WBP 2016-2021.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap voert de maatregelen uit de zwemwaterprofielen uit, waarvoor het hoogheemraadschap zelf verantwoordelijk is. Voor de overige maatregelen zoeken we afstemming en maken we afspraken met de beheerders en eigenaren.

In 2015 doen we om dit te bereiken het volgende:

- Voor het zwemseizoen 2015 voert het hoogheemraadschap op negen locaties de bacteriologische en blauwalgenmonitoring van de zwemwaterkwaliteit uit volgens het meetplan waterkwaliteit
- Voor de Krimpenerhout wordt voor het zwemseizoen 2015 een zwemwaterprofiel opgesteld
- Op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar het voorkomen van blauwalgen in de Krimpenerhout dat samen met GZH is uitgevoerd, wordt bepaald welke maatregelen samen met GZH uit te voeren zijn
- Voor de Kralingse Plas wordt samen met de gemeente Rotterdam op basis van onderzoek een maatregelenpakket vastgesteld en begonnen met de uitvoering hiervan.

Doel planperiode 2010-2015:

De ecologische waterkwaliteitsnormen voor het oppervlaktewater werken we in overleg met de provincie gebiedsspecifiek uit.

In 2015 leveren we de volgende resultaten/ producten/ prestaties op:

- De waterkwaliteitsnormeringen voor het nieuwe WBP stellen we op.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap en gemeenten beschikken over waterplannen.

- Het hoogheemraadschap is bezig met de uitvoering van alle waterplannen volgens het uitvoeringsplan gemeentelijke waterplannen. De gewijzigde bestuurlijke en ambtelijke structuren in Rotterdam vragen in 2015 extra aandacht om de voortgang op het uitvoeringsplan te borgen.
- Binnen het kader van het valorisatieprogramma verkennen het hoogheemraadschap en de gemeente Rotterdam de mogelijkheden om duikers op een innovatieve wijze te vervangen.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap voert in 2012 de NBW-klimaattoets uit en heeft de KRW- en NBW-maatregelen voor de periode 2016-2021 tijdig bepaald en verantwoord onderbouwd.

- Het hoogheemraadschap beoordeelt, samen met de andere waterschappen in Zuid-Holland of, op basis van de nieuwe klimaatscenario's, de wateroverlastopgave voor 2030 en 2050 opnieuw moet worden bepaald.

Doel planperiode 2010-2015:

Bij nieuwbouw, reconstructie of vervanging van gemalen, stuwen en sluizen wordt gestreefd naar vispasseerbaarheid.

In 2015 voeren we de volgende prestaties/ producten/ resultaten uit:

- In 2015 voeren we alle gemalen visvriendelijk uit.

Ambitie: *Het peilbeheer is optimaal afgestemd op gebruik, rekening houdend met lange termijn effecten en ontwikkelingen.*

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap heeft vastgestelde actuele peilbesluiten.

- Het peilbeheer voeren we uit volgens de peilbesluiten.
- Het hoogheemraadschap houdt de peilbesluiten actueel en zorgt voor implementatie en evaluatie van eerdere besluiten; voor 2015 betekent dit dat we twee peilbesluiten opstellen.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap voert het peilbeheer uit volgens vastgestelde peilbesluiten.

In 2015 zijn gegevens over peilbeheer digitaal bereikbaar en in ieder geval intern ontsloten.

Ambitie: *Duurzame zoetwatervoorziening.*

Doel planperiode 2010-2015:

Het huidige beheer rond wateraanvoer en zoetwatervoorziening zetten we voort.

- Het hoogheemraadschap is betrokken bij de planvorming rondom de zoetwatervoorziening.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap onderzoekt samen met de partners de mogelijke toekomstige ontwikkelingen en bepaalt vóór 2015 de strategie en aanpak om de zoetwatervoorziening op de middellange en lange termijn veilig te stellen en te optimaliseren.

- Het hoogheemraadschap werkt samen met de regionale partners aan de Deltabeslissing Zoetwater voor de (middel-)lange termijn.

Ambitie: *Het oppervlaktewater wordt beheerd en onderhouden overeenkomstig de functies en belangen.*

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap onderhoudt hoofdwatgangen en boezemwateren volgens de bepalingen van de Keur en de legger.

- Het hoogheemraadschap stelt in 2015 de Nota Baggeren (2016-2021) op.
- Het hoogheemraadschap voert het uitvoeringsplan baggeren (2011) uit voor het onderhoud van eigen wateren.
- Het hoogheemraadschap brengt ongeveer 45 kilometer watergang op orde, waarbij naar verwachting circa 100.000 m³ baggerspecie wordt verwijderd.

Doel planperiode 2010-2015:

Het onderhoud van wateren en eventuele kunstwerken door derden wordt uitgevoerd volgens de daarvoor geldende eisen en uitgangspunten.

- Het hoogheemraadschap realiseert het uitvoeringsplan baggeren (2011) voor wateren in onderhoud bij derden
- Het hoogheemraadschap houdt toezicht op het baggeren en onderhoudswerk van watergangen door derden in het landelijk gebied (schouw).

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap voert het onderhoud van wateren uit volgens de Ecolleurenkoers en Flora- en faunawet en promoot de toepassing daarvan door derden.

- De Ecolleurenkoers (EKK) wordt geactualiseerd
- Het hoogheemraadschap onderhoudt (maait) en beheert hoofdwatgangen, boezemwateren en overige watergangen volgens de EKK en de richtlijnen van de Flora- en faunawet
- De EKK wordt uitgerold in de gemeenten Lansingerland, Krimpen aan den IJssel, Waddinxveen en Rotterdam
- Streefbeeld van natuurvriendelijke oevers worden opgenomen in de bestekken en overgebracht op de onderhoudsmedewerkers van het hoogheemraadschap zelf
- De innovatieve bestrijding van kroosvaren door de inzet van het kroosvarensnuittorretje zetten we voort.

Doel planperiode 2010-2015:

De gemalen en regelende kunstwerken zijn voortdurend in een bedrijfszekere staat van onderhoud.

- Het onderhoudsplan peilregulerende kunstwerken voeren we uit
- De implementatie van asset management zetten we voort

- De bewaking en jaarlijkse actualisering van de calamiteitenbestrijdingsplannen voor de watersystemen actualiseren we.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap onderzoekt met betrokken partijen hoe het baggeren door derden in stedelijk gebied zo efficiënt mogelijk kan worden uitgevoerd.

Het hoogheemraadschap streeft in 2015 de volgende resultaten/ producten/ prestaties na:

- De resultaten van verschillende pilotprojecten worden verwerkt in de te actualiseren nota Baggeren.

Doel planperiode 2010-2015:

Het beleid zoals beschreven in de Kadernota Vis wordt uitgevoerd.

- De voornemens uit de Kadernota Vis worden nader ingevuld en/of uitgevoerd, zoals de visplannen van derden beoordelen, advies geven bij beheer- en huurovereenkomsten, deelname aan de Visstandbeheercommissie (VBC) en deelname aan de werkgroep van de Unie van Waterschappen.

Ambitie: *Grondwatertaken worden gefaseerd ingevuld.*

Doel planperiode 2010-2015:

De grondwatertaken worden geïmplementeerd volgens het Beleidskader Grondwater HHSK 2008.

- Het hoogheemraadschap past de Kadernota grondwater toe.

Doel planperiode 2010-2015:

Het grondwaterbeleid wordt in 2012 geëvalueerd; op grond daarvan wordt het beleid eventueel aangepast.

- In 2015 wordt, bij voorkeur gezamenlijk met Rijnland en Delfland, een nieuw grondwaterbeleid vastgesteld.

Ambitie: *Bij nautisch beheer (regulering) en vaarwegbeheer ligt het accent op het beschermen van de wateren, oevers en natuurwaarden op en langs vaarwegen.*

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap zet tot nader besluit de huidige praktijk met betrekking tot het nautisch beheer en het vaarwegbeheer voort.

HHSK streeft in 2015 de volgende resultaten/ producten/ prestaties na:

- Activiteiten 'in stand houden vaarweg Ringvaart' en 'bediening Snelle sluis' voeren we uit.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap maakt in de planperiode afspraken met de provincie over het toekomstig vaarwegbeheer en nautisch beheer en werkt het beleid waar nodig verder uit.

Het hoogheemraadschap streeft in 2015 de volgende resultaten/ producten/ prestaties na:

- De provincie heeft voor deze provinciale taak het initiatief genomen om de taken/rollen rondom vaarweg- en nautisch beheer met de waterschappen te bespreken. Naar verwachting doet de provincie in 2015 een voorstel hiertoe.

Financiën

Exploitatie

De netto exploitatiekosten voor dit programma, inclusief rente- en afschrijvingslasten van investeringen (lopend en gepland) bedragen:

Bedragen x € 1.000

Programma 2: Oppervlakte en grondwater	Begroting 2014 na VJN	VJN 2014 Jaarschijf 2015	Begroting 2015	Vershil VJN- Begroting 2015
Eigen plannen	2.513	2.262	2.374	112
Plannen van derden	65	65	67	2
Beheersinstrumenten watersystemen	1.371	1.546	1.551	5
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	6.829	7.535	7.533	-2
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	4.370	4.506	4.502	-4
Beheer hoeveelheid water	7.741	8.324	7.732	-592
Calamiteitenbestrijding watersystemen	181	183	186	3
Monitoring watersystemen	1.220	1.167	1.160	-7
Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	63	64	64	0
Totaal	24.352	25.652	25.169	-483

Afrondingsverschillen mogelijk

Toelichting exploitatiekosten:

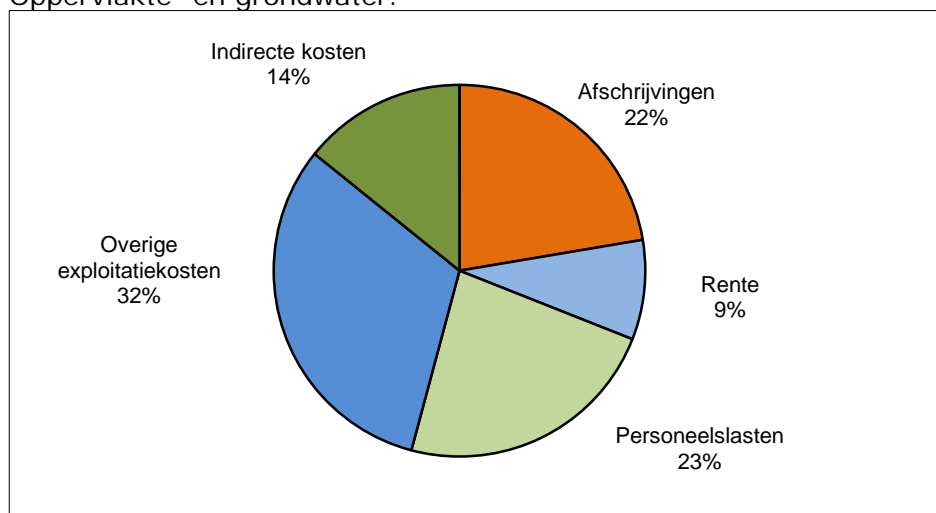
Ten opzichte van de voorjaarsnota 2014, jaarschijf 2015 zijn de geraamde lasten van programma 2 gedaald met ongeveer € 483.000.

Voor het opstellen van het nieuwe Waterbeheerplan zijn meer uren opgenomen op beleidsproduct "eigen plannen" en daardoor stijgen de doorberekende personele kosten.

Op het beleidsproduct "beheer hoeveelheid water" dalen de rentekosten met ongeveer € 460.000 en de afschrijvingskosten met ongeveer € 220.000. Hiertegenover staan hogere doorberekende personele lasten van circa € 80.000.

De totale doorberekende personele lasten zijn gestegen met ongeveer € 210.000 als gevolg van het aanpassen van de verdeelsleutels in verband met het vertrek van de Regionale Belasting Groep uit het Gemeenlandshuis.

Het onderstaande diagram toont de verdeling van de exploitatiekosten voor het programma Oppervlakte- en grondwater:

Investerings

Lopende kredieten

De belangrijkste lopende projecten van het programma die doorlopen in 2015 vindt u hieronder.

Programma Watergebiedsplan Krimpenerwaard, kredietbedrag € 17.600.000.

Dit project betreft de aanleg van het basiswatersysteem, het creëren van robuuste peilgebieden met een hoger peil en het aanpassen van wegen. Dit project wordt uitgevoerd in de Krimpenerwaard.

Aanleg natuurvriendelijke oevers, kredietbedrag € 1.180.000.

Dit project betreft de aanleg van natuurvriendelijke oevers op verscheidene locaties in het beheersgebied van het hoogheemraadschap om de waterkwaliteit te bevorderen. Het project past binnen de Europese Kaderrichtlijn Water, die zich ten doel stelt dat alle Europese wateren in het jaar 2015 een 'goede toestand' hebben bereikt.

Grondverwerving Peil 2010, kredietbedrag € 2.500.000.

Dit project betreft het (strategisch) verwerven van grond zodat waterhuishoudkundige maatregelen zoals het verbreden van hoofdwatgangen en de bouw van poldergemalen, uitgevoerd kunnen worden.

Bouw gemaal Overbuurtsche polder Noord-West, kredietbedrag € 1.863.248.

Dit project betreft de bouw van een nieuw poldergemaal aan de Groendalseweg in de gemeente Lansingerland. Het nieuwe gemaal gaat het water uit de Overbuurtsche polder Noord-West afvoeren en vervangt een verouderd poldergemaal aan de Anjerweg.

Maatregelen Zuidplaspolder, gemaal 4e Tocht, kredietbedrag € 2.768.000

Dit project betreft de bouw van een nieuw gemaal in de Vierde Tocht.

Waterafvoer Schiebroek – bouw gemaal Bergweg-zuid, kredietbedrag € 6.817.008

Dit project betreft de aanleg van een duiker onder Ankie Verbeek Ohrlaan en het verbreden van watgangen. Verder betreft dit project de bouw van een nieuw gemaal aan de Bergweg-zuid waardoor de waterafvoer naar gemaal Lansingerland wordt verbeterd en de Bergse Plassen worden ontzien.

Investeringsplannen

Onderstaande tabel toont de te voteren bedragen uit het investeringsprogramma voor het programma Oppervlakte- en grondwaterbeheer:

Bedragen x € 1.000

Investering	Te voteren investeringsbedragen				
	TOTAAL	2015	2016	2017	2018
Wateropgave 2015	5.550	498	2.063	1.400	1.589
Ambities WBP 2016-2021	14.273	0	4.200	5.238	4.835
KRW Kaderrichtlijn water	115	115	0	0	0
Peilbesluiten en leggers	1.300	550	250	250	250
Informatievoorziening	100	100	0	0	0
Renovatie kunstwerken WS	2.762	575	713	729	745
Te activeren uren personeel	6.900	900	2.000	2.000	2.000
Totaal programma 2	31.001	2.738	9.226	9.617	9.419

Afrondingsverschillen zijn mogelijk.

Toelichting op geplande investeringen:

Wateropgave 2015

Dit betreft het uitvoeren van een pakket aan maatregelen dat volgens het Nationaal Bestuursakkoord Water moet worden genomen om te voldoen aan de normering. Hierdoor wordt de waterstaatkundige structuur versterkt in het hele beheersgebied van het hoogheemraadschap. De wateropgave wordt ook wel gezien als het vervolg op het Peil 2010. De financiële consequenties zijn uitgewerkt in het Waterbeheerplan 2011-2015.

Ambities WBP 2016-2021

De investeringsplannen voor uitvoering van maatregelen om de ambities en doelen die in het WBP 2016-2021 worden opgenomen, zijn onder deze nieuwe categorie samengevoegd. De gereserveerde budgetten voor Wateroverlast opgave 2016-2021, KRW 2016-2021 en stedelijk waterplannen zijn onder deze categorie opgenomen. Daarnaast zijn er twee nieuwe investeringsplannen opgevoerd voor het risicobudget gebiedsovereenkomst Krimpenerwaard (€ 1,0 miljoen in 2017) en is in het investeringsplan voorzien in nog nader te bepalen ambities WBP 2016-2021.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

De Europese Kaderrichtlijn Water heeft als hoofddoel de daartoe aangewezen grond- en oppervlaktewaterlichamen waar mogelijk te verbeteren. Het hoogheemraadschap voert tot en met 2015 diverse maatregelen uit, die voortvloeien uit het stroomgebiedbeheersplan 'Rijndelta'. De uit te voeren maatregelen in de periode na 2015 worden in 2015 ter vaststelling voorgelegd. De benodigde budgetten voor de uitvoering van de maatregelen in de periode 2016-2021 zijn onder ambities WBP 2016-2021 opgenomen.

Peilbesluiten en leggers

Deze investeringen worden aangewend voor de realisatie van de peilbesluiten. De eisen aan de watergangen met de onderhoudsverplichtingen worden vastgelegd in de legger.

Informatievoorziening

In jaarschijf 2015 is een nieuwe investering opgenomen van € 100.000 voor aanschaf en implementatie van IRIS-OWA.

Renovatie van kunstwerken en watersystemen

Deze kredieten zijn voor de renovatie van de gemalen en/of de kunstwerken die op grond van een onderhoudsplanning worden uitgevoerd.

Te activeren uren personeel

Voor de uitvoering van investeringsprojecten worden jaarlijks de uren van personeel geactiveerd, voor zover voldaan wordt aan onze strengere criteria daarvoor in het kader van duurzaam financieel beleid.

Programma 3: Afvalwaterketen en emissies

Inhoud programma

Het hoogheemraadschap draagt zorg voor het transporteren en zuiveren van het afvalwater, inclusief de slibverwerking en ziet toe op de aanpak van emissies vanuit de rioleringen en de diffuse bronnen naar het oppervlaktewater.

Beoogd effect

Waarborgen van de volksgezondheid en een aantrekkelijke leefomgeving, waarbij het huidige niveau van het zuiveringenbeheer wordt behouden en er tijdig wordt ingespeeld op toekomstige hogere eisen en waarbij de emissies uit de rioleringen en de diffuse bronnen verder worden teruggedrongen ten behoeve van een betere waterkwaliteit.

Ontwikkelingen en Maatregelen 2015

De lijn voor de aanpak van de afvalwaterketen zoals opgenomen in het geldende Waterbeheerplan en zoals uitgewerkt in het Meerjarenplan Afvalwaterketen 2014 – 2023 zetten we door. Het hoogheemraadschap zet in op het verder optimaliseren en verduurzamen van de bedrijfsvoering van de afvalwaterzuiveringsinstallaties (awzi's) en de afvalwaterketen en werkt in 2015 verder aan de samenwerking met gemeenten, waterschappen en andere partners.

Door de voortgang in het project procesautomatisering en de informatisering kunnen we de awzi's en gemalen beter sturen en monitoren. Hiermee wordt het mogelijk om de processen in 2015 verder te optimaliseren en dringen we het energie- en grondstoffenverbruik verder terug.

In 2015 zetten we belangrijke stappen in de implementatie van asset management. Het nieuwe onderhoudsbeheersysteem, dat in 2015 in gebruik wordt genomen, vormt een essentieel onderdeel van het asset managementsysteem.

Met betrekking tot duurzaamheid vormt de afronding van de maatregelen uit de Slibstrategiestudie 2 in 2015 een belangrijke mijlpaal. Hiermee neemt de eigen energieproductie significant toe. Met het project Themista kan op termijn een verdere verhoging van de energieproductie uit het slib worden bereikt.

Diverse nieuwbouwwontwikkelingen binnen ons beheersgebied gaan na enige vertraging in uitvoering. Dit zijn bijvoorbeeld de nieuwbouwwijken Triangel in Waddinxveen en Westergouwe in Gouda. Hiermee stijgt het afvalwateraanbod uit deze gebieden de komende jaren. In 2015 en 2016 realiseren we de hiervoor benodigde uitbreiding in het afvalwatertransportsysteem.

We concretiseren de samenwerking binnen de zuiveringsregio's in maatregelen op het gebied van samenwerking in de afvalwaterketen. Bovendien krijgt de samenwerking op dit gebied met de omliggende waterschappen ook verder vorm. Met drinkwaterbedrijven werken we samen in specifieke projecten.

Naast de hierboven beschreven maatregelen worden hieronder per ambitie en doel (vanuit het Waterbeheerplan 2010-2015) de geplande maatregelen en activiteiten voor 2015 benoemd.

Ambitie: *Optimaliseren van de eigen taak binnen de afvalwaterketen door een bijdrage te leveren aan de duurzaamheid, de efficiëntie en de effectiviteit.*

Doel planperiode 2010-2015:

Informatiesystemen voor de afvalwaterketen zijn operationeel, actueel en volledig.

- Voortzetting van de gefaseerde procesautomatisering van de zuiveringen en transportsystemen
- Nazorg en uitbreiding Z-info en beheer overige informatiesystemen.
- Introduceren en inbedden van: het tekeningenbeheersysteem, het proces wijzigingenbeheer en het kennismanagementsysteem

Doel planperiode 2010-2015:

De zuiveringen voldoen voor 100% aan de (op dat moment) geldende lozingsvergunningen en de overeengekomen afnameverplichting.

- Het voldoen aan de eisen van de geldende lozingsvergunningen, ofwel: minimaal 75% totaalverwijdering van stikstof en fosfaten en maximaal 30.000 vervuilingseenheden restvervuiling op het rijkswater.
- Door vertraging in de woningbouwontwikkeling is de oplevering van het rioolgemaal Triangel in Waddinxveen en de bijbehorende persleiding nu gepland in 2015.
- Begin van de bouw van het rioolgemaal Westergouwe en bijbehorende persleiding.
- Diverse renovaties op awzi Kralingseveer.
- Oplevering en in gebruik name van de Waterharmonica awzi Berkenwoude
 - Het project "Renovatie awzi De Grote Zaag" wordt geëvalueerd.

Doel planperiode 2010-2015:

De reguliere bedrijfsvoering en de beheer- en onderhoudsmaatregelen van de awzi's, de rioolgemalen en de transportleidingen voeren we doeltreffend uit.

- In 2015 verlengen we de certificaten voor Kwaliteit, ARBO, Milieu en Energie-efficiëntie.
- In 2015 nemen we het nieuwe onderhoudsbeheersysteem, een belangrijk onderdeel van asset management, in gebruik.
- Diverse optimalisaties en verbeteringen voeren we door in de procesvoering van de awzi's. Onder andere optimalisaties in de slibretourregeling, slibbuffering, uniforme beluchtingsregeling en maatregelen ter bestrijding van problemen met struvietvorming op awzi Kralingseveer.
- Bewaking en jaarlijkse actualisering van het calamiteitenbestrijdingsplan Afvalwaterketen.

Doel planperiode 2010-2015:

Jaarlijks realiseren we op de zuiveringsinstallaties en de rioolgemalen een verbetering van de energie-efficiëntie van 2% (periode 2005-2020 referentiejaar 2005).

- Verbetering van de energie-efficiëntie door het uitvoeren van de maatregelen uit het tweede energie-efficiëntieplan (EEP2) in het kader van de MJA-3 Oplevering van Energiestudie
- Themista: begin bouw referentie-pilot om het slibbehandelingsproces te verbeteren.

Doel planperiode 2010-2015:

In 2015 realiseren we een besparing van circa 10% in de variabele kosten voor de afvalwaterketen ten opzichte van de uitgaven in 2006, uitgaand van een gelijke taakuitoefening.

- Themista: begin bouw referentie-pilot ter verbetering van het slibbehandelingsproces.
- Samenwerkingsregio's Afvalwaterketen:
- Uitvoeren maatregelen Rotterdamse Samenwerking (RoSa);
- Uitwerken afsprakenkader Krimpenerwaard;
- Uitvoeren afspraken regio Kortenoord.
- In overleg met omliggende waterschappen onderzoek doen naar verbetering doelmatigheid van zuiveringsbeheer en informatievoorziening
- Het hoogheemraadschap faciliteert HVC in de bouw van een windturbine op het grondgebied van awzi Kralingseveer.

Doel planperiode 2010-2015:

Met de gemeenten en andere betrokken instanties zijn afspraken gemaakt over de optimalisatie van de samenwerking in de afvalwaterketen.

- Uitvoeren van Optimalisatiestudies van het AfvalwaterSysteem (OAS): In 2015 afronding OAS regio Kortenoord en afronding verkenning OAS Bergambacht en Ammerstol.
- Ontvangen en verwerken afvalwater van drinkwaterbedrijf Oasen fase 1.
- Afvalwaterakkoorden sluiten met de gemeenten Schoonhoven; Lansingerland, Zuidplas, HDD; opstarten proces met Gouda; Zoetermeer; Krimpenerwaard
- Nieuwe overeenkomst met betrekking tot GOA sluiten met Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden. Actualiteit van de overige overeenkomsten bezien.

Ambitie: *Het terugdringen van emissies vanuit rioleringen, waarbij gemeenten zorg dragen voor de riolering en HHSK bevoegd gezag is en toeziet op de realisatie.*

Doel planperiode 2010-2015:

Informatiesystemen voor de afvalwaterketen zijn operationeel, actueel en volledig

- Het hoogheemraadschap participeert in monitoringsprojecten van de gemeenten in de Krimpenerwaard, Lansingerland en Waddinxveen. In deze projecten wordt uit de informatie over overstortingen en afvoer, inzicht verkregen in de invloed van de riolering op de waterkwaliteit en op de awzi's.

Doel planperiode 2010-2015:

De basisinspanning riolering en waterkwaliteitsspoormaatregelen (gekoppeld aan riolering) van de gemeenten zijn tijdig uitgevoerd volgens de afspraken; met het oog op een verbeterd beheer toetsen we hierbij mede aan beschikbare meetgegevens.

- Continuering van de effectieve begeleiding en advisering van (deel)gemeenten op het vlak van rioleringenbeheer, leidend tot (uitvoering van) een actueel (v)GRP met aandacht voor grondwater en (extreme) neerslag.

Doel planperiode 2010-2015:

In de nieuwe Gemeentelijke Rioleringsplannen (GRP) besteden we naast waterkwaliteit aandacht aan de aspecten hemel- en grondwater.

- Continuering van de effectieve begeleiding en advisering van (deel)gemeenten op het vlak van rioleringenbeheer, leidend tot (uitvoering van) een actueel (v)GRP met aandacht voor grondwater en (extreme) neerslag.

Doel planperiode 2010-2015:

Bij nieuwe en bestaande rioolstelsels is verhard oppervlak verantwoord afgekoppeld.

- De bijdrageregeling om de hemelwaterafvoer af te koppelen van het rioolstelsel evalueren we in 2015. Mede op basis van de resultaten van de evaluatie bepalen we of het zinvol is om een nieuwe (aangepaste) regeling op te stellen.
- Het hoogheemraadschap participeert in een project om de werking van lamellenfilters voor afstromend regenwater te onderzoeken. In 2015 stellen we de rapportage op over de werking en het zuiveringsrendement van de lamellenfilters.

Doel planperiode 2010-2015:

De belangrijkste bronnen (uitschieters) van rioolvreemd water worden in samenwerking met de gemeenten aangepakt.

- Er is continu aandacht voor het onderwerp rioolvreemd water in de samenwerking met gemeenten.

Ambitie: Het terugdringen van diffuse lozingen uit de glastuinbouw, de landbouw, het beheer van terreinen en de bouw.

Doel planperiode 2010-2015:

Directe en diffuse lozingen voldoen aan het geldende waterkwaliteitsbeleid; bouwprojecten voldoen aan de eisen voor duurzaam bouwen; derden stimuleren we om ditzelfde te doen; Het hoogheemraadschap, gemeenten en grote terreinbeheerders voldoen aan de eisen voor duurzaam terreinbeheer.

- De maatregelen en activiteiten uit het Emissiebeheerplan werken we nader uit in de activiteitenplanning voor 2015.
- In 2015 evalueren we het geldende emissiebeheerplan. Daarbij bepalen we op welke manier we een vervolg geven aan dit plan.
- In samenwerking met de sector voeren we een haalbaarheidsonderzoek uit om vast te stellen of het mogelijk is bedrijfsafvalwaterstromen vroegtijdig in het rioolafvoersysteem te zuiveren van gewasbeschermingsmiddelen, dit dicht bij de glastuinbouwgebieden uit te voeren en daarnaast dit proces vroeg in de keten te implementeren, zodat er slechts beperkt menging met andere afvalwaterstromen plaatsvindt.

Doel planperiode 2010-2015:

Nieuwe glastuinbouwclusters voorzien we van technieken voor duurzame waterkringlopen.

- De AquaReUse-installatie levert de aannemer op. Daarna wordt het meetprogramma ontwikkeld en ingezet om de resultaten in beeld te kunnen brengen voor publicatie.
- In samenwerking met de sector onderzoeken we of een aanvullende module aan AquaReUse kan worden toegevoegd voor verdergaande zuivering specifiek voor gewasbeschermingsmiddelen.

Doel planperiode 2010-2015:

Voor de beperking van emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen stellen we in samenwerking met sectororganisaties voor land- en (glas)tuinbouw maatregelenpakketten op.

- In 2015 en daarop volgende jaren voeren we de onderstaande gebiedsplannen met de daarin opgenomen maatregelen uit. Beide gebiedsplannen worden onderdeel van het KRW-maatregelenpakket:
 - Het "Gebiedsplan waterkwaliteit Krimpenerwaard" dat in samenwerking met LTO Noord is opgesteld voor de veehouderijsector;
 - Het uitvoeringsprogramma "Westland/Oostland, samen op weg naar de emissieloze kas in 2027" dat voor de glastuinbouwsector is opgesteld in samenwerking met de Delfland, alle gemeenten en LTO Noord Glaskracht.

Doel planperiode 2010-2015:

Projecten voor het rioleren van bestaande glastuinbouw in de gemeenten Lansingerland en de gemeenten in de Zuidplaspolder ronden we af, zodat onder de bevoegdheid van het hoogheemraadschap we de lozingen op oppervlaktewater kunnen beëindigen.

- De glastuinbouwbedrijven in Lansingerland sluiten bedrijfsafvalwaterstromen aan op de riolering en hemelwaterstromen worden op oppervlaktewater geloosd. Samen met gemeenten stimuleren we de bedrijven om 'juist' aan te sluiten en houden we toezicht op de voortgang.

Doel planperiode 2010-2015:

Ongezuiverde lozingen van huishoudelijk afvalwater op oppervlaktewater zijn gesaneerd.

- Binnen het gebied van het hoogheemraadschap resteren nog slechts een zeer beperkt aantal ongerioleerde lozingen (circa 100). De activiteit in 2015 van het hoogheemraadschap beperkt zich tot toezicht volgens de Nota Toezicht en Handhaving.

Financiën

Exploitatie

De netto exploitatiekosten voor dit programma, inclusief rente- en afschrijvingslasten van investeringen (lopend en gepland) bedragen:

Bedragen x € 1.000

Programma 3: Afvalwaterketen en emissies	Begroting 2014 na VJN	VJN 2014 Jaarschijf 2015	Begroting 2015	Vershil VJN- Begroting 2015
Eigen plannen	417	433	418	-14
Plannen van derden	12	12	12	0
Getransporteerd afvalwater	6.483	6.264	6.227	-37
Gezuiverd afvalwater	11.212	11.675	11.853	178
Verwerkt slib	5.032	5.274	5.100	-174
Afvalwaterbehandeling door derden	11.059	11.104	11.125	21
Rioleringsplannen en subsidies lozingen	966	1.061	1.003	-58
Aanpak diffuse emissies derden	118	121	118	-2
Totaal	35.300	35.943	35.856	-87

Afrondingsverschillen mogelijk

Toelichting exploitatiekosten:

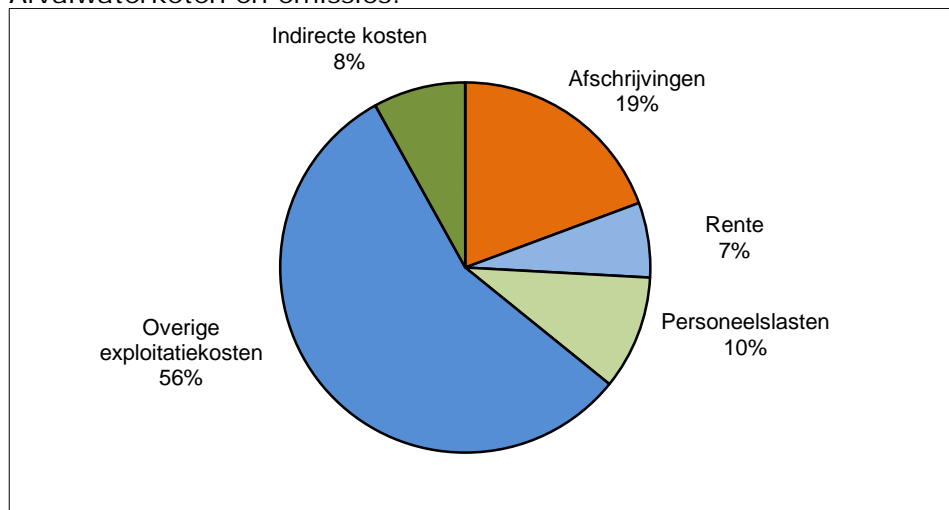
De raming van totale kosten ten opzichte van de voorjaarsnota, jaarschijf 2015 bij het programma afvalwaterketen en emissies dalen met ongeveer € 87.000.

Allereerste dalen de doorberekende rentelasten met ongeveer € 205.000.

Verder zijn de overige exploitatiekosten gedaald met € 75.000. Dit komt door een verschuiving van een budget naar het product huisvesting (zie toelichting bij ondersteunende producten). Tot slot zijn de doorberekende personeelslasten gedaald met circa € 40.000.

Hiertegenover staat een stijging van de afschrijvingskosten met circa € 220.000 omdat onder andere project Waterlijn awzi De Groote Zaag eerder klaar is dan in de voorjaarsnota geraamd. Tot slot zijn ook de indirecte kosten met ongeveer € 10.000 gestegen.

Het onderstaande diagram toont de verdeling van de exploitatiekosten voor het programma Afvalwaterketen en emissies:

Investeringen

Lopende kredieten

De belangrijkste lopende projecten van het programma die doorlopen in 2015 vindt u hieronder.

Procesautomatisering, kredietbedrag: € 3.945.000

Het doel van het project is de afdeling Afvalwaterketen in te richten met een robuust en uniform procesbesturingssysteem met voldoende flexibiliteit om de afdeling de komende 10-15 jaar te ondersteunen bij het beheer en de procesvoering van de installaties, zodat ze kan meegroeien met de ontwikkelingen in de waterwereld.

Riologemaal Triangel, kredietbedrag: € 1.402.102

Het doel van dit project is tijdig en adequaat te zorgen voor voldoende afvoercapaciteit voor het afvalwater van woonwijk Triangel. Daarom realiseren we in samenwerking met GEM CV een nieuw beheersarm rioleindemaal en bijbehorende persleiding dat in 2015 gereed is.

SSS II aanpassingen Kralingseveer en Kortenoord, kredietbedrag: € 2.825.000

Het doel van dit project is het creëren van een centrale slibgisting op awzi Kralingseveer voor het zuiveringsslib van alle zuiveringsinstallaties van het hoogheemraadschap. Naast de energievoordelen van een verhoogde biogasproductie, die ontstaat door de verwerking van het slib van awzi Kortenoord op awzi Kralingseveer, besparen we ook in de kosten van eindverwerking van het zuiveringsslib en lossen we het probleem van geuroverlast van awzi Kortenoord tijdens de verlading van het ontwaterde slib op.

Investeringsplannen

Onderstaande tabel toont de te voteren bedragen uit het investeringsprogramma voor het programma Afvalwaterketen en emissies:

Bedragen x € 1.000

Investering	Te voteren investeringsbedragen				
	TOTAAL	2015	2016	2017	2018
Renovaties awzi's	9.051	497	2.579	2.575	3.400
Uitv. studies en efficiëntiepl.	2.050	2.050	0	0	0
Renovatie transportstelsels	3.281	1.825	114	1.229	114
Bijdragen aan gemeenten	300	0	300	0	0
Bemonsteringsapparatuur	100	100	0	0	0
Subsidie/bijdrage regelingen	350	0	50	100	200
Totaal programma 3	15.132	4.472	3.043	3.904	3.714

Afrondingsverschillen zijn mogelijk.

Renovatie awzi's

Gelet op de leeftijd van de zuiveringsinstallaties Kralingseveer, Kortenoord en Groenedijk is in de Renovatie awzi's

Gelet op de leeftijd van de zuiveringsinstallaties Kralingseveer, Kortenoord en Groenedijk is in de meerjarenbegroting investeringen rekening gehouden met vervangingsinvesteringen op deze zuiveringen. In de meerjarenraming investeringen is onder de post "renovatie awzi's" een nader te labelen investeringsruimte van in totaal € 9,0 miljoen opgenomen.

In 2015 renoveren we, naast de lopende kredieten, awzi Haastrecht en wordt op awzi Kralingseveer het terrein gerenoveerd en opgehoogd. Daarnaast worden op awzi Kralingseveer de kantine en overlegruimte gerenoveerd.

Uitvoering studies en efficiëntieplannen

Deze investeringen zijn in de meerjarenbegroting opgenomen voor het uitvoeren van de aanpassingen voortvloeiend uit de energie-efficiëntie plannen. Conform de intenties van het Energie Efficiëntieplan II is voor de periode 2015 - 2016 een budget van € 2.750.000 gereserveerd. Hiertegenover staan de subsidieopbrengsten van € 700.000 voor het EU-project Themista.

Momenteel is de pilotfase op Kralingseveer ingegaan. Als de resultaten van deze pilot positief zijn, wordt eind 2015 krediet aangevraagd.

Renovatie transportstelsels

De hieronder opgenomen investeringen zijn bedoeld voor de nieuwbouw van het riologemaal Westergouwe. Daarnaast zijn ook de vervanging van installatie-onderdelen van diverse rioolgemalen en de renovatie van het afvalwatertransportsysteem Zuidplas in de meerjarenplanning opgenomen. Daarnaast wordt in 2015 de persleiding in de kern Gouderak verlegd.

Verder is een deel bestemd voor onvoorziene vervangingen voor het transportstelsel. In de huidige bedrijfsvoering worden deze kosten veelal in de exploitatie opgenomen, waardoor er onterecht niet wordt afgeschreven. Dit krediet kunnen we aanwenden bij onvoorziene uitval van installatieonderdelen, zoals bijvoorbeeld pompen, afsluiters of schakelkasten. Wanneer het jaarlijkse krediet van € 100.000 niet of deels aangesproken wordt, vervalt het restant aan het eind van het boekjaar, waarmee we het oplopen van een krediet voor onvoorziene vervangingen voorkomen. Wanneer naar verloop van tijd asset management meer en beter inzicht geeft voor de hoogte en het jaar van investeren, valt de noodzaak van dit jaarlijkse krediet weg.

Bijdragen aan gemeenten

Bijdragen aan de gemeenten voor de renovatie van rioolgemalen in het beheer van de gemeenten. Het betreft hier gemalen en persleidingen in de gemeenten Zoetermeer, Capelle aan den IJssel en Rotterdam. Afgelopen jaar hebben we de investeringsplanning van de gemeente Capelle aan den IJssel ontvangen en besproken, waarbij het hoogheemraadschap de bijdrage aan deze gemeente in het investeringsplan (jaarschijf 2014 en 2016) heeft opgenomen. De jaren van voteren en de hoogte van onze bijdragen passen we jaarlijks aan aan de hand van de bijgestelde plannings van de beherende gemeenten.

Bemonsteringsapparatuur

Het opgenomen bedrag is bestemd voor het vervangen van bemonsteringsapparatuur.

Subsidie- en bijdrageregelingen

De bijdrageregeling die dient om gemeenten te stimuleren om de lozingen uit de glastuinbouw op de riolering aan te sluiten. Alleen gemeente Lansingerland heeft op dit gebied nog maatregelen uit te voeren. Een deel van de geraamde bijdragen is op grond van het gebleken uitgavenpatroon tot na de planperiode van het Waterbeheerplan uitgesteld. Dit omdat de verwachting is dat deze bijdragen ook na deze periode worden verstrekt. Het streven is om samen met de gemeente, te komen tot een realistische planning van de uitvoer van de maatregelen. De geplande investeringsruimte na verlaging (ten gunste van de afkoppelbijdrage) is maximaal € 350.000.

Foto: Brievenbus bij afslag Langeweg, gemeente Ouderkerk

Programma 4: Wegen

Inhoud programma

Het hoogheemraadschap draagt zorg voor het beheer van het wegennet buiten de bebouwde kom in de Krimpenerwaard, uitgezonderd de provinciale wegen.

Beoogd effect

Waarborgen van voldoende bereikbaarheid, verkeersveiligheid en bereikbaarheid.

Ontwikkelingen en Maatregelen 2015

In 2015 zet het hoogheemraadschap de lijn van de afgelopen jaren voort voor het beheer en het onderhoud van de wegen en wegbruggen. Wegen worden zodanig gereconstrueerd dat zij voor minimaal 20 jaar aan de functionele eisen kunnen voldoen en wegbruggen zodanig dat zij voor minimaal 50 jaar aan de functionele eisen kunnen voldoen. In 2015 voeren we de wegconstructies van het Westeinde en de Beijersche weg Noord uit. In 2015 zetten we in op een verdere intensivering en verbetering van de afstemming met gebiedspartners waaronder ook nutspartijen over de meerjaren plannings.

Op het gebied van verkeersveiligheid hebben we de belangrijkste locaties (waaronder de IJsseldijk en de Tiendweg West) aangepakt. Op basis van de resultaten van de verkeersveiligheidsmonitor ondernemen we meer gebiedsdekkende activiteiten aan de hand van een aantal thema's. De analyse van de verkeersveiligheid kan nog leiden tot voorstellen voor specifieke maatregelen.

Vanuit het Rijk wordt steeds meer aangestuurd op (regionale) samenwerking en landelijk geldende afspraken op het vlak van de infrastructuur en mobiliteit. Het hoogheemraadschap is hierin volgend, wel wordt extra inzet verwacht. De gemeentelijke herindeling in de Krimpenerwaard vergemakkelijkt de samenwerking naar verwachting. We verwachten een intensivering van de contacten over en weer. Een van de onderwerpen die in regionaal verband meer de aandacht krijgt, is landbouwverkeer en een verkeersveilige infrastructuur voor fietsers.

De overdracht van de wegentaak naar de gemeenten in de Krimpenerwaard is in het kader van de gemeentelijke herindeling niet gerealiseerd. Inmiddels is de provincie Zuid-Holland gevraagd over de overdracht van deze taak positie te bepalen.

Ambitie: *Op termijn overdragen van het wegenbeheer aan derden; tot dat moment wordt nauw samengewerkt met betrokken partijen.*

Doel planperiode 2010-2015:

Wegbeheerders in de Krimpenerwaard werken door een verbeterde samenwerking efficiënter en effectiever aan de uitvoering en het beheer. In de planperiode worden de mogelijkheden voor overdracht van de wegentaak inzichtelijk gemaakt.

- HHSK continueert de samenwerking op het gebied van de gladheidsbestrijding.
- HHSK initieert en / of participeert in overleggen van de wegbeheerders en de politie in de Krimpenerwaard.

Ambitie: *Wegenbeheer op een doelmatige manier uitvoeren, waarbij de veiligheidssituatie waar mogelijk wordt verbeterd.*

Doel planperiode 2010-2015:

De kerngegevens van de wegen zijn in een beheerregister beschikbaar.

- De basisgegevens zijn beschikbaar en worden verder aangevuld.
- De kerngegevens van wegen, groen, verkeersborden en kunstwerken zijn beschikbaar in het GEOweb.

- Alle door het hoogheemraadschap en derden uitgevoerde onderhoudswerken leggen we vast in Iris.
- Het hoogheemraadschap voert de inspecties van alle categorieën wegen en de wegbruggen uit volgens het inspectieplan en zorgt voor opvolging van de constatering, hetzij door zelf in actie te komen, hetzij door handhaving. De resultaten van de inspecties (stand van zaken van de wegen en wegbruggen) worden via een gestructureerde wijze gerapporteerd.

Doel planperiode 2010-2015:

Het aantal onveilige locaties is verminderd waarbij gestreefd wordt naar vermindering van het aantal verkeersongevallen.

- Het hoogheemraadschap analyseert de ontwikkelingen op het vlak van verkeersveiligheid. Aan de hand van de analyse bepalen we thema's of specifieke projecten waarmee de verkeersveiligheid kan verbeteren. Waar mogelijk vragen we voor de uitvoering van deze projecten subsidie aan om de inzet van eigen middelen te beperken
- We onderzoeken nut en noodzaak tot het nemen van maatregelen om de infrastructuur voor fietsers en landbouwvoertuigen te verbeteren dan wel om deze gebruikers zo min mogelijk van dezelfde infrastructuur gebruik te laten maken.

Doel planperiode 2010-2015:

De mobiliteit in de Krimpenerwaard is in beeld gebracht. Het hoogheemraadschap neemt geen initiatief tot verbetering van de mobiliteit, maar staat welwillend tegenover initiatieven van derden.

- Evenals in 2014 brengt het hoogheemraadschap de mobiliteit in beeld door het volgens planning uitvoeren van de verkeerstellingen. Er wordt gebruikgemaakt van het ontwikkelde verkeersmodel "Midden-Holland".
- Binnen het reguliere onderhouds- en reconstructieprogramma past het hoogheemraadschap de veranderende eisen en richtlijnen toe, die landelijk zijn vastgesteld voor infrastructuur en mobiliteit.

Doel planperiode 2010-2015:

De huidige kwaliteit van de beheerde objecten is in stand gehouden

- Op basis van de uitgebreide inspecties en analyses stellen we de reconstructieprogramma's met de voorjaarsnota 2014 en de begroting 2015 bij.
- In 2015 begint de uitvoering van de reconstructie Westeinde en Beijersche weg Noord en een tiental wegbruggen.
- In 2015 begint de voorbereiding van de reconstructies van de Capellelaan, Oudelandseweg en de Loetweg.
- Het hoogheemraadschap stemt de reconstructieprogramma's af met gebiedspartners en nutsbedrijven.
- Binnen het reguliere onderhoudsprogramma worden wegen zodanig aangepast, dat ze voldoen aan de gestelde eisen in het categoriseringsplan.
- Het hoogheemraadschap voert het reconstructieprogramma kunstwerken (wegbruggen) 2015 uit.
- De geplande wegbruggen voor 2016 nemen we in voorbereiding. Daarbij maken we gebruik van een meerjarige aanbesteding.

Financiën

Exploitatie

De netto exploitatiekosten voor dit programma, inclusief rente- en afschrijvingslasten van investeringen (lopend en gepland) bedragen:

Bedragen x € 1.000

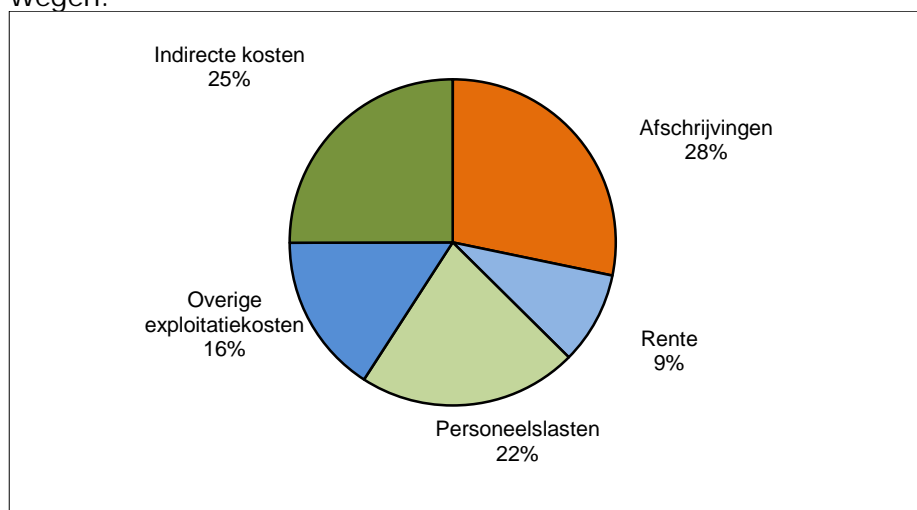
Programma 4: Wegen	Begroting 2014 na VJN	VJN 2014 Jaarschijf 2015	Begroting 2015	Vershil VJN-Begroting 2015
Eigen plannen	35	37	31	-5
Plannen van derden	22	23	23	0
Beheersinstrumenten wegen	59	60	43	-17
Aanleg en onderhoud wegen	3.011	3.035	2.829	-206
Wegenverkeersregeling en-verkeersveiligheid	485	500	474	-26
Totaal	3.612	3.655	3.401	-254

Afrondingsverschillen mogelijk

Toelichting exploitatiekosten:

De totale geraamde kosten zijn ten opzichte van de voorjaarsnota 2014, jaarschijf 2015 gedaald met € 254.000. De verschillen komen vooral door lagere afschrijvingskosten, lagere doorberekende rentekosten en lagere doorberekende indirecte kosten van respectievelijk € 60.000, € 140.000 en € 55.000.

Het onderstaande diagram toont de verdeling van de exploitatiekosten voor het programma Wegen:

Investeringen

Lopende kredieten

Het belangrijkste lopende project van het programma dat doorloopt in 2015, vindt u hieronder.

Vervangen wegbruggen Krimpenerwaard, *kredietbedrag: € 1.605.000*

Het doel van dit project is het vervangen van wegbruggen door duikers of nieuwe bruggen in de Krimpenerwaard. Uit inspecties en nadere onderzoeken is gebleken dat veel bruggen aan het einde van de technische levensduur zijn en daarom op korte termijn vervangen moeten worden.

Investeringsplannen

Onderstaande tabel toont de te voteren bedragen uit het investeringsprogramma voor het programma Wegenbeheer:

Bedragen x € 1.000

Investering	Te voteren investeringsbedragen				
	TOTAAL	2015	2016	2017	2018
Reconstructie polderwegen	14.500	4.773	1.412	4.755	3.561
Vervanging wegbruggen	4.101	1.000	1.000	1.086	1.015
Aanpak black en grey spots	200	100	0	100	0
Totaal programma 4	18.801	5.873	2.412	5.941	4.575

Afrondingsverschillen zijn mogelijk.

Toelichting per investering:

Reconstructie polderwegen

Deze investering betreft de reconstructie van polderwegen in de Krimpenerwaard. Door de slechte bodemgesteldheid van de Krimpenerwaard pakken we ieder jaar circa vier kilometer polderweg aan. Bij een reconstructie wordt de totale inrichting en het aanzien van de weg geëvalueerd en aangepast aan de categorisering en de veranderde omstandigheden. Beleidslijn hierbij is dat op basis van berekeningen van "life-cycle-costs" aan de voorkant een hogere investering nodig is, maar op termijn de onderhoudsbehoefte afneemt. In de praktijk blijkt dat het noodzakelijk is om delen van de fundering te vervangen en gewapend asfalt toe te passen. Hiermee waarborgen we dat de constructie voldoende drooglegging en daarmee draagkracht heeft tot de volgende reconstructie (na 20 jaar). Om de verkeersveiligheid te verbeteren, richten we de weg in volgens de principes van Duurzaam Veilig. In 2015 betreft het in ieder geval de reconstructie van de Beijerscheweg Noord en het Westeinde.

Reconstructies zijn vaak in meerdere opzichten complex en vergen vooral een goede afstemming met de omgeving en daardoor ruime voorbereidingstijd. Reconstructies bereiden we eerst voor, voordat we een uitvoeringskrediet aanvragen. De bedragen zijn aangepast aan de projecten die in voorbereiding zijn. Tijdens de bestekvoorbereiding is nauwkeuriger vast komen te staan welke maatregelen we moeten nemen om aan te sluiten op de na te streven kwaliteit van de wegen na reconstructie.

Vervanging wegbruggen

De investering betreft het vervangen van wegbruggen door duikers of nieuwe bruggen in de Krimpenerwaard. Dit investeringsprogramma is in 2011 volledig herzien op basis van een uitgebreide rapportage over de actuele onderhoudstoestand van de bruggen in het beheersgebied van de Krimpenerwaard. Uit de inspecties en nadere onderzoeken is gebleken dat veel bruggen aan het einde van de technische levensduur zijn en daarom op korte termijn vervangen moeten worden.

Gezien de omvang van het programma en om de kosten van het programma omlaag te brengen, wordt het werk niet op traditionele wijze aangepakt. Ter besparing van de kosten worden de volgende aspecten kritisch overwogen: innovaties op het gebied van aanleg, materiaalkeuze, beheer en onderhoud van de te vervangen bruggen, standaardisering en contractvorming. Het beheer- en onderhoudsprogramma vormen de basis voor de volgorde. Daarnaast nemen we een aantal bruggen mee in een wegreconstructie. De ervaringen dienen als basis voor het verder uitwerken van de aanpak voor de komende jaren.

Veiligheid: Black- en Greyspots

Deze investering is opgenomen in het Waterbeheerplan 2010-2015. 'Blackspots' zijn onveilige locaties of wegvakken met een concentratie van ongevallen. Vaak betreft het hier ongevallen met slachtoffers of dodelijke afloop. Greyspots zijn onveilige locaties waar enkele ongevallen hebben plaatsgevonden of verwacht kunnen worden. Bij deze ongevallen zijn meestal nog geen slachtoffers gevallen. Om het aantal ongevallen op wegen in beheer bij het hoogheemraadschap te verminderen, nemen we maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Programma 5: Omgeving en organisatie

Inhoud programma

Het programma beslaat de onderdelen die betrekking hebben op de wijze waarop de primaire taken (waterkeringen, watersysteem, zuiveringen, wegen) worden uitgevoerd en de onderdelen die de primaire taken ondersteunen. De gewenste manier van uitvoeren is verwoord in het WBP, waarbij als leidend thema is gesteld dat de omgeving centraal moet staan.

De bestuurlijk meest relevante thema's zijn:

- * gebiedsgerichte aanpak;
- * calamiteitszorg;
- * vergunningverlening, toezicht en handhaving;
- * communicatie- en informatiebeleid;
- * klimaat en duurzaamheid;
- * financieel beleid, waaronder Treasury en heffing & invordering;
- * organisatiebeleid en Human Resource Management (HRM).

Beoogd effect

Een betrouwbare organisatie met een goede verhouding met de burgers, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties, en de medewerkers.

Er is ruimte en aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen en de bewoners in het gebied, met een zo breed mogelijk draagvlak bij de besluitvorming.

Er is ruimte en aandacht voor de ontwikkeling van de organisatie en de medewerkers zelf, daarbij inspeland op ontwikkelingen en vereisten vanuit de maatschappij. Dit alles door de taken uit te voeren op een maatschappelijk verantwoorde wijze, waarbij leefbaarheid, veiligheid, werkomgeving, klimaat en duurzaamheid centraal staan.

Ontwikkelingen en Maatregelen 2015

De participatie in diverse gebiedsoverstijgende samenwerkingsverbanden wordt voortgezet zodat het hoogheemraadschap zowel grote als kleine nieuwe ontwikkelingen tijdig signaleert en zijn inbreng kan leveren als gelijkwaardig partner in het proces. Specifiek voor de Krimpenerwaard wordt in 2015 de samenwerking en organisatie van het gebiedsproces met provincie en gemeente verder uitgewerkt en vormgegeven. De verkenningen naar samenwerking met andere waterschappen op de verschillende werkvelden als ICT, eigendommenbeheer, vergunningverlening en handhaving, financiële administratie en inkoop en aanbesteding zetten we voort en concretiseren we in 2015. In de communicatie en relatie met burgers en bedrijven wil het hoogheemraadschap nog beter aansluiting zoeken bij de behoeftes door meer in te zetten op digitale communicatiemiddelen, een betere digitale bereikbaarheid via het omgevingsloket en meer producten digitaal aan te bieden en af te handelen. De eisen op basis van het instrument 'Bewijs van Goede Dienst' en onze servicenormen zijn voor de dienstverlening leidend. Intern zetten we de sturing op de omvang en ontwikkeling van ons personeelsbestand op basis van de strategische personeelsplanning voort. In 2015 worden oud-medewerkers actief gere-integreerd om de instroom en verblijfsduur in de WW te beperken. Dit pakken we samen met andere waterschappen op. Tot slot is 2015 het jaar waarin we het kantoor renoveren waardoor plaatsonafhankelijk en activiteitengestuurd werken mogelijk wordt.

Ambitie: *Tijdige en kwalitatief goede inbreng van wateraspecten in beleid en plannen voor ruimte, milieu en groen*

De bijdrage (inbreng en adviezen) van het hoogheemraadschap bij (boven-)regionale plannen en toekomstige samenwerkingsverbanden wordt pas duidelijk als de ruimtelijke plannen (mogelijk pas na tientallen jaren) concreet worden. Toch staat 'water' steeds meer automatisch op de agenda bij (ruimtelijke) ontwikkelingen en wordt het hoogheemraadschap, zeker bij grotere ruimtelijke ontwikkelingen, veelal vanzelfsprekend als gelijkwaardige partner in het proces betrokken.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap beschikt over heldere informatie, actuele uitgangspunten en inhoudelijke kaders voor de uitvoering van de watertoets en past die ook toe.

De watertoets werd in 2013 gedigitaliseerd. Het hoogheemraadschap streeft in 2015 realisatie van de volgende producten/ resultaten/ prestaties na:

- Tijdige en volledige toetsing van de bestemmingsplannen en overige ruimtelijke visies van de provincie en gemeenten op het waterbelang, waarbij de digitale watertoets wordt ingezet en zo nodig wordt verbeterd.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap levert bij (boven-)regionale ruimtelijke plannen in een zo vroeg mogelijk stadium

advies over functiegeschiktheid en randvoorwaarden voor de inrichting van het gebied.

Het hoogheemraadschap is bij alle grote regionale ruimtelijke plannen nadrukkelijk betrokken. Huidige relevante ontwikkelingen zijn: Gebiedsproces Krimpenerwaard, Ruimtelijke ontwikkeling Zuidplas, Westergouwe, Triangel en Nieuwe rijkswegverbinding A13/A16. Om nieuwe ontwikkelingen tijdig te signaleren en hierop te kunnen anticiperen, neemt het hoogheemraadschap deel aan diverse gebiedsoverstijgende overleggen zoals over het Groene Hart, de Metropoolregio, de gebiedsagenda MIRT en de bestuurlijke tafels ruimte van de provincie.

Daarnaast is het hoogheemraadschap ook nauw betrokken bij de ontwikkelingen in de gemeente Rotterdam met als doel het hierbinnen realiseren van de wateroverlast-, waterkwaliteits- en waterketenopgaven (hierna: de wateropgaven). De aanpak is gericht op kleinschalige maatregelen in de 'haarvaten' van de stad, toenemende koppeling aan bestaande stedelijke programma's en meebewegen met het onderhouds- en ontwikkeltempo van de stad. Deze koers is vastgelegd in de herijking van het Waterplan 2 Rotterdam dat in juni 2013 door het algemeen bestuur is vastgesteld. De vertaling naar concrete maatregelen vindt plaats in jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Om meer grip te krijgen op de aanpak van de wateropgaven en minder afhankelijk te zijn van de gemeente heeft het hoogheemraadschap een actieplan Rotterdam vastgesteld. Dit actieplan is een gebiedsgerichte uitwerking van bestaand beleid en kaders en bevat een specifieke strategie en uitvoeringsprogramma voor de periode 2015 t/m 2021.

Hiernaast zijn ook andere 'kleinere' ontwikkelingen in beeld. Om nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen tijdig te signaleren, overleggen we periodiek met de gemeenten. Ook andere ontwikkelingen zoals de Rijksstructuurvisie Ondergrond (STRONG) coördineren we intern om het waterbelang te bewaken.

Dit alles resulteert in 2015 in:

- Uitvoeringsovereenkomst Krimpenerwaard.
- Begin uitvoering van drie deelgebieden in de Krimpenerwaard, te weten de Nesse, Berkenwoudse driehoek en Oudeland.
- Wateradvies in het kader van het inpassingplan/Ontwerp Tracébesluit (OTB) rijkswegverbinding A13/A16.
- Wateradvies Rijksstructuurvisie Ondergrond.
- Vormgeving gebiedsproces Restveengebied Moordrecht.
- Uitvoeringsprogramma Waterplan 2 Rotterdam, gericht op het hoogheemraadschap voor het jaar 2016.
- Begin uitvoering maatregelen Actieplan Rotterdam.

Doel planperiode 2010-2015:

Bij inbreng en advisering wordt mede rekening gehouden met landschappelijke waarden, natuur, cultuurhistorie en recreatief medegebruik, voor zover deze gerelateerd zijn aan de taken van het hoogheemraadschap.

Dit doel geldt feitelijk integraal voor alle plannen en projecten die door of in samenwerking met het hoogheemraadschap worden uitgevoerd. Daarbij wordt rekening gehouden met verwante

belangen, zoals visserij en wordt bij de uitwerking waar mogelijk met een brede kijk, bijvoorbeeld monumentaal belang of bevaarbaarheid, rekening gehouden.

Het hoogheemraadschap streeft in 2015 realisatie van de volgende producten/ resultaten/ prestaties na:

- Bij de inbreng en advisering in plannen en projecten wordt uitgegaan van dit doel.

Ambitie: *Uitmuntende calamiteitenzorg*

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap beschikt over een actueel calamiteitenplan en goede calamiteitenbestrijdingsplannen.

Juist tijdens een calamiteit zien we hoe nieuwe media werken en dat zij een steeds grotere rol spelen in de samenleving. Dat heeft twee kanten. Ten eerste bieden nieuwe media ons de mogelijkheid om mensen snel en breed te informeren. Op die manier spelen we goed in op de informatiebehoefte van het publiek en beperken we mogelijke schade door de calamiteit. Ook kunnen we via reacties van anderen op Twitter of Facebook goed vinger aan de pols houden met betrekking tot wat er leeft bij het publiek. Daarnaast merken we dat mensen die 'lucht krijgen' van een calamiteit snel op zoek gaan naar informatie en ook snel zelf gaan communiceren over wat er aan de hand is. Er is dus al snel allerlei beeld- en oordeelsvorming in de wereld over een gebeurtenis, zonder dat we zelf nog iets gezegd hebben. Om de kansen die nieuwe media ons tijdens een calamiteit bieden te benutten en tegelijkertijd de schade van het te lang uitblijven van een reactie te beperken, is het noodzakelijk dat we onze werkwijze aanpassen.

Dit resulteert in 2015 in:

- Positieve beïnvloeding van de beeld- en oordeelsvorming van publiek door vlot met de feiten te komen.
- Implementatie van de netcentrische werkwijze van informatiemanagement bij crisisbeheersing.
- Intern de juridische positie en mogelijkheden van de organisatie beter in kaart krijgen door de juristen voldoende handvatten mee te geven zodat zij juridisch advies kunnen geven binnen het Waterschaps Operationeel Team en het Waterschaps Beleids Team tijdens calamiteiten.

Doel planperiode 2010-2015:

Binnen de planperiode gaat het hoogheemraadschap op het gebied van calamiteitenzorg behoren tot de top vijf van de waterschappen.

Het hoogheemraadschap heeft door de inspanningen van de afgelopen jaren een bovengemiddeld niveau van crisisbeheersing bereikt. De komende jaren staan in het teken van het vasthouden van het bereikte niveau en de verdere ontwikkeling van bepaalde specifieke onderdelen van de calamiteitenorganisatie zoals informatiemanagement, scenario denken en crisisbesluitvorming.

Dit resulteert in 2015 in:

- Doorvertaling en realisatie van de visie 'Samenwerking in crisisbeheersing 2020' in de crisismanagementprocessen van het hoogheemraadschap.

Ambities/doelen aanvullend op het WBP

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap werkt samen met partners aan de versterking van de functionele waterkolom.

In de visie 'Samenwerking in crisisbeheersing' van de Unie van Waterschappen, wordt beschreven hoe de waterschappen in 2020 een belangrijke partner in crisisbeheersing vormen, zowel in de voorbereiding als in de feitelijke bestrijding van crisis. Dit wordt bereikt door vergaande

samenwerking tussen waterschappen en door het aangaan van optimale samenwerkingsverbanden met onze belangrijkste partners in crisisbeheersing.

Dit resulteert in 2015 in:

- Optimalisatie van de structuur van de calamiteitenorganisatie en de huidige werkwijzen om eenduidigheid, herkenbaarheid en samenwerking met partners zoals waterschappen, Rijkswaterstaat en veiligheidsregio's te versterken.
- Competentiegerichte ontwikkeling van de leden van de calamiteitenorganisatie door uitvoering van een professioneel opleidings-, trainings- en oefenprogramma dat aansluit bij de persoonlijke en organisatiegerichte oefendoelen.
- Onderzoek naar de mogelijke uitwisselbaarheid tussen waterschappen op het gebied van kennis, mensen en middelen bij calamiteiten.

Doel planperiode 2010-2015:

Risico- en crisiscommunicatie worden verbeterd en verder geprofessionaliseerd.

Om crisiscommunicatie effectief en efficiënt uit te kunnen voeren, is samenwerking met partners noodzakelijk. In 2015 bouwen we de samenwerking met veiligheidsregio's, gemeenten en waterschappen op crisiscommunicatie verder uit. Risicocommunicatie houdt in communicatie over risico's waaraan mensen kunnen blootstaan voordat een ramp zich voordoet. Inzet op risicocommunicatie sluit zowel aan op het Deltaprogramma als het recente rapport van de OESO. De veiligheidsregio's verzorgen risicocommunicatie regionaal, aangevuld met lokale informatie van gemeenten over plaatselijke risico's en risicobronnen. We zetten daarom komend jaar ook op dit terrein in op samenwerking met veiligheidsregio's en gemeenten om de aanpak van risicocommunicatie op elkaar af te stemmen.

Dit resulteert in 2015 in:

- Samenwerking met veiligheidsregio's, gemeenten en waterschappen leidt tot een afgestemde aanpak van risico- en crisiscommunicatie.

Doel planperiode 2010-2015:

Het calamiteitenplan en de bestrijdingsplannen zijn actueel en afgestemd op plannen van partners.

Het hoogheemraadschap streeft in 2015 realisatie van de volgende producten/ resultaten/ prestaties na:

- Vertaling en realisatie van de visie 'samenwerking in crisisbeheersing' in de crisismanagementprocessen van het hoogheemraadschap

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap past adequaat informatiemanagement toe binnen de calamiteitenorganisatie.

Het hoogheemraadschap streeft in 2015 realisatie van de volgende producten/ resultaten/ prestaties na:

- Implementatie van de netcentrische werkwijze van informatiemanagement bij crisisbeheersing.

Ambitie: *Omgevingsgerichte en vlotte vergunningverlening met doeltreffende en risicogerichte handhaving ten behoeve van een juiste naleving*

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap anticipeert op nieuwe en veranderende wet- en regelgeving.

Het wetsvoorstel van de Omgevingswet is op 17 juni 2014 aan de Tweede Kamer aangeboden. Gelijkijdig met deze aanbieding zijn de voorbereidingen voor het opstellen van de uitvoerings- en invoeringsregelgeving door het ministerie van I&M begonnen. Deze acties worden gebundeld met een implementatieprogramma en het operationaliseren van de digitalisering van het

omgevingsstelsel. Het kabinet streeft ernaar de concepten van de uitvoeringsbesluiten in 2015 klaar te hebben voor de formele toetsen en de consultatiefase. In deze fase worden zogenoemde 'botsproeven' gedaan om de concept regelgeving te toetsen aan de praktijk. In de maanden september tot en met november 2014 zijn regionale informatiebijeenkomsten georganiseerd.

Dit alles resulteert in 2015 in een:

- Bijdrage aan de discussie voor de totstandkoming van de Omgevingswet en de hiermee verbonden andere maatregelen.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap beschikt over adequate regelgeving, beleidsregels en procedures.

Als gezamenlijke overheden streven we naar verdere deregulering. Dit doet het Rijk onder andere door het verder vereenvoudigen van diverse Algemene maatregelen van Bestuur waaronder het activiteitenbesluit. Ook het hoogheemraadschap is bezig met het verder vereenvoudigen van zijn beleid en regelgeving. Zo streven we naar meer algemene regels en meer ruimte voor burgers en bedrijven binnen ons beheersgebied en verminderen we daarmee ook de administratieve druk rond de vergunningverlening.

Ter beoordeling en verbetering van de externe dienstverlening zijn de producten van Vergunningverlening en Handhaving getoetst aan de eisen van 'Het Bewijs van Goede Dienst' (nulmeting). Daarbij is de dienstverlening aan bedrijven en burgers op een tiental dimensies beoordeeld en zijn mogelijkheden ter verbetering aangegeven (verbeterplan). Een vervolgmeting van de dienstverlening volgens de normen van dit meetinstrument staat voor het eind van 2015 gepland.

Dit alles resulteert in 2015 in een:

- Verdere deregulering via algemene regels.
- Uitvoering van het 'Verbeterplan Bewijs van Goede Dienst 2014-2015'.
- Voortschrijdende digitalisering van de werkprocessen inclusief een persoonlijke internetpagina en diverse formulieren voor belanghebbenden.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap beschikt over een actuele nota Handhaving en realiseert een adequaathandavingsniveau. De geldende nota Handhaving wordt in 2014 geëvalueerd.

Het hoogheemraadschap streeft in 2015 realisatie van de volgende producten/ resultaten/ prestaties na:

- We stellen en voeren een uitvoeringsplan Handhaving op basis van een risicoanalyse uit
- In vervolg op de evaluatie van de geldende nota Handhaving in 2014 stellen we deze waar nodig bij.

Doel planperiode 2010-2015:

De schouw en inspectie op het onderhoud van de waterkeringen, de wateren en de wegen en de bijbehorende voorzieningen voeren we doeltreffend uit.

In 2013 is de schouw van het gewoon onderhoud intern geaudit. Mede naar aanleiding van deze audit is de intentie ontstaan om te onderzoeken of een integratie van de diverse schouwen mogelijk is waardoor deze schouwen meer in samenhang worden uitgevoerd en de waterstaatkundige conditie van het beheersgebied regelmatig integraal wordt beschouwd. Naar verwachting is deze herziening in 2014 ambtelijk afgerond, zodat mede met het oog op het nieuwe Waterbeheerplan in 2015 het bestuur een besluit kan nemen.

Dit resulteert in 2015 in:

- Bestuurlijke behandeling en besluitvorming van de schouw gewoon onderhoud in relatie tot de schouw bijzonder onderhoud (baggerschouw).

Doel planperiode 2010-2015:

De communicatieaanpak van het hoogheemraadschap stemmen we zo goed mogelijk af op de interesses en informatiebehoeften van de doelgroepen.

De externe informatievoorziening en elektronische dienstverlening van het hoogheemraadschap breiden we uit. Zo zijn de huidige programmatuur voor de website en intranet vervangen. De zogenoemde nieuwe en sociale media (Twitter, Facebook, LinkedIn, Youtube enz.) zetten we in om de interactie met en participatie van bewoners en bedrijven te vergroten.

We investeren in 2015 in het verder inhoudelijk afstemmen van alle communicatie-uitingen van het hoogheemraadschap. Dit volgt uit het in 2014 opgestelde plan voor optimalisatie van de omgevingsgerichtheid van de organisatie. Hierin is de noodzaak van betere profilering van het hoogheemraadschap als speerpunt benoemd. Met de afstemming van uitingen beïnvloeden we de indrukken die anderen (alle stakeholders) van ons krijgen. Dit houdt onder meer in dat we kernboodschappen ontwikkelen voor de organisatie als geheel en voor alle kerntaken afzonderlijk. Hierin voeren we de vastgestelde kernwaarden (open, gedegen, betrokken) door. Ook hebben we oog voor het vergroten van het risicobewustzijn.

Naast inhoudelijke afstemming zorgen we ook voor de huisstijl van het hoogheemraadschap. De huisstijl wordt nader omschreven en vastgelegd. Voor zowel tekst, beeld en vorm bepalen we de gewenste uitstraling. De huisstijl wordt vervolgens toegepast in alle (communicatie)producten en wordt doorvertaald naar training van medewerkers. Zo ontstaat in 2015 meer lijn in communicatie, (beleids)plannen en producten uit de planning- en controlcyclus.

In 2015 zetten we daarnaast een volgende stap in de ontwikkeling naar een professionele mediabenedering. De contacten met lokale, regionale en landelijke media worden verder op- en uitgebouwd door het gebied te verdelen onder de woordvoerders. Deze gebiedsgerichte werkwijze wordt overigens ook toegepast in de contacten met gemeenten. Het nieuwe dagelijks bestuur en een aantal medewerkers krijgen na de verkiezingen een media- en presentatietraining. De investeringen in monitoring van (social) media gebruiken we om media-analyses te ontwikkelen, uit te voeren en daarop in de mediabenedering te anticiperen. Het mediabeleid actualiseren we met aandacht voor deze aanpak en het uitvoeren van analyses.

Dit alles resulteert in 2015 in een:

- Vastgesteld verhaal (kernboodschap) van de organisatie als geheel en van de verschillende kerntaken afzonderlijk,
- Huisstijlhandboek waarin de huisstijl is vastgelegd voor het hoogheemraadschap op tekst (waaronder tone of voice), beeld en vorm.
- Geactualiseerd mediabeleid dat beschrijft hoe het hoogheemraadschap de media proactief betreft bij het werk aan droge voeten en schoon water en de effecten van deze benadering monitort en analyseert.
- Uitvoeringsprogramma nieuwe en sociale media.
- Publicatie van een jaaroverzicht met input uit omgeving en de jeugdwaterschapsbestuurder. Dit jaaroverzicht vervangt het huidige publieksjaarverslag en wordt uiterlijk in het eerste half jaar gepubliceerd.

Doel planperiode 2010-2015:

Een goede beschikbaarheid en bereikbaarheid bieden van relevante informatie voor derden, en het bieden van elektronische communicatievoorzieningen.

Het hoogheemraadschap streeft in 2015 realisatie van de volgende producten/ resultaten/ prestaties na:

- Contacten met burgers en bedrijven gaan we verder ondersteunen met het zaakstelsel zoals in 2014 geïntroduceerd.

- In 2014 is het geografisch informatiesysteem op de website vernieuwd. In 2015 wordt de bereikbaarheid en vormgeving verbeterd. Al het relevante kaartmateriaal aan derden stellen we met dit systeem via de website beschikbaar.
- Het bronhouderschap van de basisregistratie grootschalige topografie (BGT) wordt geïmplementeerd bij het hoogheemraadschap. Dit voeren we gefaseerd uit en bestaat uit een bouwfase tot eind 2015 en een beheerfase na 1 januari 2016. Hiermee voldoet het hoogheemraadschap aan de wettelijk verplichtingen in het kader van E-Overheid. We werken samen met bronhouders in het gebied aan een efficiënt bouw- en beheerproces. De benodigde middelen voor de bouw- en beheerfase van dit traject worden in het najaar van 2014 in een apart investeringsvoorstel toegelicht.

Ambitie: *Invulling geven aan (inter)nationale beleidsdoelstellingen voor klimaat en duurzaamheid*

Doel planperiode 2010-2015:

Vanaf 2010 voldoet ten minste 50 procent van de inkoop van het hoogheemraadschap aan de door VROM geformuleerde duurzaamheidscriteria.

In 2015 wordt bij de inkoop van het hoogheemraadschap gestreefd naar 100% toepassing van de door VROM geformuleerde duurzaamheidscriteria. Het hoogheemraadschap streeft in 2015 realisatie van de volgende producten/ resultaten/ prestaties na:

- Bij alle relevante inkoop- en aanbestedingstrajecten zijn de criteria met betrekking tot duurzaamheid van Agentschap NL van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie zoveel mogelijk van toepassing.
- Duurzaamheid speelt een rol in alle fasen van het inkoopproces.
- De ontwikkelingen op het vlak van duurzaam inkopen volgen we nauwlettend via onder andere het expertisecentrum aanbesteden Pianoo.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap streeft naar beperking van energieverbruik en CO₂-uitstoot in de eigen bedrijfsvoering.

Het hoogheemraadschap stelt zich ten doel ten opzichte van 2010 in 2020 20% energie-efficiënter te werken en voorziet in 2015 in 30% van de totale energiebehoefte door eigen duurzame energieproductie. In 2020 is het percentage 40%. Het hoogheemraadschap voert, in het kader van energiereductie en –productie, in 2015 de volgende maatregelen uit:

- In 2015 stellen we voor Watersystemen de prestatie-indicatoren rondom energiereductie op, zodat we de voortgang kunnen bewaken.
- Daarnaast passen we in 2015 alle gemalen die onder invloed van eb en vloed staan aan.
- Ook stellen we een overzicht op met de inlaten van gemeenten waarvan het hoogheemraadschap de bediening wil overnemen en van de particuliere inlaten van betekenis incl. het inlaatregime.
- Het rendement van de pompen en gemalen onderzoeken we en passen we zo nodig aan.
- De momenten van bemaling in het gebied passen we aan.
- Het eigen inlaatregime onderzoeken we, evalueren we en passen we eventueel aanzodat we energie kunnen besparen.
- De nulsituatie van het stroomverbruik stellen we op.
- Het kantoor op de Maasboulevard wordt in de komende jaren gerenoveerd. In het renovatieplan zijn maatregelen meegenomen om het energieverbruik van het kantoorgebouw significant terug te brengen.

Zie verder ook de energiemaatregelen zoals opgenomen in programma 3 (Afvalwaterketen en emissies).

Doel planperiode 2010-2015:

Bij de uitwerking van het beleid, maatregelen en regelgeving wegen we de mate waarin het milieu en klimaat worden belast, nadrukkelijk mee.

Daarnaast vindt een afweging plaats deze belasting (op innovatieve wijze) te beperken. Inmiddels is in 2014 is het format bestuursvoorstellen aangepast zodat de aspecten milieu en klimaat expliciet aan de orde komen.

Dit resulteert in 2015 in :

- Het toepassen van het standaardformat bestuursvoorstellen waarin milieu en klimaat expliciet aan de orde komen.

Ambitie: *Transparantie en verantwoording van het gevoerde beleid en beheer, zowel in- als extern door te werken vanuit klantgerichtheid en professionaliteit in de gehele organisatie*

Doel planperiode 2010-2015:

Jaarlijks wordt, geïntegreerd in de begrotingscyclus, bepaald hoe de doelen uit het Waterbeheerplan worden gerealiseerd.

Het hoogheemraadschap streeft in 2015 realisatie van de volgende producten/ resultaten/ prestaties na:

- De doelen - en bijbehorende maatregelen - worden in de jaarlijkse planning & control cyclus opgenomen. Hierover wordt gedurende het jaar gerapporteerd en indien nodig bijgestuurd.

Doel planperiode 2010-2015:

Bij de uitvoering van zijn taken maakt het hoogheemraadschap zo goed mogelijk gebruik van subsidies en bijdrageregelingen.

Waar mogelijk maken we gebruik van subsidiemogelijkheden en kansen daarvoor. Voor de periode 2014-2020 worden er vanuit Europa weer diverse subsidiemogelijkheden opengesteld (onder meer Interreg, EFRO, POP, LIFE). De contouren van de Operationele Programma's worden binnenkort duidelijk en vastgesteld. De verwachting is dat we in 2015 de eerste aanvragen kunnen indienen. Meeliftend op deze Europese stroom stellen de diverse Ministeries vanaf 2015 ook weer (incidentele) subsidie- en bijdrageregelingen open.

Dit resulteert in 2015 in een:

- Constante zoektocht naar mogelijke (incidentele) subsidies en bijdragen.
- Onderzoek naar (toekomstige) projecten binnen het hoogheemraadschap die de doelen van de diverse Europese regelingen ondersteunen.
- Bewuste keuze voor welke projecten het hoogheemraadschap Europese partnerschappen wil aangaan en subsidie aanvragen.
- Eerste nieuwe subsidie.

Doel planperiode 2010-2015:

Het hoogheemraadschap streeft naar aanvaardbare belastingtarieven en een doelmatige belastingheffing.

De Regionale Belasting Groep (RBG) heft en int de belastingen voor Schieland en de Krimpenerwaard. Naast ons hoogheemraadschap zijn het hoogheemraadschap van Delfland en de gemeenten Delft en Vlaardingen deelnemer in de RBG en met ingang van 1 januari 2015 treedt de gemeente Schiedam toe. Laatstgenoemde uitbreiding heeft een positief effect op de jaarlijkse bijdrage van ons hoogheemraadschap aan de RBG. Die bijdrage daalt met ongeveer € 80.000 per jaar als de gemeente Schiedam is toegetreten. Verder heeft de RBG in de loop van 2014 een zelfstandige kantoorruimte betrokken. Op basis van een ontvlechtingplan zijn de te realiseren besparingen in beeld gebracht op de onderdelen kantoorautomatisering en facilitaire diensten en in deze begroting verwerkt.

Ambities/doelen aanvullend op het WBP

Doel planperiode 2010-2015:

Goed werkgeverschap met voldoende ruimte en aandacht voor de ontwikkeling van medewerkers.

Om voldoende, deskundig en vaardig personeel te hebben, blijven wij de ontwikkelde strategische personeelsplanning toepassen. In 2015 gaan wij verder met het treffen van maatregelen om de in-/door- en uitstroom tijdig te kunnen beïnvloeden.

Naast maatregelen als het gaat om (loopbaan)ontwikkeling van onze medewerkers om onder andere de interne doorstroom te verbeteren, gaan we ook aandacht geven aan het proces van het aantrekken van nieuwe medewerkers (arbeidsmarktcommunicatie).

In 2015 besteden we nog steeds aandacht aan het uitvoeren van onze re-integratietaak als het gaat om WW'ers. Daarnaast vraagt de invoering van nieuwe wetgeving, denk hierbij aan bijvoorbeeld de participatiewet, onze aandacht. Het zou kunnen betekenen dat we een deel van onze vacatureruimte moeten benutten om deze wetgeving te kunnen uitvoeren

Dit alles resulteert in 2015 in een:

- Sturing op de ontwikkeling van medewerkers op basis van de strategische personeelsplanning.
- Actieve re-integratie van oud medewerkers, samen met andere waterschappen, om de instroom en/of verblijfsduur in de WW te beperken.
- Invoering van de participatiewet.

Doel planperiode 2010-2015:

Doelmatig ingerichte organisatie (structuur, processen, voorzieningen).

In 2010 spraken de dagelijkse besturen van de drie waterschappen de intentie uit om meer gezamenlijk op te trekken, waarna op diverse terreinen is onderzocht wat samenwerking voor voordelen kan bieden op het gebied van efficiency, kwaliteit en/of robuustheid. De dagelijkse besturen van de hoogheemraadschappen Rijnland, Delfland en Schieland en de Krimpenerwaard hebben hun samenwerkingsinitiatieven bekrachtigd en op onderdelen concreet richting gegeven. De hoogheemraadschappen hebben de afgelopen jaren elkaar als eerste partners beschouwd om samenwerking mee aan te gaan. Bij onderwerpen waar dit functioneel is en meerwaarde geeft, staat de samenwerking met andere partners ook open.

Bij de vergunningverlening en handhaving wordt op twee niveaus samengewerkt. Ten eerste gebeurt dit landelijk samen met de gezamenlijke waterschappen en Rijkswaterstaat. Het Bestuursakkoord Water is hiervoor het vertrekpunt. Minimaal tweemaal per jaar vindt overleg plaats om te sturen op de voortgang van deze samenwerking, die tot nog toe op min of meer projectmatige basis op onderdelen wordt uitgewerkt, zoals de toezicht en controle op BRZO-bedrijven en luchtsurveillance.

Regionaal wordt binnen VTH-West samengewerkt met onze buurwaterschappen (Delfland, Rijnland en Stichtse Rijnlanden). Naast de invoering van het zaakstelsel om de werkprocessen te digitaliseren, is deze samenwerking vooral ook gericht op de harmonisatie van deze processen. Daarbij speelt ook de uitwisselbaarheid van personeel om de eventueel tijdelijke kwetsbaarheid te beperken een rol.

In de contacten met burgers en bedrijven is het steeds belangrijker (dreigende) conflicten met andere middelen op te lossen dan de reguliere juridische procedures te volgen. Het inzetten van mediation of het toepassen van de hieraan inherente vaardigheden kunnen bijdragen aan een grotere effectiviteit en efficiëntie.

Dit alles resulteert in 2015:

- de samenwerkingsmogelijkheden op het gebied van ICT en de financiële en eigendommenadministratie uitwerken
- Verkenning en eventuele implementatie van samenwerking op de onderwerpen afvalwaterketen en harmonisatie van de Keur/legger.
- Continuering van de samenwerking bij de implementatie van het zaakstelsel en het uniformeren van de processen vergunningverlening, toezicht en handhaving.
- Versterking van de landelijke en regionale samenwerking op het gebied van Vergunningverlening en Handhaving tussen waterschappen onderling en Rijkswaterstaat.

- De toepassing van mediation in (dreigende) conflicten worden onderzocht en direct toegepast.

Doel planperiode 2010-2015:

Op de taak berekende (informatie-)systemen gericht op de eigen taakuitoefening en de wensen van de klant.

Het streven is de processen op het vlak van vergunningverlening, toezicht en handhaving zo veel mogelijk digitaal te laten verlopen. Daarbij speelt onder andere de aansluiting op de processen van andere (ondersteunende) afdelingen een belangrijke rol. In 2013 is deze digitaliseringslag met de invoering van het zaaksysteem en onder andere de publieke bereikbaarheid van het beleidsvademedecum (bereikbare catalogus van het geldende beleid via de website) afgerond. Daarnaast proberen we ook voor de burger en bedrijven steeds beter digitaal bereikbaar te zijn. Dit doen we door mee te denken over het verbeteren van het omgevingsloket (OLO), maar ook door steeds meer producten digitaal aan te bieden en af te handelen, waar mogelijk volledig geautomatiseerd.

Om beter in te spelen op alle behoeftes van de (externe) klant is in 2014 het traject 'Kwaliteit in Dienstverlening' (KID) in het leven geroepen. Dit traject betreft een integratie van de doelen van vijf kwaliteitsprojecten namelijk: het Zaaksysteem, het Bewijs van Goede Dienst, de website, onze Servicenormen en Incident Meldingen & Klachten (IMK).

In het najaar van 2013 is de 'Baseline Informatiebeveiliging Waterschappen' (BIWA) door de Unie van Waterschappen opgeleverd. De baseline bevat een aantal minimale beveiligingsniveaus waaraan een waterschap dient te voldoen en het bevat een groot aantal maatregelen, dat ieder waterschap dient uit te voeren om aan een basisniveau van informatieveiligheid te voldoen. Eind 2016 zijn voor het hoogheemraadschap de BIWA maatregelen geïmplementeerd. De nazorg loopt door tot eind 2017.

Dit resulteert in 2015 in:

- Verdere digitalisering van de werkprocessen o.a. op het vlak van vergunningverlening, toezicht en handhaving.
- Continuering van het verbeteren van het omgevingsloket (OLO).
- Vervangen van het geografisch informatiesysteem (IRIS).
- Verdere uitwerking van de gezamenlijke en afzonderlijke doelen van de vijf KID-projecten.
- Het uitvoeren van maatregelen voor het beveiligen van (Kantoor)ruimten en ICT apparatuur, Procesautomatisering en Fysieke locaties.

Financiën

Exploitatie

De netto exploitatiekosten voor dit programma, inclusief rente- en afschrijvingslasten van investeringen (lopend en gepland) bedragen:

Bedragen x € 1.000				
Programma 5: Omgeving en organisatie	Begroting 2014 na VJN	VJN 2014 Jaarschijf 2015	Begroting 2015	Verschil VJN- Begroting 2015
Eigen plannen	1.064	1.044	1.063	19
Plannen van derden	346	277	271	-5
Keurkwart. +VTH beleid.	0	0	497	497
Vergunningverlening en advies	1.988	2.088	1.557	-531
Toezicht en handhaving	2.177	2.195	2.317	121
Belastingheffing	3.554	3.803	3.424	-379
Invordering	705	723	380	-343
Bestuur	1.253	1.348	1.700	351
Externe communicatie	1.102	1.089	1.085	-3
Algemeen	-1.049	-1.119	-1.119	0
Totaal	11.141	11.447	11.176	-272

Afrondingsverschillen mogelijk

Toelichting exploitatiekosten:

In totaal dalen de totale geraamde kosten ten opzichte van de voorjaarsnota 2014, jaarschijf 2015 met € 272.000.

Vergunningverlening en Handhaving

De kosten bij de beleidsproducten van "Vergunningverlening en handhaving" (V&H) stijgen met ongeveer € 88.000. Dit komt door extra doorberekende personele en indirecte kosten. Na het vertrek van de RBG uit het Gemeenlandshuis heeft een interne verhuizing plaatsgevonden. Hierdoor heeft de afdeling V&H meer ruimte gekregen en daardoor ook meer doorberekende kosten.

Verder zijn er verschuivingen binnen de beleidsproducten zichtbaar. Met ingang van 2015 is er binnen programma 5 een nieuw beheerproduct actief, te weten "Keurkwartet+VTH beleid". Aangezien er binnen de vergunningverlenings- en handhavingstaken bepaalde kosten een gezamenlijk doel dienen, zijn deze kosten geclusterd in dit nieuwe beleidsproduct. Hiermee sluiten we ook weer beter aan bij de rapportagerichtlijnen van de Unie. Als gevolg van het nieuwe product zijn bepaalde kosten verschoven van "Vergunningverlening en advies" en "Toezicht en handhaving" naar het nieuwe product "Keurkwartet en VTH beleid".

Belastingheffing en invordering

Op basis van de begroting 2015 van de RBG is onze bijdrage verlaagd met € 55.000 en bij de eerste begrotingswijziging als gevolg van het toetreden van de gemeente Schiedam tot de gemeenschappelijke regeling is onze bijdrage nog eens met € 65.000 verlaagd.

Als gevolg van het vertrek van de RBG uit het Gemeenlandshuis worden geen indirecte kosten meer doorberekend aan deze producten. Dit betekent een verlaging van de totale kosten met ongeveer € 600.000.

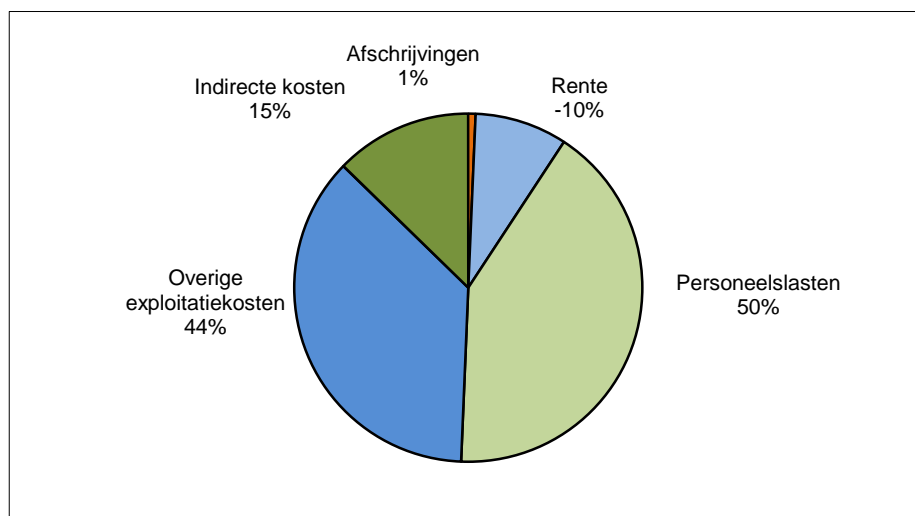
Bestuur

De totale geraamde kosten voor het product bestuur stijgen met ongeveer € 350.000.

Volgens het besluit harmonisatie en modernisering rechtspositie is de bezoldiging/onkostenvergoeding voor de dijkgraaf en leden van het dagelijks en algemeen bestuur aangepast en verhoogd met € 178.000.

Daarnaast zijn opleidingskosten voor bestuurders begroot op € 10.000 en is de dotatie aan de voorziening pensioenen voor bestuurders verhoogd met € 100.000 om te kunnen blijven voldoen aan onze pensioenverplichtingen. Tot slot zijn er hogere doorberekende personele kosten van ongeveer € 70.000. Dit komt door het aanpassen van de verdeelsleutels door het vertrek van de RBG uit het Gemeenlandshuis.

Het onderstaande diagram toont de verdeling van de exploitatiekosten voor het programma Omgeving en organisatie:

Investerings

Lopende kredieten

Het belangrijkste lopende project van het programma dat doorloopt in 2015, vindt u hieronder.

Verkiezingen 2015 kredietbedrag € 1.100.000

Het krediet is bestemd voor het organiseren van de verkiezing voor het algemeen bestuur van het waterschap. De verkiezingen vinden in maart 2015 plaats.

Investeringsplannen

Er zijn geen investeringsplannen voor het programma Omgeving en organisatie.

Ondersteunende producten

De kosten van de ondersteunende producten worden verdeeld over alle andere producten. Ze vormen de indirecte kosten voor alle programma's. De methodiek van verdelen wordt beschreven in paragraaf 8.1.

Financiën

Exploitatie

De netto exploitatiekosten voor dit programma, inclusief rente- en afschrijvingslasten van investeringen (lopend en gepland) bedragen:

Ondersteunende producten	Begroting 2014 na VJN	VJN 2014 Jaarschijf 2015	Begroting 2015	Vershil VJN- Begroting 2015
Centraal management	1.906	1.906	1.968	63
Personeel en organisatie	1.772	1.994	2.031	37
Interne voorlichting	99	102	112	10
Concerncontrol en financieel beleid	2.228	2.304	2.400	96
Informatiebeleid en automatisering	3.095	3.425	3.236	-189
Huisvesting	1.512	1.501	1.567	66
Interne faciliteiten	1.833	1.811	1.604	-207
Materieelbeheer	1.430	1.497	1.466	-31
Algemeen bestuurlijke- en juridische ondersteuning	511	523	458	-65
Totaal	14.385	15.064	14.843	-221

Bedragen x € 1.000

Afrondingsverschillen mogelijk

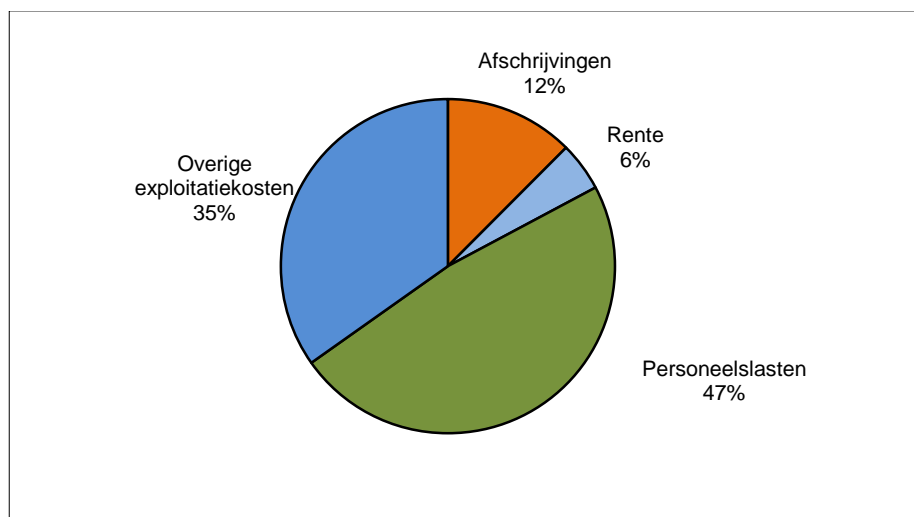
Toelichting exploitatiekosten:

In totaal zijn de geraamde kosten voor de ondersteunende producten ten opzichte van de voorjaarsnota 2014, jaarschijf 2015 gedaald met € 221.000.

Dit komt allereerst door lagere doorberekende rentekosten, lagere doorberekende personeelslasten en lagere afschrijvingskosten van respectievelijk € 12.000, € 25.000 en € 278.000.

Hiertegenover staan hogere overige exploitatiekosten van in totaal € 94.000 geraamd. Ten eerste zijn de kosten van het product Huisvesting gestegen doordat er € 75.000 budget is overgeheveld van programma 3 Afvalwaterketen en emissies. Dit is een administratieve wijziging om de kosten van beheer en onderhoud van het Gemeenlandshuis nauwkeuriger te begroten. Ten tweede is op het product Materieelbeheer € 95.000 minder opbrengst uit verkoop van dienstauto's geraamd. Hiertegenover staan overigens € 95.000 minder afschrijvingskosten op het eigen wagenpark waardoor de totale kosten van dienstauto's gelijk zijn gebleven. Ook dit betreft een administratieve wijziging. Tot slot zijn de overige exploitatiekosten structureel verlaagd met circa € 78.000 doordat de kosten van huisvesting, ICT en interne faciliteiten én catering afnemen door het vertrek van de RBG uit het Gemeenlandshuis.

Het onderstaande diagram toont de verdeling van de exploitatiekosten voor het programma Ondersteunende producten:

Investerings:

Lopende kredieten

De belangrijkste lopende projecten van het programma die doorlopen in 2015 vindt u hieronder.

Renovatie kantoor Maasboulevard, krediet: € 5.600.000

Het doel van het project is de uitvoering van een renovatie die erin voorziet dat het hoofdkantoor van het hoogheemraadschap (bouwkundig) zijn waarde behoudt en zijn functies voor ten minste de komende vijftien jaar adequaat en duurzamer kan vervullen.

Investeringsplannen

Onderstaande tabel toont de te voteren bedragen uit het investeringsprogramma voor de ondersteunende producten:

Bedragen x € 1.000

Ondersteunende producten

Investering	Te voteren investeringsbedragen				
	TOTAAL	2015	2016	2017	2018
Materieel HHSK	1.747	468	335	391	553
Informatievoorziening	3.170	620	850	850	850
Bedrijfsvoering	40	0	0	0	40
Huisvesting	1.105	950	35	45	75
Totaal ondersteunend	6.062	2.038	1.220	1.286	1.518

Afrondingsverschillen zijn mogelijk.

Toelichting op geplande investeringen:

Materieel HHSK

Het betreft de investeringen in materieel die worden ingezet bij het uitvoeren van de beheerstaken van het waterschap. Het materieel omvat onder meer machines, aanhangwagens, zoutstrooiers, tractoren, boten en pompen.

Informatievoorziening

Deze investering is gebaseerd op het informatiebeleidsplan 2011-2015 en het daaruit voortvloeiende meerjareninvesteringsplan. De investeringen na de planperiode zijn meegenomen op een vast investeringsniveau van € 850.000. Voor 2015 is € 620.000 opgenomen.

Bedrijfsvoering

In 2018 is de vervanging gepland van de plotter/scanner voor GEO-informatie ad € 40.000.

Huisvesting

Dit betreft enerzijds de vervanging van het meubilair ad € 950.000 in 2015. Ook is een bedrag van € 45.000 in 2017 en € 75.000 in 2018 gepland voor een tweetal vervangingsinvesteringen, die niet in de renovatie van het Gemeenlandshuis zijn meegenomen.

Foto: Wonen aan de kade

7. Waterschapsbelastingen

In dit hoofdstuk worden de verschillende aspecten van de waterschapsbelasting besproken. Daarnaast wordt weergegeven hoe het tarief van 2015 tot stand is gekomen, inclusief rekenvoorbeelden voor verschillende woonsituaties.

7.1 Algemeen

De Waterschapsbelastingen

Dekking van de exploitatiekosten van het hoogheemraadschap vindt vooral plaats via het heffen van waterschapsbelastingen. Het hoogheemraadschap heft de volgende belastingen:

- Watersysteemheffing: De dekking van de kosten die zijn verbonden aan de zorg voor het watersysteem (waterkeringszorg, waterkwantiteitsbeheer, grondwater en passief waterkwaliteitsbeheer) vindt via de watersysteemheffing plaats.
- Wegenheffing: De dekking van de kosten die zijn verbonden aan het beheer van de wegen in de Krimpenerwaard vindt via de wegenheffing plaats.
- Zuiveringsheffing: De dekking van de kosten voor het zuiveren van afvalwater vindt via de zuiveringsheffing plaats.
- Verontreinigingsheffing: Voor het direct lozen van afvalwater op het oppervlaktewater wordt een aanslag verontreinigingsheffing opgelegd. Het tarief van de verontreinigingsheffing bedraagt 100% van de zuiveringsheffing.
- Leges: Voor het in behandeling nemen van aanvragen tot het verlenen van ontheffingen en vergunningen heffen we leges.
- Precariobelasting: Voor het hebben van voorwerpen op of in eigendom van Schieland en de Krimpenerwaard heffen we precariobelasting. De tarieven voor deze belasting indexeren we jaarlijks trendmatig voor inflatie.

Kostentoedeling en tariefdifferentiaties

De kostentoedelingsverordening is in 2013 geactualiseerd en op 1 januari 2014 in werking getreden. Deze verordening wordt minimaal eenmaal in de vijf jaar herzien. In deze verordening wordt toedeling van de kosten voor de taken via de watersysteem- en wegenheffing over de belangcategorieën ingezetenen en eigenaren van onroerende zaken geregeld. In onderstaande tabel is de kostentoedeling voor de beiden heffingen met ingang van 2014 weergegeven.

Overzicht kostenaandelen

Categorie	Watersysteemheffing	Wegenheffing
Gebouwd	43,687 %	58,66 %
Ongebouwd	6,300 %	9,32 %
Natuur	0,013 %	0,02 %
Ingezetenen	50%	32%

Ook kent het hoogheemraadschap de volgende twee tariefdifferentiaties binnen de watersysteemheffing:

1. Voor buitendijks gelegen ongebouwde onroerende zaken die geen natuurterreinen zijn en voor buitendijks gelegen gebouwde onroerende zaken. Het tarief na toepassing van de tariefdifferentiatie is 75% lager dan voor elk van deze categorieën geldt.
2. Voor verharde openbare wegen. Het tarief na toepassing van de tariefdifferentiatie is 100% hoger dan het tarief dat voor ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen, geldt.

Ontwikkeling geraamde belastingeenheden

De belastingheffing in 2014 door de Regionale Belasting Groep (RBG) geeft aanleiding de geraamde belastingeenheden bij te stellen. Hieronder volgt een beschrijving van alle mutaties.

Watersysteemheffing ingezetenen huishoudens

Het aantal woonruimten in het beheersgebied van het hoogheemraadschap groeit in 2015 met 0,3% naar 256.300.

Watersysteemheffing en Wegenheffing gebouwd

De RBG adviseert in de begroting 2015 rekening te houden met een daling van de WOZ-waarde van gebouwde onroerende zaken in het beheersgebied van het hoogheemraadschap met gemiddeld drie procent. Dit advies is overgenomen en verwerkt in deze begroting.

Watersysteemheffing tariefdifferentiatie verharde openbare wegen

De verordening van de watersysteemheffing 2015 bevat een tariefdifferentiatie ten laste van eigenaren van verharde openbare wegen van 100%. Dit betekent dat eigenaren van verharde openbare wegen tweemaal het tarief moeten betalen van overige eigenaren van ongebouwde onroerende zaken. Bij de introductie van deze tariefdifferentiatie in 2014 is de oppervlakte openbare wegen te hoog ingeschat. Op basis van de belastingaanslagen in 2014 is de oppervlakte naar beneden bijgesteld. Het gevolg is wel dat de tarieven voor de categorie ongebouwd hierdoor stijgen met 13,8%.

Zuiveringsheffing

Het aantal vervuilingseenheden bedrijven is naar beneden bijgesteld. De oorzaken zijn onder andere een stijging van het aantal faillissementen, een toename van de leegstand van bedrijfsgebouwen (winkels/kantoren) en een daling van bedrijfsactiviteiten. Daarnaast wordt vooral door productiebedrijven in het kader van kostenbeheersing de bedrijfsvoering aangepast, wat zorgt voor minder lozing van afvalwater. Ook gaan ziekenhuizen meer en meer over op plaatsing van een Pharmafilter installatie, waardoor een lozing van vele honderden vervuilingseenheden wordt gereduceerd tot een lozing van slechts enkele tientallen vervuilingseenheden. Beide laatste ontwikkelingen hebben een structureel karakter en blijven ook na economisch herstel hun neerwaartse invloed op de opbrengst van de zuiveringsheffing behouden.

Voor meer informatie over tariefstijgingen en –dalingen per categorie belastingplichtige verwijzen we korthedshalve naar de rekenvoorbeelden in hoofdstuk 7.3 van deze begroting.

Kwijtschelding

Het kwijtscheldingsbeleid van het hoogheemraadschap is vastgelegd in de Kwijtscheldingsregeling. De regeling is vastgesteld door het algemeen bestuur van het hoogheemraadschap op 3 januari 2005. De kwijtschelding is beperkt tot de ingezetenenomslag (watersysteem- en wegenheffing) en zuiveringsheffing woonruimten. Daarnaast wordt voor de kwijtscheldingsnorm voor de 'kosten van bestaan' aangesloten bij de normbedragen en -percentages voor bijstandsuitkeringen die gebruikt worden bij de toepassing van de Wet Werk en Bijstand. Het hoogheemraadschap heeft eerder gekozen voor de maximale kwijtscheldingsnorm zijnde 100% van de bijstandsuitkering. Dit geldt voor praktisch alle waterschappen en gemeenten in Nederland. De omvang van kwijtschelding van waterschapsbelastingen laat de afgelopen jaren een stijgende tendens zien. De belastingplichtigen die vanuit een WW-uitkering nog geen kwijtschelding kregen, komen bij geen verbetering op de arbeidsmarkt meer en meer in de bijstand terecht. De voorzichtige verwachting is dat het aantal verzoeken tot kwijtschelding zich nu stabiliseert op het aantal van 2014.

Oninbaar

De Regionale Belasting Groep heeft op verzoek van het hoogheemraadschap een aantal maatregelen genomen - onder andere door de dwanginvordering direct na de vervaldatum te beginnen - om de omvang en groei van de oninbaarheid van belastingschulden terug te dringen. Zo maakt de RBG naast loonbeslag gebruik van de nieuwste dwanginvorderingsmaatregelen, zoals de overheidsvordering en het scannen en natrekken van kentekens van motorvoertuigen binnen ons waterschap.

Belastingopbrengst

In het kader van duurzaam financieel beheer schuiven we lasten niet door naar de toekomst, maar nemen die nu. Om de lasten op korte termijn niet te laten stijgen, voeren we een aantal jaren beleid op het realiseren van besparingen en dekken we de resterende tekorten met het beschikbare overschot in de tariefegalisatiereserves. Hierdoor nemen de tariefegalisatiereserves versneld af.

De geprognosticeerde belastingopbrengst watersysteemheffing in 2015 is € 40,6 miljoen en wijzigt niet ten opzichte van de voorjaarsnota 2014. Het tekort van € 6,0 miljoen komt ten laste van de tariefegaliseringsreserve.

De geprognosticeerde belastingopbrengst wegenheffing in 2015 is ten opzichte van de voorjaarsnota verlaagd met 2% en daalt met € 90.000 naar € 4,4 miljoen. Deze verlaging is mogelijk door spreiding van werken en kostenverlaging.

De geprognosticeerde belastingopbrengst zuiveringsheffing in 2015 daalt met € 135.000 naar € 37,8 miljoen als gevolg van het naar beneden bijstellen van het aantal vervuilingseenheden. Het tekort loopt daarbij op naar € 0,9 miljoen en komt ten laste van de tariefegaliseringsreserve. In totaal dalen de belastingopbrengsten met € 226.000 ten opzichte van de voorjaarsnota 2014 jaarschijf 2015.

De totale opbrengst uit waterschapsbelasting stijgt gemiddeld met € 1,5 miljoen. Dat is een stijgingspercentage van 2%. De exacte tariefstijging verschilt uiteraard per categorie en individuele situatie. Zie hoofdstuk 7.3 rekenvoorbeelden 2015 voor de tariefstijging per categorie.

Het stijgingspercentage van de belastingopbrengsten is ten opzichte van de voorjaarsnota 2014 jaarschijf 2015 voor de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing niet gewijzigd. Voor de wegenheffing geldt dat het stijgingspercentage is verlaagd met 2%.

Leges en precariobelasting

De invoering van de Waterwet heeft geleid tot een landelijke discussie over de heffing van leges voor de afgifte van vergunningen. Tot op heden heeft deze discussie nog geen gelijke lijn in denken en handelen over dit onderwerp opgeleverd. Wanneer hier meer duidelijkheid over ontstaat, bereiden we besluitvorming hierover voor. Tot die tijd zetten we het heffen van leges voort.

Op het vlak van de precariobelasting zijn we bezig met de voorbereidingen voor een wetsvoorstel voor een vrijstelling van precariobelasting op netwerken van nutsbedrijven. Het wetgevingstraject is niet in 2014 afgerond, zodat we het heffen van precariobelasting op netwerken vooralsnog voortzetten.

Foto: de achterzijde van gemaal Abraham Kroes

7.2 Tarieven 2015

Watersysteemheffing (voor gehele beheersgebied van HHSK)	
- ingezetene per woonruimte (aantal woonruimten 231.400)	€ 86,78
- gebouwd per WOZ-waarde (netto WOZ-waarde € 63.483 mln.)	0,0276%
- verharde openbare wegen per hectare (2.200 hectaren)	€ 198,73
- overig ongebouwd per hectare (21.063 hectaren)	€ 99,37
- natuurterrein per hectare (1.900 hectaren)	€ 2,75
Tariefegalisatiereserve 1 januari	€ 13.555.060
Tariefegalisatiereserve 31 december	€ 7.840.222
Bodemreserve	€ 2.500.000

Wegenheffing (alleen voor het gebied Krimpenerwaard)	
- ingezetene per woonruimte (aantal woonruimten 30.260)	€ 47,15
- gebouwd per WOZ-waarde (netto WOZ-waarde € 8.500 mln.)	0,0308%
- ongebouwd per hectare (11.800 hectaren)	€ 35,22
- natuurterrein per hectare (249 hectaren)	€ 3,58
Tariefegalisatiereserve 1 januari	€ 3.735.790
Tariefegalisatiereserve 31 december	€ 4.169.904
Bodemreserve	€ 500.000

Totaal (voor gebied Krimpenerwaard¹)	
- ingezetene per woonruimte	€ 133,93
- gebouwd	0,0584%
- verharde openbare wegen per hectare	€ 233,95
- overig ongebouwd per hectare	€ 134,59
- natuurterrein per hectare	€ 6,33

Zuiveringsheffing (voor gehele beheersgebied van HHSK)	
- tarief per vervuilingseenheid (aantal vervuilingseenheden 673.000)	€ 56,27
Tariefegalisatiereserve 1 januari	€ 8.318.000
Tariefegalisatiereserve 31 december	€ 7.678.796
Bodemreserve	€ 2.000.000

Verontreinigingsheffing (voor gehele gebied van HHSK, voor directe lozing op oppervlaktewater)	
- tarief per vervuilingseenheid (aantal vervuilingseenheden 300)	€ 56,27

¹ Het onderscheid voor de Krimpenerwaard komt voort uit de wegentaak, daarvoor wordt alleen in dat gebied belasting geheven.

7.3 Rekenvoorbeelden 2015

Belastingaanslagen 2014 versus tarieven 2015

	Tarieven 2014		Tarieven 2015		Verschil Schieland		Verschil Krimpen	
	Schieland	Krimpen	Schieland	Krimpen	€	%	€	%
	€	€	€	€	€	%	€	%
	WOZ-waarde		WOZ-waarde					
Woning / éénpersoonshuishouden	in 2014	€ 125.000	in 2015	€ 121.125				
Ingezetenenheffing	83,11	131,61	86,78	133,93	3,67	4,4%	2,32	1,8%
Gebouwd	31,31	69,18	33,48	70,75	2,16	6,9%	1,57	2,3%
Zuiveringsheffing 1 ve	56,56	56,56	56,27	56,27	-0,28	-0,5%	-0,28	-0,5%
Eigen woning	170,98	257,34	176,53	260,95	5,55	3,2%	3,61	1,4%
Huurwoning	139,67	188,17	143,05	190,20	3,39	2,4%	2,04	1,1%
	WOZ-waarde		WOZ-waarde					
Woning / meerpersoonshuishouden	in 2014	€ 125.000	in 2015	€ 121.125				
Ingezetenenheffing	83,11	131,61	86,78	133,93	3,67	4,4%	2,32	1,8%
Gebouwd	31,31	69,18	33,48	70,75	2,16	6,9%	1,57	2,3%
Zuiveringsheffing 3 ve	169,67	169,67	168,82	168,82	-0,85	-0,5%	-0,85	-0,5%
Eigen woning	284,09	370,45	289,07	373,50	4,98	1,8%	3,04	0,8%
Huurwoning	252,78	301,28	255,60	302,75	2,82	1,1%	1,47	0,5%
	WOZ-waarde		WOZ-waarde					
Woning / éénpersoonshuishouden	in 2014	€ 200.000	in 2015	€ 193.800				
Ingezetenenheffing	83,11	131,61	86,78	133,93	3,67	4,4%	2,32	1,8%
Gebouwd	50,10	110,68	53,56	113,19	3,46	6,9%	2,51	2,3%
Zuiveringsheffing 1 ve	56,56	56,56	56,27	56,27	-0,28	-0,5%	-0,28	-0,5%
Eigen woning	189,77	298,85	196,61	303,40	6,85	3,6%	4,55	1,5%
Huurwoning	139,67	188,17	143,05	190,20	3,39	2,4%	2,04	1,1%
	WOZ-waarde		WOZ-waarde					
Woning / meerpersoonshuishouden	in 2014	€ 200.000	in 2015	€ 193.800				
Ingezetenenheffing	83,11	131,61	86,78	133,93	3,67	4,4%	2,32	1,8%
Gebouwd	50,10	110,68	53,56	113,19	3,46	6,9%	2,51	2,3%
Zuiveringsheffing 3 ve	169,67	169,67	168,82	168,82	-0,85	-0,5%	-0,85	-0,5%
Eigen woning	302,88	411,96	309,16	415,94	6,28	2,1%	3,99	1,0%
Huurwoning	252,78	301,28	255,60	302,75	2,82	1,1%	1,47	0,5%

Belastingaanslagen 2014 versus tarieven 2015

	Tarieven 2014		Tarieven 2015		Verschil Schieland		Verschil Krimpen		
	Schieland	Krimpen	Schieland	Krimpen	€	%	€	%	
	€	€	€	€	€	%	€	%	
		WOZ-waarde		WOZ-waarde					
Woning / éénpersoonshuishouden	in 2014	€ 400.000	in 2015	€ 387.600					
Ingezetenenheffing	83,11	131,61	86,78	133,93	3,67	4,4%	2,32	1,8%	
Gebouwd	100,20	221,36	107,12	226,39	6,92	6,9%	5,03	2,3%	
Zuiveringsheffing 1 ve	56,56	56,56	56,27	56,27	-0,28	-0,5%	-0,28	-0,5%	
Eigen woning	239,87	409,53	250,17	416,59	10,31	4,3%	7,06	1,7%	
Huurwoning	139,67	188,17	143,05	190,20	3,39	2,4%	2,04	1,1%	
		WOZ-waarde		WOZ-waarde					
Woning / meerpersoonshuishouden	in 2014	€ 400.000	in 2015	€ 387.600					
Ingezetenenheffing	83,11	131,61	86,78	133,93	3,67	4,4%	2,32	1,8%	
Gebouwd	100,20	221,36	107,12	226,39	6,92	6,9%	5,03	2,3%	
Zuiveringsheffing 3 ve	169,67	169,67	168,82	168,82	-0,85	-0,5%	-0,85	-0,5%	
Eigen woning	352,98	522,64	362,72	529,14	9,74	2,8%	6,50	1,2%	
Huurwoning	252,78	301,28	255,60	302,75	2,82	1,1%	1,47	0,5%	
		hectaren		50					
Bouw- en grasland									
Ongebouwd	4.362,98	6.129,98	4.968,30	6.729,30	605,33	13,9%	599,33	9,8%	
Zuiveringsheffing 3 ve	169,67	169,67	168,82	168,82	-0,85	-0,5%	-0,85	-0,5%	
Totaal	4.532,64	6.299,64	5.137,12	6.898,12	604,48	13,3%	598,48	9,5%	
		hectaren		50					
Verharde openbare wegen									
Ongebouwd	8.725,95	10.492,95	9.936,61	11.697,61	1.210,66	13,9%	1.204,66	11,5%	
Totaal	8.725,95	10.492,95	9.936,61	11.697,61	1.210,66	13,9%	1.204,66	11,5%	
		hectaren		50					
Natuurterreinen									
Natuurterreinen	130,85	313,35	137,39	316,39	6,54	5,0%	3,04	1,0%	
Totaal	130,85	313,35	137,39	316,39	6,54	5,0%	3,04	1,0%	
		WOZ-waarde		WOZ-waarde					
Bedrijfsgebouwd	in 2014	€ 4.000.000	in 2015	€ 3.876.000					
Gebouwd	1.002,00	2.213,63	1.071,22	2.263,90	69,21	6,9%	50,27	2,3%	
Zuiveringsheffing 30 ve	1.696,67	1.696,67	1.688,18	1.688,18	-8,48	-0,5%	-8,48	-0,5%	
Totaal	2.698,67	3.910,30	2.759,40	3.952,08	60,73	2,3%	41,78	1,1%	

wordt rechtstreeks hieraan toegerekend. Op deze wijze is er een directe relatie tussen het gebruik van het materieel en de verdeling van de kosten.

Toerekening aan de kostendragers

Nadat de ondersteunde beheerproducten zijn toegerekend aan de primaire beheerproducten worden de integrale kosten van primaire beheerproducten toegerekend aan de drie kostendragers. Dit geschiedt op basis van de volgende verdeelsleutels:

1. Producten die specifiek voor één taak worden uitgevoerd drukken voor 100% op deze taak.
2. Producten die bijdragen aan het realiseren van twee of meer taken worden op basis van langjarig gemiddelde urenrealisaties verdeeld.
3. Indien dit niet mogelijk is op basis van de verhouding van de kosten per taak.

De verdelingen op basis van uren en kosten, zowel van de ondersteunende producten, als van de primaire producten sluiten aan bij geldende bedrijfseconomische uitgangspunten en hebben tot doel kosten zo objectief mogelijk aan taken toe te rekenen. Een en ander is gebaseerd op de afspraken van de Unie van Waterschappen, verankerd in artikel 6 van de BBVW (Besluit Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen).

Foto: awzi Kortenoord

Verdeelsleutels

Programma's/deelprogramma's	Procentuele verdeling naar taak		
	Systeem-beheer	Zuiverings-beheer	Wegen-beheer
1. Waterveiligheid			
Thema- en gebiedsgerichte plannen	100%		
Plannen van derden	100%		
Beheersinstrumenten waterkeringen	100%		
Aanleg en onderhoud waterkeringen	100%		
Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	100%		
2. Oppervlakte en grondwater			
Waterbeheersplan	86%	14%	
Thema- en gebiedsgerichte plannen	100%		
Kaderrichtlijn water / WB 21e eeuw	90%	10%	
Plannen van derden	100%		
Beheersinstrumenten watersystemen	100%		
Aanleg en verwerving waterlopen	100%		
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	100%		
Bouw en verwerving kunstwerken actieve waterbeheersing	100%		
Calamiteitenbestrijding watersystemen	100%		
Monitoring watersystemen	100%		
Onderhoud vaarwegen en havens	100%		
3. Afvalwaterketen en emissies			
Thema- en gebiedsgerichte plannen		100%	
Plannen van derden		100%	
Getransporteerd afvalwater		100%	
Gezuiverd afvalwater		100%	
Verwerkt slib		100%	
Afvalwaterbehandeling door derden		100%	
Rioleringsplannen en subsidies lozingen	50%	50%	
Stimulering derden aanpak diffuse emissies	50%	50%	
4. Wegenbeheer			
Thema- en gebiedsgerichte plannen			100%
Plannen van derden			100%
Beheersinstrumenten wegen			100%
Aanleg en onderhoud wegen			100%
Wegenverkeersregeling en verkeersveiligheid			100%
5. Omgeving en organisatie			
Thema- en gebiedsgerichte plannen	100%		
Calamiteitenplannen	93%	7%	
Plannen van derden	100%		
Keur	78%	19%	3%
Vergunningverlening en advies	78%	19%	3%
Toezicht en handhaving	78%	19%	3%
Schouw BO	100%		
Belastingheffing	41%	52,5%	6,5%
Invordering	40%	55%	5%
Bestuur	65%	21%	14%
Eigendommenbeheer	100%		
Externe communicatie	64%	31%	5%
Algemeen	57%	32%	11%

In deze begroting is de verdeling voor het product Algemeen aangepast. De verdeelsleutel van het product Algemeen is namelijk afhankelijk van de stand van de tariefegalisatiereserve per taak. De nieuwe percentages zijn op basis van de verwachte stand per 31-12-2014.

8.2 Financiering

Rente ontwikkeling

Twee keer per jaar, bij het maken van de programmabegroting en de voorjaarsnota, beoordelen we de financiële uitgangspunten en passen die zo nodig aan recente economische ontwikkelingen aan. De gebruikte bronnen zijn onder andere het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Centraal Planbureau (CPB), het Financieel Dagblad en de Thesor groep (een onafhankelijke organisatie die ondersteuning biedt bij het vervullen van de treasuryfunctie).

Het Centraal Planbureau (CPB) verwacht in de Macro Economische Verkenning 2015 een voorzichtig economisch herstel. De Nederlandse economie groeit in 2015 met 1,25%. Dit is het gevolg van een stijgende consumptie door huishoudens en het aantrekken van de investeringen door bedrijven. Maar net als in de afgelopen jaren draagt de uitvoer ook in 2015 het meeste bij aan de groei van de Nederlandse economie. De verwachting is dat in 2015 de vraag naar arbeid iets aantrekt. Het overheidstekort blijft onder de gestelde norm van 3,0% van het bruto binnenlands product (bbp) en wordt voor 2015 geraamd op 2,2% bbp. De inflatie blijft laag, het CPB verwacht 1,25% inflatie in 2015.

Zolang de groei in Europa op zijn best als matig valt te omschrijven en de inflatie matig is, wijzigt het huidige rentebeeld niet. De bankverwachtingen geven weer dat er geen serieuze stijging van Euribor voorzien wordt. Op basis van deze verwachtingen is onze prognose dat de rente laag blijft om de economie in de eurozone te stimuleren. Wij stellen daarom voor om in deze begroting de lange rente te verlagen van 3,0% naar 2,5% en de rente op kort geld te verlagen van 0,5% naar 0,25%.

Tot slot handhaven we het meerjarig inflatiepercentage voor goederen en diensten op 2%. Dit is hoger dan de verwachte inflatie door het CPB in 2015, maar volgens het langjarig gemiddelde over de afgelopen 25 jaar. Het inflatiepercentage wordt slechts als referentiegetal in de (meerjaren)begroting opgenomen. De kostenramingen stellen de budgethouders jaarlijks bij. Eventuele kostenfluctuaties worden daarin meegenomen en kunnen per sector verschillen (zowel hoger als lager zijn dan het gemiddelde inflatiepercentage).

Samengevat:

- De rente op kort geld is verlaagd van 0,5% naar 0,25%;
- De rente op lang geld is verlaagd van 3,0% naar 2,5%;
- De bouwrente wordt verlaagd van 3,0% naar 2,5%;
- De rente op het eigen vermogen wordt gehandhaafd op 3,0%;
- Het meerjarig inflatiepercentage wordt gehandhaafd op 2,0%.

De investeringsprojecten en de beheerproducten leggen beslag op (een deel van) het vermogen en daarom moeten er aan de vaste activa en aan de exploitatie rentekosten worden toegerekend. Voor het berekenen van deze rentekosten wordt gebruikgemaakt van de renteomslagmethode: de rente die uit de financieringsmiddelen voortvloeit, wordt omgeslagen over de exploitatie (beheerproducten) en over de vaste activa (investeringsprojecten). Het renteomslagpercentage was 2,72% in de voorjaarsnota 2014 en komt in de programmabegroting 2015 ook uit op 2,72%.

Rente risiconorm

De rente risiconorm bindt de looptijd van langlopende leningen aan een minimum. De wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) heeft deze norm omschreven als "een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting van het openbare lichaam bij aanvang van het jaar." Voor waterschappen is het percentage op 30% bepaald. Hieruit volgt voor het hoogheemraadschap een rente risiconorm van € 29,4 miljoen (30% van het begrotingstotaal van € 98,2 miljoen) in 2015. Met de geplande herfinanciering van bestaande leningen ad € 14,3 miljoen (aflossingen 2015) blijven we ruim onder de rente risiconorm.

Kasgeldlimiet

Gelet op het streven naar zo laag mogelijke financieringskosten, maken we zo lang mogelijk (binnen de kasgeldlimiet) gebruik van het rekening-courant krediet. Dus ook nieuwe investeringen worden (gedeeltelijk) gefinancierd met kort geld. Op enig moment vindt omzetting plaats naar een vaste financiering door het aantrekken van een geldlening.

Op grond van de Wet Fido is bepaald hoeveel maximaal met kort geld gefinancierd mag worden. De norm voor waterschappen is vastgesteld op 23% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Voor het begrotingsjaar 2015 is de kasgeldlimiet van het hoogheemraadschap 23% van € 98,2 miljoen is € 22,6 miljoen (afgerond).

Gevoeligheidsanalyse

Het effect van een verhoging van rente op 'kort geld' of 'lang geld' met 1% betekent voor het begrotingsjaar 2015 een stijging van € 404.380 aan totale rentelasten. Een stijging van inflatie of Btw met 1% betekent dat de overige exploitatiekosten in 2015 stijgen met ongeveer € 386.500.

Variabelen	Verhoging in %	Verhoging in €	Mutatie van begroting
Rente kort geld	1%	€ 254.380	0,26%
Rente lang geld	1%	€ 150.000	0,15%
Inflatie/btw	1%	€ 386.470	0,39%

Vermogensbehoefte

De benodigde middelen op lange termijn om de investeringen te financieren, noemen we ook wel kapitaalbehoefte. Uit de onderstaande liquiditeitsprognose blijkt dat € 15 miljoen aan langlopende leningen aangetrokken dient te worden om maandelijks aan de kasgeldlimiet te voldoen.

Liquiditeitsprognose

Op basis van de beschikbare informatie uit het financiële systeem is de liquiditeitsprognose opgesteld. De voorschotsubsidie van dijkversterkingsprojecten Bergambacht – Ammerstol - Schoonhoven (BAS), Krimpen aan den IJssel en Capelle+Moordrecht wordt in mei en juni verwacht. Met het oog op de verwachte ontvangst van deze subsidies wordt in januari om een tijdelijke verhoging van de limiet op het krediet in rekening-courant gevraagd. Om te voorkomen dat de kasgeldlimiet voor het derde opeenvolgende kwartaal wordt overschreden, moet in augustus een langlopende lening worden afgesloten. In oktober wordt tenslotte een eerste voorschotsubsidie van dijkversterkingsproject Gouderak verwacht. In de uitgaven staat geen bedrag vermeld voor rente en aflossing in de maand oktober. Dit is het gevolg van het moment van afsluiten van leningen; de vervaldatum voor aflossing en rente ligt vrijwel altijd een jaar later. In het verleden zijn geen leningen afgesloten in de betreffende maand.

In totaal wordt circa € 44,0 miljoen aan investeringsuitgaven verwacht in 2015 (met inbegrip van een vertragsfactor van 10%). De investeringsuitgaven zijn verdeeld over twaalf maanden op basis van het historisch uitgavenpatroon over de jaren 2009 t/m 2013.

Bedragen x € 1.000

	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
Saldo liquide middelen	-22.453	-33.991	-35.707	-36.290	-36.405	-31.096	-21.450	-22.273	-12.765	-15.849	-15.626	-18.074
Belastingen	438	3.757	9.456	6.293	9.016	11.218	10.144	8.853	6.906	5.796	5.194	5.516
Aan te trekken geldleningen	0	0	0	0	0	0	0	15.000	0	0	0	0
Overige inkomsten	275	518	275	275	518	275	275	518	275	275	518	275
Subsidies investeringen	23	23	23	23	15.251	10.716	23	23	23	4.471	23	23
Inkomsten	735	4.298	9.753	6.590	24.784	22.209	10.441	24.393	7.203	10.542	5.734	5.814
Exploitatie	4.399	4.151	4.921	4.151	12.062	7.467	4.151	10.151	4.876	5.001	4.151	6.038
Aflossingen	4.327	375	1.025	400	1.604	1.200	1.526	1.425	1.363	0	333	716
Rente	2.169	145	575	326	558	95	603	702	352	0	93	383
Investeringsuitgaven	1.377	1.343	3.814	1.827	5.251	3.802	4.983	2.606	3.696	5.317	3.605	6.334
Uitgaven	12.272	6.014	10.336	6.705	19.475	12.564	11.264	14.884	10.288	10.319	8.183	13.470
Saldo liquide middelen	-33.991	-35.707	-36.290	-36.405	-31.096	-21.450	-22.273	-12.765	-15.849	-15.626	-18.074	-25.731

Afrondingsverschillen zijn mogelijk.

8.3 Risicomanagement

Het dagelijks bestuur heeft het risicomanagement nader geconcretiseerd. Zo zijn in 2013 bij het dagelijks bestuur en management de strategische risico's van het hoogheemraadschap geïnventariseerd en worden deze risico's periodiek geëvalueerd. De risico's zoals die momenteel worden gezien, zijn:

1. *Omgevingsgerichtheid en imago*

Onze omgeving stelt steeds hogere eisen aan de uitvoering van onze taken, terwijl wij in essentie een intern en op inhoud gerichte organisatie zijn en onze kerntaken vaak een lastig te meten langetermijneffect hebben. Hierdoor lopen wij de kans om onvoldoende te voldoen aan de eisen en verwachtingen die onze omgeving stelt.

Er is het voornemen om in 2015 de communicatie en de omgevingsgerichtheid verder te verbeteren. Deze doelstellingen worden in de afdelingsplannen geconcretiseerd en gemonitord via de marap.

2. *Beschikbaarheid van ICT / informatievoorziening*

Onze bedrijfsvoering wordt steeds afhankelijker van ICT en de ICT-ontwikkelingen gaan steeds sneller. De afhankelijkheid van ICT en een adequate informatievoorziening maakt kwetsbaar. Digitalisering en het op orde krijgen en houden van onze basisgegevens zijn noodzakelijke voorwaarden.

Voor 2015 is als speerpunt benoemd: informatiebeheer gedigitaliseerd op orde, door digitalisering van onze informatie en bepaalde werkprocessen.

3. *Beschikbaarheid van technologie*

Onze bedrijfsvoering wordt steeds afhankelijker van techniek en de technische ontwikkelingen gaan steeds sneller. Bovendien is de arbeidsmarkt voor technisch personeel gespannen en verslechtert deze situatie in de toekomst naar verwachting verder. De afhankelijkheid van technologie maakt kwetsbaar voor uitval en storingen. Het wordt steeds lastiger om het juiste personeel te werven.

Er is een project gaande om het assetmanagement te verbeteren. Hierdoor ontstaat beter inzicht in de stand van zaken van onze technische installaties. Verder geeft het hoogheemraadschap in 2015 meer vorm en inhoud aan strategische personeelsplanning, met de bedoeling om goed en voldoende personeel in huis te krijgen en te houden.

4. *Financiering van onze kerntaken*

De financiering van onze kerntaken staat onder druk. Er is aanhoudende politieke druk om de tarieven laag te houden. Bovendien nemen de subsidiestromen van andere overheden verder af. De invoering van de wet Hof belemmert ons om de benodigde investeringen te doen. Mogelijk komt er op termijn minder geld beschikbaar dan nodig om (al) onze doelen (op tijd) te realiseren. Ook in 2015 krijgt de toekomstige financiële dekking de nodige aandacht .

5. *Samenwerking*

We verwachten dat het uitbesteden van werkzaamheden verder toeneemt evenals het aangaan van samenwerkingsverbanden voor het uitvoeren van onze kerntaken. Ook zoeken we steeds meer de samenwerking met andere waterschappen en met de gemeentes in ons gebied om onze doelen te realiseren. Door meer samen te werken, hebben we door de vergrote afstand naar het concrete proces en de bestuurlijke complexiteit minder grip en regie, waardoor we de kans lopen dat wij onze operationele en financiële doelen niet realiseren.

6. *Projectcontrol*

Het hoogheemraadschap investeert veel en voert grote en complexe projecten uit. De sturing hierop blijft van groot belang, aangezien prestaties uit het verleden geen garanties bieden voor de toekomst.

Het hoogheemraadschap gaat meerdere projecten uitvoeren in het kader van het HWBP. Het HWBP kent een nieuwe wijze van financieren waarbij het hoogheemraadschap risicodragend wordt. De verbetering van de beheersing van projecten verbeteren we verder in een gezamenlijk proces rond het HWBP.

8.4 Risico's

Risicoparagraaf

In de risicoparagraaf worden de operationele risico's voor 2015 benoemd. Deze risico's kunnen van invloed zijn op het toekomstige jaarresultaat. Per risico beschrijven we de kans van voorkomen en de mogelijke impact en benoemen we de genomen beheersmaatregelen.

Risico's

Programma 1: Waterveiligheid

Waterkeringen Hollandsche IJssel

De budgetten voor het onderhoud aan de primaire waterkeringen bij de afgekeurde dijkvakken zijn vastgezet en er wordt nog uitsluitend curatief onderhoud uitgevoerd. Er is een risico dat in enig jaar de onderhoudstoestand van de primaire waterkeringen dusdanig achteruit blijkt te gaan dat acuut optreden noodzakelijk is en daarbij de kosten hoger uitpakken dan in de begroting is voorzien. De kans hierop is klein, maar de impact (kosten) is mogelijk substantieel en kan oplopen tot een veelvoud van € 100.000.

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

Op 1 april 2014 zijn de subsidievoorwaarden in de Staatscourant gepubliceerd voor de projecten van het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma. Voor het hoogheemraadschap zijn dit projecten langs of met betrekking tot de Hollandsche IJssel. De subsidie wordt per fase vooraf vastgesteld inclusief een reservering voor onvoorziene kosten en een risico-opslag. Hierdoor treedt er een kans en/of risico op voor ons waterschap voor de eventuele meer- of minder kosten ten opzichte van de raming. Over de diverse projecten bezien, zullen deze meer- en minderkosten zich naar verwachting uitmiddelen. Verder wordt het risico beperkt door het opnemen van een hardheidsclausule in de subsidievoorwaarden van het Ministerie. Hierin wordt geregeld dat een kostenoverschrijding die de financiële draagkracht van een waterschap te boven gaat alsnog voor subsidie in aanmerking kan komen. Per project wordt voor het begin van elke fase (verkenningfase, planuitwerkingsfase en realisatiefase) door het algemeen bestuur een besluit genomen. Hierin wordt de actuele raming van het project meegenomen inclusief een risicoparagraaf.

Programma 2: Oppervlakte- en grondwater

Programma Watergebiedsplan Krimpenerwaard

De realisatie van natuur in de Krimpenerwaard is uitgesteld. Een aantal maatregelen uit het programma Watergebiedsplan Krimpenerwaard hangt nauw samen met de realisatie van natuur en is daarom eveneens uitgesteld. De kosten van deze maatregelen nemen door dit uitstel toe. De kans dat de provincie de subsidie niet volgens de nieuwe planning en kostenraming aanpast is klein, maar de impact is groot. Het uitvoeringskrediet zal dan niet toereikend zijn. Als zich dergelijke omstandigheden voordoen, treden het hoogheemraadschap en de provincie in overleg over de mogelijkheid tot versoering van het maatregelenpakket.

Programma 3: Afvalwaterketen en emissies

Bijdragen aan renovaties zuiveringstechnische werken door derden

Op basis van overeenkomsten draagt het hoogheemraadschap bij aan de exploitatie en renovatie van sommige zuiveringstechnische werken van gemeenten of andere waterschappen. Er is een substantiële kans dat vanuit deze partijen in een laat stadium afwijkingen van de geraamde kosten of planning worden gemeld. Hierdoor kan bijstelling van de investeringsplanning of een extra kredietaanvraag noodzakelijk blijken.

Grensoverschrijdend Afvalwater

De jaarlijkse kosten voor grensoverschrijdend afvalwater bestaan uit een voorschot voor het lopende jaar en de definitieve afrekening van vier jaar eerder. De definitieve afrekening kan namelijk pas plaatsvinden als het belastingjaar is gesloten. Pas op dat moment wordt het aantal

opgelegde aanslagen en vervuilingseenheden definitief vastgesteld. Op dit moment wordt de maximale afwijking tussen de prognose voor het lopend jaar ten opzichte van de definitieve vaststelling geschat op 3%. Dit is in totaal voor alle GOA's dus € 300.000. Als blijkt dat een geconstateerde afwijking structureel is, wordt de correctie over alle nog openstaande jaren doorgevoerd. Dit brengt het totale risico op $4 \times € 300.000 = € 1.200.000$. Door tussentijdse correcties in 2013 en 2014 is de kans op een meerjarige bijstelling in 2015 maar gering. Het financieel risico voor GOA in 2015 ramen we daarom op € 300.000.

Programma 4: Wegen

Geen operationele risico's benoemd.

Programma 5: Omgeving en organisatie

Nauwkeurigheid investeringen

Het hoogheemraadschap hanteert voor het rammen van investeringen in nieuwbouw en renovatie de algemeen aanvaarde SSK-methodiek en een vergelijkende inschatting die bij aanvang van een project een nauwkeurigheidsmarge kent van plus of min 50%.

Om tot een nauwkeurigheidsmarge van plus of min 30% of lager te komen, moeten er (gedetailleerdere) ontwerpen aan de ramingen ten grondslag liggen. De maximale verfijning kan worden bereikt op het besteksniveau, met een nauwkeurigheid van plus of min 10%. Om de kennis en kunde van de marktpartijen zoveel als mogelijk te gebruiken en de risicoverdeling tussen ons als de opdrachtgever en de opdrachtnemer(s) te optimaliseren, worden de marktpartijen indien mogelijk en zinvol eerder in het proces gecontracteerd door zogenoemde geïntegreerde contracten. Dit kan betekenen dat de nauwkeurigheid van de raming bij het aanvragen van een krediet (op projectniveau) een bandbreedte heeft van meer dan 10% en richting de 30% kan liggen.

Momenteel maken we voor een aantal projecten, aan de hand van ontwerpen, SSK-ramingen, waarmee een nauwkeurigheid van plus of min 20% wordt bereikt, om krediet aan te vragen. Des te verfijnder de raming tot en met bestek, des te nauwkeuriger de raming in de meerjarenbegroting (maximaal op besteksniveau plus of min 15%). Om bedrijfseconomische redenen worden dergelijke ontwerpen echter niet eerder als direct voorafgaand aan de geplande investering uitgevoerd. Dit leidt tot een intrinsiek risico in de hoogte van de aangegeven investeringen en in het bij het project behorende uitgavenpatroon.

Digitale veiligheid

Het hoogheemraadschap kan niet meer zonder goed functionerende en veilige ICT-systemen. Storingen zorgen voor een grotere impact op het functioneren van de organisatie. Investeren in digitale vooruitgang vergt ook investeren in digitale veiligheid. Maatregelen die we binnen het hoogheemraadschap dienen te nemen, zijn gericht op vier dimensies; vergroting van de bewustwording bij de medewerkers, een afdoende beveiliging van informatie-uitwisseling in de kantooromgeving en in de omgeving van de procesautomatisering en het betreffen maatregelen gericht op de fysieke beveiliging van onze eigendommen. De maatregelen die we rond informatiebeveiliging moeten treffen, worden pas eind 2014 helder. Het ontbreekt op dit moment aan inzicht in de (financiële) effecten om de digitale veiligheid als randvoorwaarde goed te organiseren. Er is een substantiële kans dat in 2015 investeringen nodig zijn om aan het vereiste veiligheidsniveau te voldoen.

Landelijke ICT samenwerking/Het Waterschapshuis (HWH 2.0)

Het algemeen bestuur van HWH heeft in april 2014 de nieuwe koers voor Het Waterschapshuis 2.0 vastgesteld. Het hoogheemraadschap draagt mee, in zijn hoedanigheid van aandeelhouder van HWH, in de kosten en risico's voor instandhouding van deze samenwerking. De (financiële) impact van de transformatie naar het HWH 2.0 is op onderdelen niet duidelijk. Bovendien is er een substantieel risico dat HWH wordt afgeslankt met gevolgen voor het bestaande personeel met eventuele financiële consequenties. Het risico is dat we met kosten worden geconfronteerd als gevolg van de transformatie. Verder is onduidelijk wat de bijdrage in de instandhoudingskosten voor het hoogheemraadschap wordt. Aan welke programma's en projecten wij gaan deelnemen en hoe hoog de doorbelastingkosten zijn bij onze deelname hieraan. Duidelijk is dat één en ander leidt tot een wijziging in de HWH begroting 2015 en dat dit resulteert in een wijziging van de

bijdrage van het hoogheemraadschap. De verwachting is dat dit pas in het 4e kwartaal van 2014 duidelijk wordt.

Belastingheffing en invordering

In de begrotingswijziging 2015 van de RBG wordt onze bijdrage verlaagd met € 65.000 als gevolg van het toetreden van de gemeente Schiedam tot de RBG. De besluitvorming over het toetreden van Schiedam vindt plaats in het najaar en hoewel de kans daarop klein is, is het risico bij afwijzing dat de bijdrage weer met hetzelfde bedrag wordt verhoogd.

Juridische procedures

Woonschip

Het hoogheemraadschap is veroordeeld om nog eenmaal medewerking te verlenen aan het schutten van het woonschip vanuit de Ringvaart naar de rivier de Hollandsche IJssel. De kans dat dit zich voordoet is groot en de impact van het gevolg wordt geschat als gering.

Herverkiezing 2004

De kosten van de herverkiezing 2004 zijn geclaimd bij de veroorzaker van deze herverkiezing. Overigens heeft dat een geringe financiële impact: circa € 150.000 plus de proceskosten: circa € 15.000. Een mogelijk nadelig effect op ons imago is naar verwachting gering. Eind september 2014 is de veroorzaker in het ongelijk gesteld door het Hof in Amsterdam. De veroorzaker heeft daarna drie maanden de mogelijkheid in appèl te gaan bij de Hoge Raad tegen de uitspraak van het Hof.

8.5 Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen is het vermogen van de organisatie om (financiële) tegenvallers op te kunnen vangen. Bij het hoogheemraadschap bestaat dit uit de algemene reserves (bodemreserves) en de onbenutte belastingcapaciteit.

De algemene reserves van het hoogheemraadschap hebben geen specifieke bestemming en dienen in eerste instantie om eventuele toekomstige financiële tegenvallers van algemene aard te kunnen opvangen. De algemene reserves bestaan uit de bodemreserves voor de taken systeembeheer, zuiveringsbeheer en wegenbeheer.

Systeembeheer	€ 2.500.000
Zuiveringsbeheer	€ 2.000.000
Wegenbeheer	€ 500.000
	<u>€ 5.000.000</u>

Vanwege de mogelijkheid voor het hoogheemraadschap om, door de onbenutte belastingcapaciteit, relatief eenvoudig middelen aan te trekken, hebben we in theorie een onbeperkt beschikbare weerstandscapaciteit. Uit het oogpunt van de benodigde weerstandscapaciteit zijn omvangrijke algemene reserves naast de tariefegalisatiereserves daarom niet noodzakelijk. Wel kan het wenselijk worden geacht om naast de tariefegalisatiereserves nog enige algemene reserves aan te houden waarmee eventuele tegenvallers worden opgevangen. Dit biedt dus extra ruimte om tariefschommelingen te voorkomen. Gelet op de bovenvermelde omstandigheden dient ons weerstandvermogen als voldoende te worden bestempeld en is er geen aanleiding om de huidige bodemreserves te vergroten.

8.6 Begroting naar kosten- en opbrengstensoorten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving	Rekening 2013 jaarschijf 2013	VJN 2014 jaarschijf 2014	VJN 2014 jaarschijf 2015	Begroting jaarschijf 2015	Verschillen jaarschijf 2015
<u>Lasten</u>						
2.1	Rente en afschrijvingen	20.925	23.145	25.098	23.836	-1.262
	- Rente exclusief bouwrente	7.025	7.013	7.559	6.930	-629
	- Bouwrente	384	324	630	334	-296
	- Afschrijvingen	13.516	15.808	16.909	16.571	-338
2.2	Personeelslasten	23.753	24.246	24.505	24.817	312
	- Loonkosten	22.126	22.969	23.260	23.438	178
	- Pensioenen en wachtgelden	545	395	263	415	152
	- Overige personele lasten	1.082	882	982	964	-18
2.3	Goederen en diensten van derden	38.707	38.538	38.554	38.647	93
2.4	Bijdragen aan derden	4.244	6.207	7.960	7.857	-103
2.5	Toevoegingen voorzieningen/onvoorzien	3.552	2.795	2.895	2.995	100
Totaal lasten		91.181	94.931	99.012	98.152	-860
<u>Baten</u>						
3.1	Financiële baten	1.684	1.505	1.488	1.488	-1
3.2	Personeelsbaten	301	170	160	160	0
3.3	Goederen en diensten aan derden	1.396	1.292	1.326	1.231	-95
3.4	Bijdragen van derden	5.064	1.835	1.114	1.389	275
3.5	Waterschapsbelastingen	79.810	80.899	82.717	82.491	-226
3.6	Interne verrekeningen	4.887	4.657	5.075	5.187	112
	- Geactiveerde bouwrente	384	324	630	334	-296
	- Geactiveerde personeelslasten	3.958	3.938	4.182	4.438	256
	- Geactiveerde pensioenen en wachtgelden	545	395	263	415	152
Totaal baten		93.142	90.357	91.880	91.946	66
Geraamd exploitatieresultaat		1.961	-4.574	-7.132	-6.206	926

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

NB: Het hier genoemde geraamd exploitatieresultaat betreft het resultaat voor bestemming.

Ten opzichte van de voorjaarsnota 2014, jaarschijf 2015 valt het geraamd exploitatieresultaat met ruim € 926.000 lager uit. De belangrijkste oorzaak hiervoor is een bijstelling van de kapitaalslasten met ruim € 1,2 miljoen.

Hieronder staan de verschillen van de kostensoorten ten opzichte van de voorjaarsnota 2014, jaarschijf 2015 nader toegelicht.

Lasten

Rente en afschrijvingen

Rentekosten

De totale rentekosten zijn € 925.000 lager geraamd. Dit wordt vooral veroorzaakt door de historisch lage rente. In augustus 2014 is een lening met een looptijd van 25 jaar aangetrokken tegen iets meer dan twee procent rente terwijl in de voorjaarsnota is gerekend met drie procent rente. Ook voor leningen die we in 2015 moeten aantrekken, is de verwachting dat de rentekosten lager uitkomen dan in de voorjaarsnota geraamd. Bovendien hoeven we minder te lenen in 2015 door hoger geraamde inkomsten uit investeringssubsidies. Tot slot verwachten we later in het jaar te moeten lenen. Alles bij elkaar genomen leidt dit tot fors lagere rentekosten.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten zijn € 338.000 lager geraamd. Dit wordt vooral veroorzaakt door een klein aantal investeringsprojecten dat langer doorloopt dan gepland in de voorjaarsnota. Daarnaast zijn de geraamde afschrijvingskosten € 95.000 lager doordat bij vervanging van dienstauto's door leaseauto's niet de restantboekwaarde wordt afgeschreven, maar de restantboekwaarde minus de verkoopopbrengst. De verwachte verkoopopbrengst van het huidig wagenpark wordt daardoor niet apart zichtbaar onder de baten. Zie de toelichting onder goederen en diensten aan derden.

Personeelslasten:

De totale personele lasten zijn toegenomen met € 312.000. De redenen hiervan zijn:

- Volgens het besluit harmonisatie en modernisering rechtspositie is de bezoldiging/onkostenvergoeding voor de dijkgraaf en leden van het dagelijks en algemeen bestuur aangepast en verhoogd met € 178.000.
- De uitkeringen wachtgelden aan voormalig personeel is op basis van de opgave van de uitkeringsinstanties verhoogd met € 152.000.
- De overige personeelslasten zijn verlaagd met € 18.000, omdat de cateringkosten dalen als gevolg van het vertrek van de RBG uit het Gemeenlandshuis.

Goederen en diensten van derden:

De goederen en diensten zijn circa € 95.000 hoger geraamd. Diverse budgetten voor goederen en diensten van derden zijn verhoogd of verlaagd. Deze mutaties zijn in hoofdstuk 6 nader toegelicht per programma.

Bijdragen aan derden

Volgens de bestuurstukken van de Gemene Rekening van 6 maart 2014 is de geraamde bijdrage voor de muskusrattenbestrijding naar beneden bijgesteld.

Toevoegingen voorziening

De dotatie aan de voorziening pensioenen voor bestuurders is verhoogd met € 100.000 op basis van actuariële berekening Loyalis.

Baten

Goederen en diensten aan derden

De geraamde opbrengst uit verkoop van dienstauto's ad € 95.000 is nu verwerkt onder de afschrijvingskosten.

Bijdragen van derden

Eenmalige bijdrage van de gemeente Rotterdam voor onderhoudswerkzaamheden watergangen van € 175.000. Deze werkzaamheden besteden we in combinatie met eigen onderhoudswerkzaamheden uit (de extra kosten worden volledig doorbelast aan de gemeente) en een eenmalige bijdrage van het HWBP voor de voorkeurstrategie Deltaprogramma van € 100.000.

Waterschapsbelastingen

De opbrengst van de zuiveringsheffing daalt met € 135.000, omdat het aantal vervuilingseenheden bedrijven lager uitkomt en daarom naar beneden is bijgesteld. De oorzaken zijn onder andere een stijging van het aantal faillissementen, een toename van de leegstand van bedrijfsgebouwen (winkels/kantoren) en een daling van bedrijfsactiviteiten.

De opbrengst van de wegenheffing daalt met € 90.000, omdat er een tariefdaling is verwerkt van 2%. Deze verlaging is mogelijk door spreiding van werken en kostendaling. De uitvoering van zowel de reconstructie wegen als de wegbruggen blijken wij in de praktijk fors goedkoper te kunnen doen dan wij ramen op basis van onze referentiecijfers van voorgaande jaren.

Interne verrekeningen

In totaal stijgen de geraamde interne verrekeningen met € 113.000. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door hogere kosten voor wachtgelden voormalig personeel (ad € 152.000). Deze worden via de interne verrekeningen gefinancierd uit de voorziening voor wachtgelden en pensioenen.

8.7 EMU-saldo

Het wetsvoorstel Houdbare overheidsfinanciën (Hof) is op 23 april 2013 door de Tweede Kamer aangenomen. Deze wet bepaalt dat het Rijk en de decentrale overheden, dus ook de waterschappen, een gelijkwaardige inspanning leveren ten aanzien van de Europese begrotingseisen uit het aangescherpte Stabiliteits- en Groeipact. Het EMU-tekort van de decentrale overheden moet dalen tot 0,2% van het bbp in 2017. De decentrale overheden hebben aangegeven over meer investeringsruimte te moeten beschikken in verband met de uitvoering van wettelijke taken en het nakomen van (inter-)nationale verplichtingen. Het kabinet is de decentrale overheden hierin tegemoetgekomen door bij het sluiten van het 'Financieel Akkoord 2013' in te stemmen met een bijgesteld saldropad van -0,5% in 2014 en 2015. In de jaren daarna zou het verder moeten worden afgebouwd tot -0,3% in 2017. Het financieel akkoord wordt in 2015 geëvalueerd en de verwachting is dat dan afspraken worden gemaakt voor de periode na 2015. Tot die tijd mogen de decentrale overheden samen een ruimte van maximaal 0,5% in het landelijke EMU-tekort innemen. In september 2014 hebben de decentrale overheden overeenstemming bereikt over de verdeling van deze ruimte in het EMU-tekort in 2015. Het overleg heeft geleid tot de volgende onderlinge verdeling van de ruimte:

- waterschappen 0,06% (was 0,07%),
- provincies 0,10% (was 0,11%)
- gemeenten 0,34% (was 0,32%).

De Unie van Waterschappen heeft een berekening gemaakt voor de individuele referentiewaarden van de waterschappen en de EMU-referentiewaarde van het hoogheemraadschap is € 13,9 miljoen negatief.

Berekening EMU-Saldo		
	bedragen X € 1000	
	VJN2014	PB2015
	2015	2015
1 Exploitatiesaldo	-7.132	-6.206
2 Invloed investeringen (zie staat van vaste activa)		
-/- bruto-investeringsuitgaven	48.171	43.956
+ investeringssubsidies	21.982	30.641
+ verkoop materiële en immateriële activa	95	0
+ afschrijvingen	16.909	16.571
3 Invloed voorzieningen		
+ toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	2.695	2.995
-/- onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	0	0
-/- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	3.270	2.193
+ eventuele externe vermeerderingen van voorzieningen	0	0
4 Deelnemingen en aandelen		
-/- boekwinst	0	0
+ boekwinst	0	0
EMU-saldo	-16.892	-2.148

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat het EMU-tekort van het hoogheemraadschap in 2015 naar verwachting ruim € 2,1 miljoen bedraagt. Dit is onder de referentiewaarde. In de voorjaarsnota 2014 raamden we nog een hoger EMU-tekort. Het verschil wordt vooral verklaard door hoger geraamde inkomsten uit investeringssubsidie en lager geraamde investeringsuitgaven.

8.8 Incidentele baten en lasten

Hieronder vallen de baten en lasten met een looptijd van 3 jaar of korter. Voor het jaar 2015 voorzien wij de volgende incidentele baten en lasten:

Baten

Bijdrage gemeente Rotterdam voor onderhoudswerkzaamheden watergangen	€ 175.000;
Bijdrage HWBP voor het Deltaprogramma	€ 100.000;

Lasten

Afschrijvingskosten wagenpark	€ 123.000;
Personele kosten met betrekking tot het opzetten van een traineeship:	€ 125.000;
Personele kosten van het tijdelijk aantrekken van een technisch specialist:	€ 65.000;
Wachtgeld van voormalig personeel:	€ 152.000;
Onderhoudswerkzaamheden watergangen	€ 175.000;
Verhoging dotatie aan voorziening pensioenen bestuurders	€ 100.000;
Uitwerking voorkeursstrategie Deltaprogramma	€ 100.000;

8.9 Verbonden partijen

Om de waterschapsdoelen te bereiken, kan het hoogheemraadschap deelnemen aan een verbinding met derden, de zogenoemde verbonden partijen. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin het waterschap een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financieel belang betreft het aan de verbonden partij ter beschikking gestelde bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (zie artikel 4.1 van het Waterschapsbesluit).

Aangezien het waterschap verantwoordelijk blijft voor het realiseren van de doelstellingen is er voor het algemeen bestuur een kaderstellende en controlerende taak (toezicht). In de verenigde vergadering van 27 maart 2013 is daartoe de kaderstellende Nota verbonden partijen Schieland en de Krimpenerwaard vastgesteld.

De aspecten die gericht zijn op het sturen, beheersen en toezicht houden, evenals de financiële aspecten en risico's van verbonden partijen, worden besproken in de commissie Algemene Zaken en Veiligheid (AZV). Dit gebeurt in elk geval jaarlijks in de commissievergadering, die vooraf gaat aan de vergadering van het algemeen bestuur in juni. Met deze jaarlijkse algemene evaluatie geven we invulling aan het samenspel tussen het dagelijks en algemeen bestuur rond toezicht en verantwoording tussen de verbonden partijen.

Het algemeen bestuur heeft in de kaderstellende nota ook bepaald welke informatie hij minimaal nodig heeft en heeft daartoe een format vastgesteld. Die uitgebreide informatie, met beleidsinformatie, laatst bekende financiële gegevens en de risico's (beleidsmatig/operationeel, juridisch en financieel) van elke verbonden partij, hebben wij ondergebracht in een bijlage bij deze begroting.

Het gaat om de volgende verbonden partijen:

1. Stichting Beheer Registergoederen Schieland

De stichting heeft ten doel het beheer en de exploitatie van installaties, die aan de stichting door het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard ten titel van beheer als zodanig zijn overgedragen dan wel in gebruik zijn gegeven en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

2. Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)

De NWB is een vooraanstaande financiële dienstverlener voor de overheidssector. Voor gemeenten, provincies, instellingen voor volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en activiteiten op het gebied van water en milieu, arrangeert de bank kort- en langlopende kredieten. De NWB financiert haar activiteiten op de internationale geld- en kapitaalmarkten op basis van een zeer sterke vermogenspositie en triple-A ratings van Moody's en Standard & Poor's.

3. De stichting Het Waterschapshuis

Het Waterschapshuis heeft als doel het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen. Onder begeleiding van Het Waterschapshuis spannen de waterschappen zich in om de kwaliteit van de digitale dienstverlening te verbeteren. Daarnaast is het streven gericht op een aanzienlijke kostenbesparing op alle ICT-uitgaven.

4. Gemeenschappelijke regeling De Regionale Belastinggroep

De Regionale Belasting Groep heft en int sinds 2010 de waterschapsbelastingen voor de hoogheemraadschappen van Schieland en de Krimpenerwaard en van Delfland en van een aantal gemeenten?.

5. Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009

De gemeenschappelijke regeling (GR) heeft tot doel de behartiging en coördinatie van de belangen van de deelnemende waterschappen met betrekking tot de be- en verwerking van slib en residuen en de gezamenlijke ontwikkelingen in de afvalketen.

De kerntaak van de GR is het gezamenlijk behartigen van het aandeelhouderschap in de N.V. HVC en het afstemmen van de activiteiten die met of door N.V. HVC voor de in de regeling deelnemende waterschappen worden uitgevoerd.

De GR is actief aandeelhouder en is op deze manier namens de deelnemende waterschappen nauw betrokken bij ontwikkelingen en innovatie in afval- en slibverwerking. Zeggenschap binnen HVC is niet alleen direct gebonden aan het percentage van het aandeelhouderschap in HVC, maar vooral aan de manier waarop het aandeelhouderschap wordt ingevuld. In dat kader participeren we mede in de Raad van Commissarissen van HVC en maken vertegenwoordigers van de waterschappen deel uit van zowel het bestuurlijk Innovatieplatform als het ambtelijk Kennisplatform van HVC.

6. Gemeenschappelijke regeling Aquon

De gemeenschappelijke regeling heeft als doel om te komen tot kennisdeling en –ontwikkeling, vergroting van de efficiency, vermindering van de kwetsbaarheid, benutting van de mogelijkheden tot continue kwaliteitsborging en kwaliteitsverbetering en versterking van de innovatiekracht op het gebied van laboratoriumactiviteiten.

7. Unie van Waterschappen

Deze vereniging treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de Rijksoverheid en andere overheidsgerelateerde organisaties, zoals de VNG.

8. Stowa (Stichting toegepast onderzoek waterbeheer)

Het (doen) verrichten van toegepast onderzoek voor instellingen belast met het beheer van watersystemen en waterketen, maar ook het vergaren en verankeren van deze kennis bij de deelnemers is het doel van deze stichting.

9. Gemene Rekening Muskusrattenbeheer

Doelmatige bestrijding van de muskusrat en beverrat en het voorkomen van schade door deze soorten aan waterstaatswerken in het bijzonder is het doel van deze overeenkomst van kosten voor gemene rekening.

8.10 Mutaties overige bestemmingsreserves en voorzieningen

Overige bestemmingsreserves

Toevoegingen

Er zijn geen toevoegingen aan de overige bestemmingsreserves.

Onttrekkingen

Afkoopsommen erfpachten € 87.221

De mogelijkheid bestaat om erfpachten voor een periode van dertig of vijftig jaar af te kopen. Het afkopen van erfpachten is een voortdurend proces, waarbij de ontvangsten jaarlijks wisselen. Het bedrag aan erfpachtcanons dat hierdoor niet wordt ontvangen, wordt jaarlijks gecompenseerd door een onttrekking aan de reserve afkoopsommen erfpachten en ten bate gebracht van het exploitatieresultaat. In 2015 wordt € 87.221 onttrokken aan deze reserve.

Subsidie slibverbrandingsinstallatie € 181.000

In de periode 1992 tot en met 1997 is subsidie ontvangen voor de bouw van de slibverbrandingsinstallatie tot een totaalbedrag van € 4,5 miljoen. De bijdrage vanuit de reserve ten gunste van de exploitatie is gerelateerd aan de totale afschrijvingsduur van de slibverbrandingsinstallatie van 25 jaar, zoals deze door HVC N.V. (en voorheen door DRSH Zuiveringslib N.V.) wordt gehanteerd. Een bedrag van € 181.000 wordt in 2015 ten gunste van de exploitatie gebracht.

Reserve egalisatie Cross Border Lease (CBL) € 18.000

De functie van deze reserve is matching van kosten en opbrengsten van deze constructie. Bijkomend effect is, dat deze reserve in zekere mate bijdraagt aan risicodekking. Jaarlijks valt een deel vrij als bate in de exploitatie evenredig met de looptijd van de leasetermijnen van de awzi's Krimpen aan de Lek en Stolwijk. In 2015 gaat het om een bedrag van € 18.000.

Voorzieningen

Voorziening onderhoud Gemeenlandshuis

Toevoegingen voorziening onderhoud Gemeenlandshuis: € 0

Onttrekking uit de voorziening Gemeenlandshuis: € 0

Met de jaarrekening 2014 komt deze voorziening te vervallen.

Voorziening onderhoud Baggeren

Toevoegingen voorziening Baggeren: € 2.630.000

Onttrekking uit de baggervoorziening: € 1.778.000

Het baggerbeleid is vastgelegd in de Baggernota HHSK 2011-2015. In 2015 evalueren we het baggerbeleid, op grond waarvan de opgave, de planning en de noodzakelijke dotatie aan de voorziening opnieuw wordt bepaald. Voor 2015 is gepland om 45 kilometer watergangen te onderhouden waarbij we circa 100.000 m³ baggerspecie verwijderen. Daarnaast vindt in 2015 nog nazorg van een aantal trajecten plaats, die in 2014 zijn uitgevoerd. Met de uitvoering van het geplande werk in 2015 is zoals voorgenomen de helft van ons totale gebied op orde gebracht. De in de afgelopen jaren totale hoeveelheid verwijderde baggerspecie komt hiermee gemiddeld op 200.000m³ per jaar. Na 2015 voeren we het onderhoud van de andere helft van het gebied weer uit.

Voorziening onderhoud Wachtgelden en pensioenen

Toevoegingen voorziening wachtgelden en pensioenen: € 200.000

Onttrekking uit de voorziening wachtgelden en pensioenen: € 415.000

Uit deze voorziening wordt in 2015 voor € 270.000 aan wachtgeld uitgekeerd en voor € 145.000 aan pensioenen. Begunstigden zijn voormalig bestuurders en personeel. Aan het eind van het jaar wordt beoordeeld of de voorziening wachtgelden voldoende is om gemaakte afspraken te kunnen financieren. Indien nodig wordt de voorziening aangevuld. Voor wat betreft de pensioenen zijn de actuariële berekeningen de basis voor de voorziening pensioenen. De dotatie is verhoogd om te kunnen voldoen aan onze toekomstige pensioenverplichtingen.

Voorziening onderhoud Spaarverlof

Toevoeging voorziening spaarverlof:

€ 165.000

Onttrekking voorziening spaarverlof:

p.m.

Deze voorziening wordt gevormd door de opbrengst van gekochte verlofdagen van personeel en dient om (in de toekomst) bij opname van deze verlofdagen de inhuur van menskracht te financieren.

Foto: Rotterdam

9. Investeringsen

9.1 Verzamelkrediet 2015

De Waterschapswet biedt de mogelijkheid om bij de behandeling van de begroting een verzamelkrediet te laten voteren. Aparte voorstellen per afzonderlijk investeringskrediet zijn in dat geval dan niet meer nodig. Bij een verzamelkrediet machtigt het algemeen bestuur het dagelijks bestuur voor de verdere besteding. Wanneer de begroting wordt vastgesteld, worden ook de overige posten geautoriseerd. Het voordeel van deze handelswijze is dat hierdoor meer slagvaardig en met een grotere mate van flexibiliteit door de organisatie kan worden gehandeld.

Bij het hoogheemraadschap is deze mogelijkheid beschreven in de eigen financiële verordeningen, die zijn vastgesteld in 2008. Bij de besluitvorming over deze verordeningen is afgesproken dat het moet gaan om investeringen van beperkte omvang of om investeringen die bestuurlijk en/of beleidsmatig van weinig belang zijn, zoals bijvoorbeeld vervangingsinvesteringen of voorbereidingskredieten.

De bestanddelen van het verzamelkrediet 2015 worden hieronder opgesomd en kort toegelicht. De bedragen maken deel uit van de jaarschijf 2015 uit het investeringsprogramma.

Programma 1: Waterveiligheid

Reconstructie primaire waterkeringen € 600.000

Bestemd voor het ophalen en het in profiel brengen van een gedeelte buitenbeloop van de primaire waterkering langs de Hollandsche IJssel voor een lengte van ongeveer 500 meter in de gemeente Zuidplas. Na het uitvoeren van deze werkzaamheden zijn de glooiingen weer goed gesloten, waardoor de veiligheid van het achterland is gewaarborgd.

Reconstructie regionale waterkeringen € 100.000

Voor diverse regionale keringen worden diverse kleine correctieve reconstructies uitgevoerd.

Programma 2: Oppervlakte- en grondwater

Renovatie kunstwerken € 575.000

Voor de renovatie kunstwerken 2015 is een krediet noodzakelijk van € 575.000. Hiervan is circa € 270.000 noodzakelijk voor de renovatie van zeventien kleinere objecten als stuwen en inlaten die voorheen vanuit de exploitatiebegroting werden gefinancierd. Daarnaast is groot onderhoud aan de peilscheiding Vlietkade noodzakelijk waarvoor € 60.000 is geraamd. De overige kosten zijn gereserveerd voor grote onderhoudsprojecten binnen de gemalen waarbij gehele schakelkasten worden vervangen (Gemaal Schilthuis en gemaal Veurink). Gezien de omvang van de overige renovatiekredieten uit 2013 en 2014 is een aantal projecten bewust doorgeschoven naar 2016.

Nieuw systeem waterkwaliteitsgegevens € 100.000

Voor het opslaan en beheren van waterkwaliteitsgegevens gebruiken we een module van IRIS , genaamd OWA. Vanaf oktober 2014 wordt IRIS niet meer ondersteund en dus ook de OWA-module niet meer. Daarom moeten we een nieuwe applicatie aanschaffen voor opslag en beheer van waterkwaliteitsgegevens. Een nieuwe applicatie betekent ook qua functionaliteit vooruitgang. Naast de aanschaf moet de applicatie ook worden ingericht en moeten de gegevens uit OWA worden overgezet. Voor de aanschaf, inrichting van de applicatie en het migreren van de gegevens uit OWA naar het nieuwe systeem is een bedrag van € 100.000 geraamd.

Wateropgave 2015 personeel: € 100.000

Het programmamanagement van de Wateropgave 2015 is gericht op een doelgerichte en doelmatige uitvoering van maatregelen, voor sturing op samenhang tussen maatregelen en ruimtelijke ontwikkelingen (coördinatie) en voor de beheersing van factoren en actoren die van invloed (kunnen) zijn op deze programma's. Deze taken worden uitgevoerd door een programmamanager met ondersteuning van medewerkers. Aan deze projectoverstijgende taken en activiteiten zijn interne personeelskosten en beperkte advieskosten verbonden. De uitvoering van de lopende en nog geplande NBW-maatregelen loopt door tot en met 2017. Om de kosten van programmamanagement in 2015 te dekken, is een nieuw krediet van € 100.000 benodigd.

KRW personeel € 60.000

Het programmamanagement van de Kaderrichtlijn Water is gericht op een doelgerichte en doelmatige uitvoering van maatregelen, voor sturing op samenhang tussen maatregelen en ruimtelijke ontwikkelingen (coördinatie) en voor de beheersing van factoren en actoren die van invloed (kunnen) zijn op deze programma's. Deze taken worden uitgevoerd door een programmamanager met ondersteuning van medewerkers. Aan deze projectoverstijgende taken en activiteiten zijn interne personeelskosten en beperkte advieskosten verbonden. De uitvoering van de lopende en nog geplande KRW-maatregelen loopt door tot en met 2015. Om de kosten van programmamanagement in 2015 te dekken, is een nieuw krediet van € 60.000 benodigd.

Programma 3: Afvalwaterketen en emissies

Bemonsteringsapparatuur: € 100.000

In 2015 wordt de bemonsteringsapparatuur op de awzi's vervangen.

Kralingseveer verbouwing kantine en overlegruimte € 200.000

De kantine en de grote overlegruimte op awziKralingseveer worden in 2015 verbouwd.

Kralingseveer renovatie en ophogen terrein € 85.000

Zoals in de programmabegroting 2014 staat vermeld, wordt de ophoging van het terrein van awzi Kralingseveer gefaseerd over 2014, 2015 en 2016 uitgevoerd. Voor 2015 vragen we een bedrag van € 85.000 aan.

Vervangingen transportstelsels 2015 niet voorzien € 100.000

Zoals aangeven in de programmabegroting 2014 is een jaarlijks beschikbaar krediet nodig voor onvoorziene vervangingen voor het transportstelsel. Dit krediet wordt aangewend bij onvoorziene uitval van installatieonderdelen (zoals leidingbreuk, pompen, afsluiters, schakelkasten etc.). Wanneer het jaarlijkse krediet van € 100.000 niet of deels wordt aangesproken, vervalt het restant aan het eind van het boekjaar, waarmee het oplopen van een krediet voor onvoorziene vervangingen wordt voorkomen.

Renovatie persleiding kern Gouderak € 225.000

In de kern Gouderak wordt de komende jaren de buitenruimte ingrijpend gereconstrueerd. Het wegdek wordt opgehoogd en de riolering vervangen. Bij deze werkzaamheden moeten we ook het deel van de rioolpersleiding van het hoogheemraadschap vanaf riooleindgemaal Gouderak tot de rand van de woonkern verleggen. Volgens de geldende afspraken met de gemeente zijn circa 60% van de kosten voor het hoogheemraadschap en 40% van de kosten voor de gemeente. Het krediet is nodig voor ons aandeel in de vervanging.

Programma 4: Wegen

Geen

Programma 5: Omgeving & Organisatie

Geen

Ondersteunende producten

Materieel waterkeringen & wegen € 403.000

Voor het onderhoud aan de in beheer zijnde waterkeringen en wegen is in 2015 een vervangingsinvestering van € 403.000 nodig voor aanschaf van materieel. Het huidige materieel is aan het eind van de technische of economische levensduur en dient te worden vervangen. Het materieel wordt ingezet voor algemeen gebruik, gladheidsbestrijding en groenonderhoud.

9.2 Nog te voteren investeringen

Hier wordt een totaaloverzicht opgenomen van het investeringsprogramma waarvoor we nog kredieten beschikbaar stellen. De onderwerpen daarvan zijn al vermeld in het hoofdstuk 'Programmabegroting'. Het overzicht hier is uitgebreid met uitgavenpatronen en kapitaallasten.

Bedragen x € 1.000

Programma 1

Investing	Te voteren investeringsbedragen					Uitgavenpatroon				Kapitaallasten			
	TOTAAL	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Hoogwaterbeschermingsprogramma:													
Dijkversterking Krimpen	120	120	0	0	0	0	0	108	0	0	81	-51	22
Totaal nHWBP:													
Dijkversterking Hollandsche IJssel	7.868	6.490	0	744	634	-9.040	4.304	2.688	5.402	0	-296	-135	-62
Project 1: Uitvoering Capelle/Moordrecht	6.000	6.000	0	0	0	0	2.327	3.176	1.768	0	-211	-104	-18
Project 1: Subsidie Capelle/Moordrecht	0	0	0	0	0	-5.909	0	0	0	0	0	0	0
Project 2: Uitvoering Krimpen/Ouderkerk	7.419	0	0	7.419	0	0	0	2.226	2.226	0	0	0	-103
Project 2: Subsidie Krimpen/Ouderkerk	-6.675	0	0	-6.675	0	0	0	-6.008	0	0	0	0	0
Project 3: Uitvoering Gouderak	10.980	5.490	0	0	5.490	1.318	1.976	3.294	6.588	0	-85	-31	58
Project 3: Subsidie Gouderak	-10.000	-5.000	0	0	-5.000	-4.449	0	0	-4.449	0	0	0	0
Project 4: Uitvoering Zuidplas/Capelle	1.434	0	0	0	1.434	0	0	0	430	0	0	0	0
Project 4: Subsidie Zuidplas/Capelle	-1.290	0	0	0	-1.290	0	0	0	-1.161	0	0	0	0
Reconstructie primaire waterkeringen	3.010	640	650	860	860	576	585	774	774	0	32	63	105
Reconstructie regionale waterkeringen	9.128	3.106	2.133	2.189	1.701	1.562	1.562	1.706	1.647	0	128	188	306
Totaal programma 1	20.126	10.356	2.783	3.793	3.195	-6.901	6.450	5.276	7.823	0	-55	65	371

Programma 2

Investing	Te voteren investeringsbedragen					Uitgavenpatroon				Kapitaallasten			
	TOTAAL	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
Wateropgave 2015	5.550	498	2.063	1.400	1.589	1.418	2.385	1.458	1.548	0	14	214	251
Ambities WBP 2016-2021	14.273	0	4.200	5.238	4.835	0	1.980	3.780	4.262	0	0	12	74
KRW Kaderrichtlijn water	115	115	0	0	0	104	0	0	0	0	10	10	10
Peilbesluiten en leggers	1.300	550	250	250	250	270	405	248	158	1	9	20	26
Informatievoorziening	100	100	0	0	0	90	0	0	0	0	19	19	18
Renovatie kunstwerken WS	2.762	575	713	729	745	518	630	630	630	0	0	0	0
Te activeren uren personeel	6.900	900	2.000	2.000	2.000	810	1.800	1.800	1.800	11	33	82	131
Totaal programma 2	31.001	2.738	9.226	9.617	9.419	3.209	7.200	7.916	8.397	12	85	356	510

Programma 3

Investering	Te voteren investeringsbedragen				
	TOTAAL	2015	2016	2017	2018
Renovaties awzi's	9.051	497	2.579	2.575	3.400
Uitv. studies en efficiëntiepl.	2.050	2.050	0	0	0
Renovatie transportstelsels	3.281	1.825	114	1.229	114
Bijdragen aan gemeenten	300	0	300	0	0
Bemonsteringsapparatuur	100	100	0	0	0
Subsidie/bijdrage regelingen	350	0	50	100	200
Totaal programma 3	15.132	4.472	3.043	3.904	3.714

Uitgavenpatroon			
2015	2016	2017	2018
446	2.313	2.318	3.060
0	1.845	0	0
698	675	1.035	540
0	270	0	0
45	45	0	0
135	45	90	180
1.323	5.193	3.443	3.780

Kapitaallasten			
2015	2016	2017	2018
0	23	353	580
0	0	132	130
0	17	19	128
0	0	67	66
0	1	22	22
0	44	42	42
0	85	636	968

Programma 4

Investering	Te voteren investeringsbedragen				
	TOTAAL	2015	2016	2017	2018
Reconstructie polderwegen	14.500	4.773	1.412	4.755	3.561
Vervanging wegbruggen	4.101	1.000	1.000	1.086	1.015
Aanpak black en grey spots	200	100	0	100	0
Totaal programma 4	18.801	5.873	2.412	5.941	4.575

Uitgavenpatroon			
2015	2016	2017	2018
2.007	2.547	2.660	2.970
0	1.395	1.035	900
90	0	90	0
2.097	3.942	3.785	3.870

Kapitaallasten			
2015	2016	2017	2018
0	108	440	451
0	0	51	103
5	14	13	22
5	122	505	576

Ondersteunende producten

Investering	Te voteren investeringsbedragen				
	TOTAAL	2015	2016	2017	2018
Materieel HHSK	1.747	468	335	391	553
Informatievoorziening	3.170	620	850	850	850
Bedrijfsvoering	40	0	0	0	40
Huisvesting	1.105	950	35	45	75
Totaal ondersteunend	6.062	2.038	1.220	1.286	1.518
Totaal alle programma's	91.122	25.476	18.684	24.541	22.421

Uitgavenpatroon			
2015	2016	2017	2018
421	302	352	498
275	333	630	765
0	0	0	36
566	4.838	41	68
1.261	5.472	1.022	1.366
1.934	28.257	21.441	25.236

Kapitaallasten			
2015	2016	2017	2018
0	62	99	161
0	71	77	137
0	0	0	0
0	0	392	390
0	133	568	688
18	671	2.425	3.401

Afrondingsverschillen zijn mogelijk.

10. Begroting in meerjarenperspectief 2015 – 2018

Meerjarenbegroting naar programma's en kostendragers

Bedragen x €1.000

	Begroting 2015	2016	2017	2018
Waterveiligheid				
Eigen plannen	364	427	438	443
Plannen van derden	30	36	37	37
Beheersinstrumenten waterkeringen	895	957	974	980
Aanleg en onderhoud waterkeringen	11.515	9.671	11.562	11.838
Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	290	302	300	303
Totaal waterveiligheid	13.094	11.392	13.311	13.601
Oppervlakte en grondwater				
Eigen plannen	2.374	2.110	2.187	2.202
Plannen van derden	67	68	70	71
Beheersinstrumenten watersystemen	1.551	1.580	1.537	1.554
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	7.533	7.246	7.117	7.092
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	4.502	4.518	4.492	4.457
Bouw en verwerving kunstwerken actieve waterbeheersing	7.732	7.975	8.429	8.724
Calamiteitenbestrijding watersystemen	186	186	188	188
Monitoring watersystemen	1.160	1.213	1.214	1.213
Inrichten en onderhoud vaarwegen en havens	64	63	63	63
Totaal Oppervlakte- en grondwater	25.169	24.961	25.296	25.564
Afvalwaterketen en emissies				
Eigen plannen	418	422	431	435
Plannen van derden	12	12	12	12
Getransporteerd afvalwater	6.227	6.002	5.047	5.225
Gezuiverd afvalwater	11.853	12.184	13.172	13.324
Verwerkt slib	5.100	5.299	5.234	5.232
Afvalwaterbehandeling door derden	11.125	11.136	11.295	11.282
Rioleringsplannen en subsidies lozingen	1.003	937	678	553
Aanpak diffuse emissies derden	118	119	120	121
Totaal Afvalwaterketen en emissies	35.856	36.110	35.989	36.183
Wegenbeheer				
Eigen plannen	31	37	38	38
Plannen van derden	23	27	28	28
Beheersinstrumenten wegen	43	45	46	47
Aanleg en onderhoud wegen	2.829	3.341	3.832	3.899
Wegenverkeersregeling en-verkeersveiligheid	474	498	499	507
Totaal Wegen	3.401	3.949	4.443	4.520
Omgeving en organisatie				
Eigen plannen	1.063	932	955	964
Plannen van derden	271	279	287	290
Keur	497	446	457	461
Vergunningverlening en advies	1.557	1.561	1.606	1.622
Toezicht en handhaving	2.317	2.312	2.362	2.381
Belastingheffing	3.424	3.477	3.546	3.612
Invordering	380	386	394	401
Bestuur	1.700	1.811	1.863	1.885
Externe communicatie	1.085	1.086	1.105	1.123
Algemeen	-1.119	-869	-621	-433
Totaal Omgeving en organisatie	11.176	11.422	11.953	12.306
Totale kosten	88.696	87.833	90.992	92.175

Dekking				
Belastingopbrengsten: Systeemheffing	40.160	42.168	44.277	46.491
Belastingopbrengsten: Zuiveringsheffing	37.872	37.777	37.683	37.589
Belastingopbrengsten: Wegenheffing	4.459	4.459	4.459	4.459
Totale dekking	82.491	84.405	86.419	88.539
Resultaat voor bestemming (tekort)	6.206	3.429	4.573	3.636
Resultaat voor bestemming (overschot)				
Bestemmingreserve				
Watersysteemheffing	-87	-92	-97	-102
Zuiveringsheffing	-199	-199	-199	-199
Totaal bestemmingsreserve	-286	-291	-296	-301
Resultaat na bestemming (tekort)	5.920	3.138	4.278	3.336
Resultaat na bestemming (overschot)				

Afrondingsverschillen zijn mogelijk.